

L a n s i n g e r l a n d

op

weg

naar

2040

L a n s i n g e r l a n d

op weg naar **2040**

L a n s i n g e r l a n d

op

weg

naar

2040

Een gemeente met een klein verleden en een grote toekomst - dat is Lansingerland. Drie dorpen zijn in 2007 samengevoegd tot een nieuwe gemeente. Elk dorp bracht z'n eigen karakter mee. Maar daarmee was het karakter van de gemeente Lansingerland nog niet bepaald. Hoe de toekomst van onze jonge gemeente eruit ziet, hoe Lansingerland zich onderscheidt en een plaats verovert in de sterk verstedelijkte zuidvleugel van de Randstad - dat bepalen wij samen. Die koers zetten wij de komende jaren uit. Met inwoners, ondernemers, beleidsmakers en andere betrokkenen.

Over de belangrijkste ruimtelijke en economische ontwikkelingen van de komende 10 à 12 jaar zijn afspraken gemaakt met de stadsregio Rotterdam en de provincie Zuid-Holland. Daarnaast is er het gemeentelijk beleid: de uitwerking van het collegeprogramma. Tot 2020 ligt er dus al veel vast. Maar om goed voorbereid te zijn op de toekomst en er actief sturing aan te geven, moeten we nóg verder vooruit kijken. Willen wij toekomstige maatschappelijke kwesties het hoofd bieden, dan moeten we die op tijd zien aankomen en nu al nadenken over de beste aanpak. De realisatie van maatschappelijke voorzieningen en randvoorwaarden nemen vaak een flinke periode in beslag. Wij moeten op tijd keuzes maken, richting geven en actie ondernemen.

De koers voor onze gemeente ziet u beschreven in deze toekomstvisie voor Lansingerland in 2040. Het is géén blauwdruk voor de toekomst. Daarvoor is de toekomst te onvoorspelbaar. Wij hebben bovendien te maken met onze 'buren' in de regio, op wie we onze keuzes graag afstemmen. Daarnaast zijn wij afhankelijk van nationale en internationale ontwikkelingen, waar we geen invloed op kunnen uitoefenen. Zo zijn we in 2008 geconfronteerd met een crisis in de financiële wereld, waarvan de gevolgen nog niet duidelijk zijn. Flexibiliteit is dan ook een belangrijke eigenschap van deze visie. Ons beeld van de toekomst zullen we regelmatig moeten bijstellen.

Onze toekomst bepalen wij als samenleving. Ieders wensen en ideeën doen ertoe. Samen geven we smaak en kleur aan onze gemeente. In 'Op weg naar 2040' ziet u welke koers wij daarbij gaan varen. Ik hoop van harte dat dit document u uitdaagt samen met ons te werken aan een prachtige toekomst voor Lansingerland!

Namens het gemeentebestuur,

Ewald van Vliet
Burgemeester Lansingerland

Keuze voor glastuinbouw

Glastuinbouw blijft een essentiële motor voor de economie van Lansingerland. In het noorden van de gemeente ontstaat een modern glastuinbouwgebied van circa 1000 ha. Naast productie is er volop ruimte voor de ontwikkeling van het wereldexpertisecentrum voor de teelt onder glas. Hiervoor wordt de Agro-Innovation Campus ontwikkeld. De overige bedrijvigheid is divers georiënteerd, waarbij de bedrijven op Oudeland en Spoorhaven een internationale oriëntatie krijgen.

Om de economie de ruimte te geven wordt er geïnvesteerd in verkeer en vervoer. Er komt een verkeersring door de gemeente, die de ruggengraat vormt voor de ontsluiting van de woon- en werkgebieden. De Lansingerland-ring krijgt vijf aansluitingen op het rijkswegennet. Voor het personenvervoer in de toekomst wordt sterk ingezet op het openbaar vervoer. Het station Bleizo neemt hierbij een essentiële plaats in.

Centra voor zorg, sport en dienstverlening

Lansingerland is een gemeente die ontstaan is uit drie dorpen. Typerend voor de dorpen was hun sociale samenhang. Het is van belang deze kwaliteit ook op de lange termijn te waarborgen. Ontmoeting is daarbij een kernbegrip. De gemeente wil hiervoor zogenaamde community-centers ontwikkelen. In deze centra zijn allerlei diensten en voorzieningen samengebracht gericht op kinderen, zorg, overheidsdiensten, cultuur, muziek en sport. De community-centers zijn ook een antwoord op de toenemende zorgvraag door de sterke vergrijzing van de gemeente en de inkringing van de tijd die gezinnen aan zorg kunnen besteden door de hogere arbeidsparticipatie en langere werktijden.

Samenvatting

Groen en leefbaar

Lansingerland is omgeven door groengebieden, die tot 2025 verder worden ontwikkeld. Deze groene schil biedt inwoners in het zuidelijke deel van de Randstad volop recreatiemogelijkheden. Centraal in de gemeente ligt het Annie M.G. Schmittpark. Een stadspark met speel- en ontspanningsmogelijkheden voor de inwoners van de gemeente. Dit park wordt vanaf de noordkant op termijn in oostelijke richting uitgebreid, zodat het gaat aansluiten op het groen- en recreatiegebied langs de Rotte. In de groen- en recreatiegebieden wordt een collectie grote kunstobjecten opgebouwd. Ook de woonwijken gaan de komende jaren vergroenen. Er komt meer openbaar groen en onbestemde groene ruimte in de wijken. Inwoners krijgen door een wijkgebonden budget meer invloed op de inrichting en het beheer van hun buurt.

7

Woningbouwprogramma wordt aangepast

De bevolkingssamenstelling van Lansingerland wijzigt in de komende 30 jaar. De vergrijzing is na 2025 in Lansingerland sterker dan in de rest van Nederland. Het komende decennium moet een woningvoorraad opgebouwd worden die aansluit op de nieuwe samenstelling. Dit vraagt om een bijstelling van het huidige woningbouwprogramma. Minder gezinswoningen, andere inrichting van de buurten en meer levensloopbestendige woningen zijn de belangrijkste bijstellingen. Om niet voor leegstand te bouwen wordt de productiesnelheid bijgesteld.

Na 2025 vindt geen grootschalige uitbreiding van de bebouwde kom meer plaats. Uitbreiding van de woningvoorraad wordt gerealiseerd door meer woningen te bouwen in wijken die vernieuwd gaan worden.

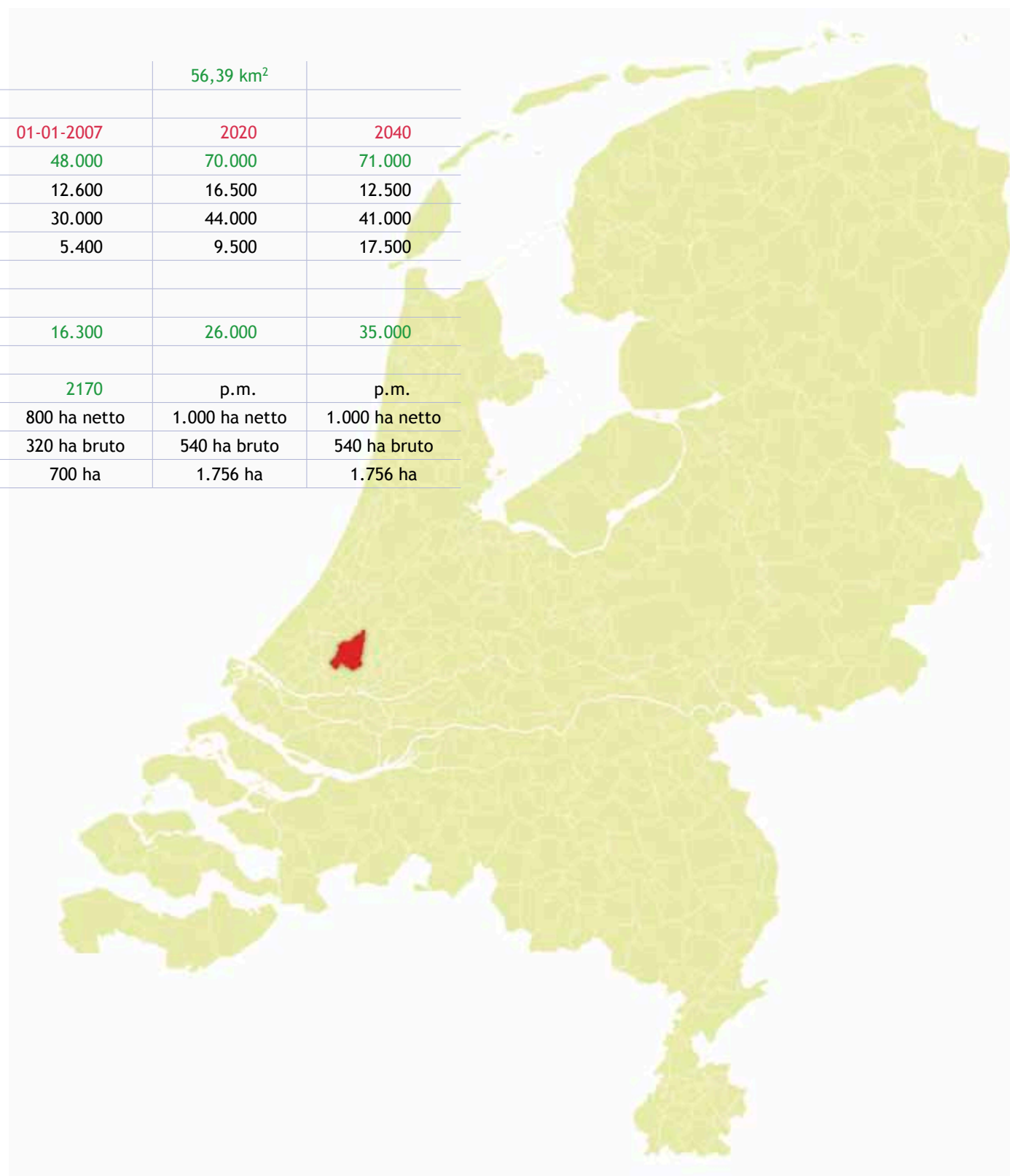

Inhoud

Voorwoord	5
Samenvatting	6
Inleiding	11
Ontwikkelingen	13
1 Bestuur	25
2 Welzijn, zorg, sport en onderwijs	33
3 Kunst en cultuur	45
4 Groen en recreatie	52
5 Wonen	59
6 Economie en werkgelegenheid	69
7 Milieu en energie	82
8 Mobiliteit	89
9 Ruimtelijke ontwikkeling	99
Bijlagen	106

Kerngegevens Lansingerland, bij bestaand beleid

Oppervlakte		56,39 km ²	
	01-01-2007	2020	2040
Bewoners	48.000	70.000	71.000
waarvan 0 - 18 jaar	12.600	16.500	12.500
waarvan 18 - 65 jaar	30.000	44.000	41.000
waarvan 65 - 100 jaar	5.400	9.500	17.500
Aantal arbeidsplaatsen	16.300	26.000	35.000
Aantal bedrijven	2170	p.m.	p.m.
Oppervlakte glastuinbouw	800 ha netto	1.000 ha netto	1.000 ha netto
Oppervlakte bedrijfsterrein	320 ha bruto	540 ha bruto	540 ha bruto
Oppervlakte groen + recreatie	700 ha	1.756 ha	1.756 ha

Inleiding

In augustus 2007 heeft het college van de gemeente Lansingerland het initiatief genomen een toekomstvisie voor de gemeente te ontwikkelen. De toekomstvisie heeft verschillende doelen. Door de toekomst van de gemeente vast te stellen vindt automatisch een afstemming van het beleid van de voormalige gemeenten Bergschenhoek, Bleiswijk en Berkel en Rodenrijs op elkaar plaats. Om tot eenduidig beleid voor de gehele gemeente te komen is het van belang duidelijk te krijgen waar we naar op weg zijn en de tijdshorizon verder te leggen dan één of twee collegeperiodes. Verder dient de toekomstvisie als voorbereiding op de structuurvisie. Sinds 1 juli 2008 is elke gemeente verplicht een structuurvisie op te stellen. Een structuurvisie beschrijft het ruimtelijk beleid waaraan bestemmingsplannen worden getoetst. Een laatste aanleiding is dat op rijksniveau de visie voor 2040 op de Randstad wordt ontwikkeld. De gemeente Lansingerland laat met de toekomstvisie zien welke positie zij wil innemen in de Randstad van 2040.

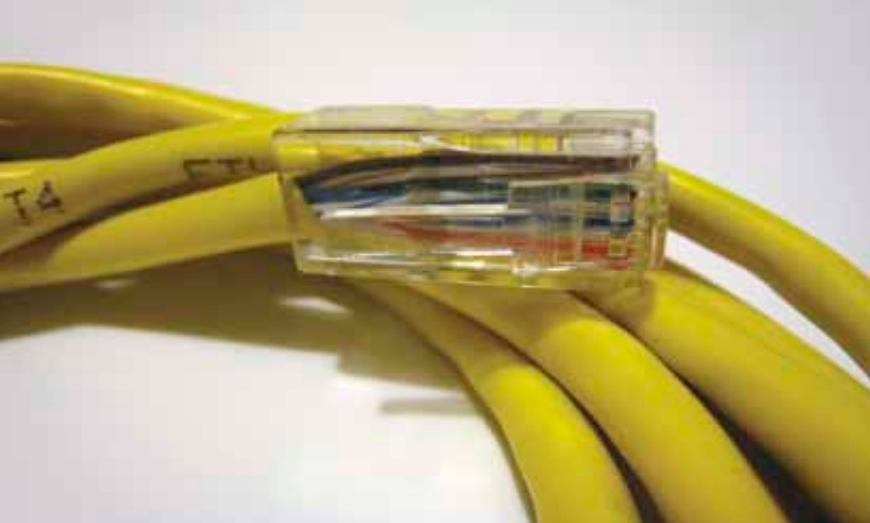
In de tweede helft van 2007 is begonnen met het opstellen van een visie. Hierbij werd gekeken naar wat van wezenlijk belang is voor inwoners en bedrijven van Lansingerland:

- 1 aangenaam wonen met een grote sociale samenhang;
- 2 de belangrijke positie van de glastuinbouw;
- 3 de mogelijkheden tot recreatie en ontspanning in de groengebieden van de gemeente.

Op basis van deze ruwe gedachtelijnen is vanaf november 2007 tot aan de zomer van 2008 extra informatie verzameld. Er zijn bronnen geraadpleegd over ontwikkelingen die van belang kunnen zijn voor de gemeente. Denk daarbij aan plannen van de regio en de provincie, maar ook aan toekomstvisies die buurgemeenten hebben opgesteld. Vanuit diverse disciplines zijn mensen met een staat van dienst en kennis uitgenodigd hun visie met ons te delen. Op het gebied van energie, glastuinbouw, gezondheidszorg, (milieu)techniek en stedenbouw hebben we waardevolle informatie meegekregen. Per thema hebben we avonden belegd met lokale vertegenwoordigers en deskundigen, waarbij in ruime mate nuttige opmerkingen en toevoegingen zijn gemaakt. Daarnaast is ook met de gemeenteraad van gedachten gewisseld.

In het najaar van 2008 zijn de inwoners van Lansingerland uitgenodigd om zich aan de hand van een conceptversie uit te spreken over de toekomst van de gemeente. Ook jongeren uit Lansingerland zijn hierbij betrokken. De informatie die het afgelopen jaar beschikbaar is gekomen en de reacties zijn verwerkt in deze toekomstvisie. In februari 2009 is zij vastgesteld door de gemeenteraad van Lansingerland.

De toekomstvisie is geen draaiboek geworden waarin staat vermeld wat er precies gaat gebeuren of in welk jaar iets gerealiseerd moet zijn. Dat kan ook niet: 2040 is nog ver weg en prognoses blijven, hoe goed onderbouwd ook, niet meer dan voorspellingen. Het is een notitie die richting geeft en periodiek wordt herzien.

Perspectieven waarbinnen Lansingerland zich ontwikkelt

De toekomst van Lansingerland wordt ook bepaald door de situatie waarin de gemeente zich bevindt en de ontwikkelingen waarmee ze wordt geconfronteerd.

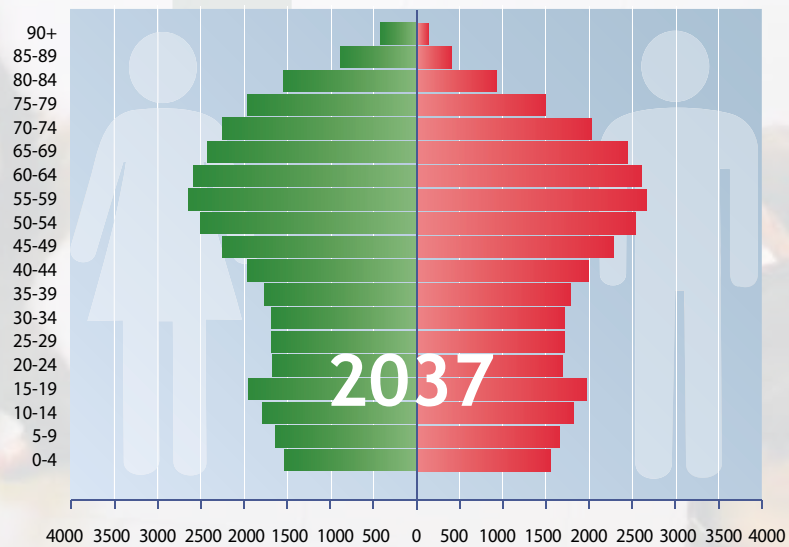
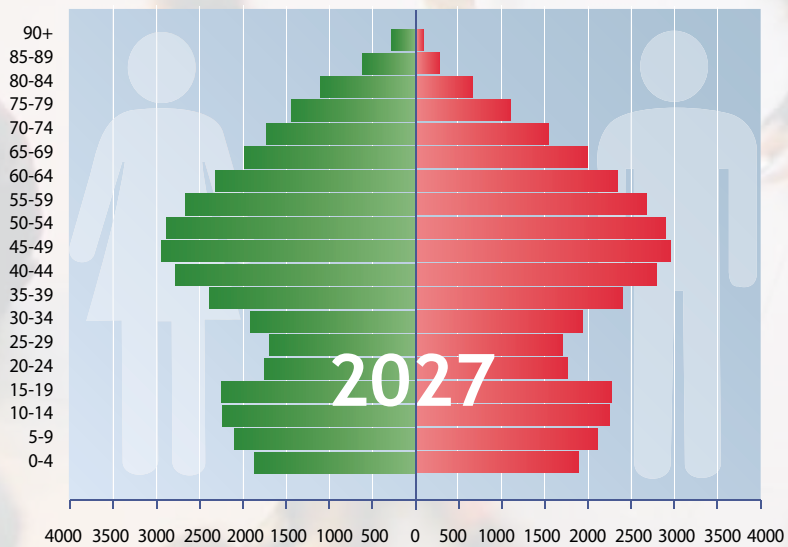
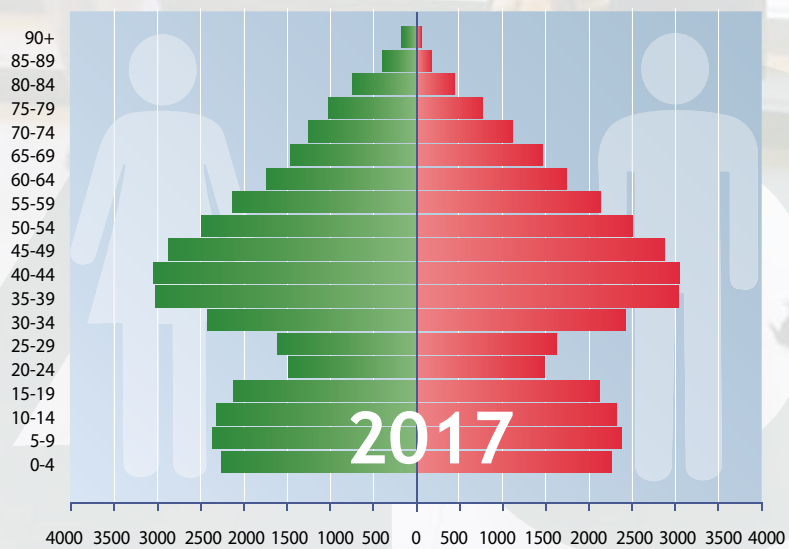
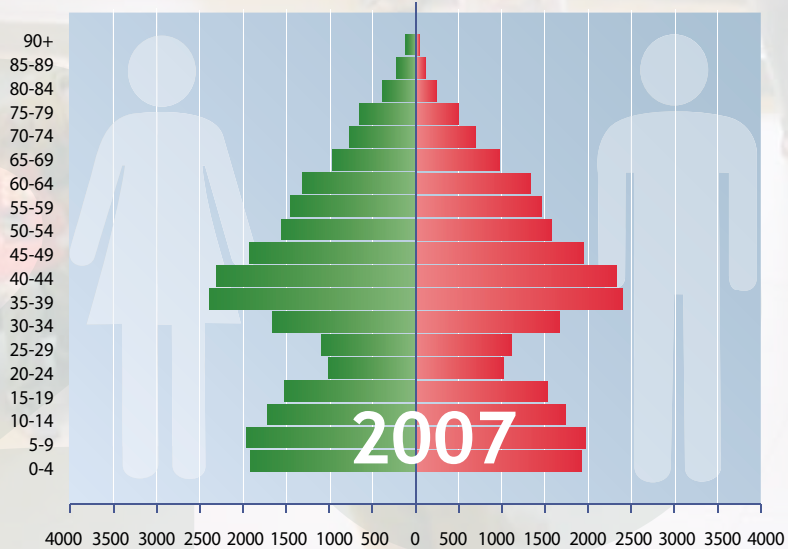
Lansingerland is een essentieel onderdeel van de zuidvleugel van de Randstad. Met zeven miljoen inwoners heeft de Randstad de hoogste woondichtheid van Nederland. De grootste economische centra van Nederland liggen er. Ze behoort tot de vijf belangrijkste stedelijke gebieden van Noordwest Europa. Als schakel in de zuidvleugel is de toekomst van Lansingerland sterk vervlochten met die van de Randstad.

13

De wereld ontwikkelt zich op economisch en sociaal gebied. Niet al deze ontwikkelingen zijn te voorzien. Van sommigen tekenen zich de contouren nu al af, waardoor we hiermee rekening kunnen houden. In dit hoofdstuk brengen we de hoofdlijnen van de verwachte ontwikkelingen in kaart.

Bevolkingspiramiden Lansingerland (bij ongewijzigd beleid)

14

Maatschappelijke ontwikkelingen

Meer ouderen en ruimte voor individuele ontplooiing

Meer grijs op straat

In Nederland neemt het aantal senioren sterk toe. Tot 2040 groeit het aandeel mensen ouder dan 65 jaar naar 23% van de Nederlandse bevolking en blijft daarna op dat niveau. Het aantal jongeren tot 19 jaar daalt licht van 24% nu naar 22% in 2040. Aanvankelijk ligt het aantal 65-plussers in Lansingerland onder het landelijk gemiddelde, maar neemt richting 2040 sterker toe dan in de rest van Nederland. Voor jongeren geldt het omgekeerde beeld. De sterke vergrijzing van Lansingerland wordt veroorzaakt door inwoners van 25 tot 40 jaar, die zich vóór 2008 in Lansingerland hebben gevestigd. Wijziging van beleid heeft hierdoor weinig effect op de vergrijzing. De vergrijzing is alleen tegen te gaan door zeer ingrijpende, niet realistische maatregelen.

Wereldburger in eigen omgeving

De ontwikkeling van informatie- en communicatietechnologie (ICT) zet verder door. Computers worden krachtiger, netwerkverbindingen worden sneller. Over ongeveer twintig jaar zijn er nog weinig mensen die in hun werkzame leven niet met een computer hebben gewerkt. De computervaardigheden van de bevolking stijgen hierdoor. Het gevolg is dat we steeds meer tijd besteden aan de computer en computernetwerken. Digitaal shoppen stijgt explosief. We ontmoeten elkaar op nieuwe, virtuele netwerken. De mogelijkheid om elders, zoals vanuit thuis, te kunnen werken wordt eenvoudiger.

Beschikbaarheid van een veelheid aan informatiebronnen heeft de blik op de wereld groter gemaakt. We zijn op de hoogte van ontwikkelingen in alle uithoeken van de wereld en zijn onderdeel van een wereldwijd netwerk van activiteiten. Tegenover deze mondialisering ontstaat de behoefte aan kleinschaligheid en het verlangen naar een eigen, overzichtelijke leefwereld. Herkenbaarheid, vertrouwdheid, veiligheid en geborgenheid zijn gevoelens die hierbij een belangrijke rol spelen.

De vraag om zorg groeit en verandert

De toekomstige senioren zijn door hun leefstijl en verbeterde gezondheidszorg zeer vitaal. Hierdoor neemt ook het aantal 85-plussers toe. Deze groep oude senioren gaat een groter beroep doen op gezondheidszorg en thuiszorg. Thuiszorg is noodzakelijk om zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen blijven wonen en om hoogbejaarden volwaardig te kunnen laten functioneren in de samenleving.

In de jongere leeftijdsgroep neemt overgewicht snel toe. Als de ontwikkelingen zich voortzetten lijdt over tien tot vijftien jaar 25% van de Nederlandse bevolking aan obesitas en daarmee samenhangende ziekten. De kans is groot dat het toegenomen alcoholgebruik onder jongeren ook niet zonder gevolgen blijft. Momenteel is ongeveer 10% van de bevolking van 16 jaar en ouder een probleemdrukker. De verwachting is dat dit aantal sterk toeneemt en als gevolg daarvan hartziekten, dementie en suikerziekte in jongere leeftijdsgroepen sterk toenemen.

Januari 2007 is de Wet Maatschappelijke Ondersteuning in werking getreden. De wet markeert een andere aanpak van de ondersteuning van mensen die extra zorg nodig hebben. Deze aanpak wordt getypeerd door decentralisatie. De gemeente is in de WMO het beslissingsbevoegd orgaan. Het systeem moet leiden tot een betere afstemming van vraag en aanbod. Door nieuwe doelgroepen, zoals zwaarlijvigen, suïcidale jongeren en zeer hoogbejaarden, gaan zorgvragen in de toekomst verder uiteen lopen. Deze groepen vragen een afgestemd zorgaanbod. De WMO voorziet in deze afstemming. We verwachten dat de weg die door de WMO is ingeslagen in de toekomst wordt gecontinueerd.

Door technische en kennisontwikkeling nemen de ondersteunings- en behandel-mogelijkheden in de zorg sterk toe. Deze worden steeds kostbaarder. Optimale afstemming van mogelijkheden en kosten vraagt om een efficiënte werkwijze. Schaalvergroting en centrale sturing moeten deze *efficiency* bewerkstelligen.

Sport individualiseert

Onder de werkende bevolking neemt de hoeveelheid vrije tijd af. Vitale en daadkrachtige ouderen worden een belangrijke doelgroep in dagrecreatie, maar ook in sportbeoefening. Vrije tijd wordt nadrukkelijker geassocieerd met vrijheid: men wil het eigen recreatieprogramma flexibel kunnen invullen. Mensen nemen in mindere mate deel aan georganiseerde sport. De belangstelling voor ongeorganiseerde sportieve activiteiten neemt toe. Openlucht recreatie in allerlei vormen, zoals wandelen, nordic walking, zwemmen en fietsen, blijft populair. Golfen, paardrijden en watersport trekken steeds meer mensen. Lansingerland is omgeven door gemeenten met sportvoorzieningen van regionaal tot provinciaal niveau. Zoetermeer heeft, als leisure-stad, volop sportvoorzieningen in het Van Tuyl Sportpark, dat grenst aan het noorden van Lansingerland. Verder heeft Zoetermeer een landelijk bekende overdekte skibaan. Rotterdam ontwikkelt zich als sportstad. In 2010 zullen verschillende nieuwe sportaccommodaties zijn gerealiseerd, zoals: een indoor trainingscentrum atletiek, een 400-meter kunstijsbaan, een internationale trainings- en wedstrijd-roeibaan, een 50-meter zwembad, een indoor-wielerbaan en een Championship Golf Course. Sportpaleis Ahoy wordt vernieuwd en uitgebreid; het Topsportcentrum Rotterdam is al vergroot. Rotterdam wil in 2016 een nieuwe 'Kuip' hebben gebouwd. Op de Zevenhuizerplas komt een wedstrijdroeibaan. Lansingerland is dus omgeven door specifieke (top)sportvoorzieningen. De sportvoorzieningen die in de gemeente ontwikkeld worden, zijn om deze reden voornamelijk gericht op de eigen inwoners en de breedtesport. In andere sportsegmenten heeft Lansingerland met Outdoor Valley en Thermen Elysium topvoorzieningen binnen zijn grenzen. Uitbreiding van voorzieningen in deze marktsegmenten is zeer goed mogelijk. Daar waar in de toekomst behoefte gaat ontstaan aan nieuwe specifieke sportvoorzieningen onderzoekt de gemeente in overleg met de buurgemeenten waar deze het beste kunnen worden gerealiseerd.

Onderwijs groeit met de bevolking mee

De afstand tot scholen voor basisonderwijs en voortgezet onderwijs dient beperkt te zijn. De groei van het aantal inwoners leidt daardoor tot uitbreiding van deze onderwijssoorten in Lansingerland. Zoetermeer, Delft en Rotterdam beschikken over een ruim aanbod van speciaal onderwijs voor geestelijk gehandicapten tot hoogbegaafden. Voor leerlingen met een auditieve, visuele of lichamelijke handicap zijn scholen aanwezig. De gemeente Lansingerland ziet om deze reden voorlopig geen aanleiding om de ontwikkeling van dit type onderwijs te stimuleren. Ook omdat steeds meer kinderen met een lichte handicap worden opgevangen in het reguliere onderwijs. In de omliggende gemeenten zijn regionale onderwijscentra gevestigd met een pluriform aanbod van opleidingen. Ook hbo's en universiteiten liggen in de buurt. In Lansingerland biedt De Kring in Bleiswijk binnen het vmbo leerwegen gericht op de landbouw. Een uitbreiding van dit onderwijs met mbo en hbo gericht op de tuinbouw is wenselijk.

Leisure-voorzieningen

Veel kunst en cultuur in de buurt

In de zuidvleugel van de Randstad zijn steden aanwezig met een groot en zeer divers theater- en concertaanbod. Inwoners van Lansingerland gaan regelmatig naar omliggende gemeenten voor een avondje uit. De reistijden zijn kort. De bouw van een zaal voor het landelijke theater- of muziekaanbod is dan ook niet aan de orde. Dit neemt niet weg dat gekeken moet worden naar nuttige aanvullingen binnen de gemeentegrenzen, aansluitend op het regionale aanbod. Hierbij kan gedacht worden aan voorstellingen voor speciale doelgroepen, zoals kinderen en senioren. Voor hen is cultuur aanbod vlak bij huis gewenst. Daarnaast wordt vooral gekeken naar de ontwikkeling van cultuur aanbod in combinatie met karakteristieke elementen van de gemeente, zoals de groene en recreatieve functie.

Economische ontwikkelingen

Globalisering van de economie beïnvloedt lokale economie

Economische verhoudingen verschuiven

Het economisch zwaartepunt van de wereld verschuift naar het oosten. China en India ontwikkelen zich als nieuwe sterke economieën. Onze economie wordt steeds afhankelijker van investeringen vanuit de Perzische Golf. De mondialisering van de economie zet door. Europa wordt belangrijker dan de nationale economische identiteit. De 24-uurs economie is niet meer te stoppen. Innovatieve kennis verspreidt zich snel over de wereld. Innovaties verlopen daardoor snel. Optimale omstandigheden zijn daarom nodig om de positie van Greenport Westland-Oostland in het front van de kennisontwikkeling in de glastuinbouw te handhaven.

De wereldbevolking groeit tot 2040 naar 9 miljard mensen. Intensieve voedselproductie is noodzakelijk om de wereldbevolking te kunnen voeden. In de Nota Ruimte wordt Nederland beschreven als wereldmarktleider in de glastuinbouw, de bollenteelt en de boom- en sierteelt. Deze teelten zijn

de basis voor een kennisintensieve agribusiness en concentreren zich in vijf zogenaamde Greenports. Lansingerland maakt deel uit van Greenport Westland-Oostland. De Greenports zijn van essentieel belang voor de internationale (economische) positie van Nederland. Het Rijk kent aan het versterken van deze positie prioriteit toe.

Lansingerland is onderdeel van de netwerkstad in de zuidvleugel van de Randstad. In het Bestuurlijk Platform Zuidvleugel zijn economische zwaartepunten afgesproken binnen de stedelijke regio Den Haag-Rotterdam. Lansingerland heeft hierbinnen een tuinbouwfunctie.

De gemeente ligt echter dicht bij de haven van Rotterdam en Rotterdam Airport. Door deze ligging is de gemeente ook onderdeel van de economische Mainport Rotterdam.

Greenport Westland-Oostland

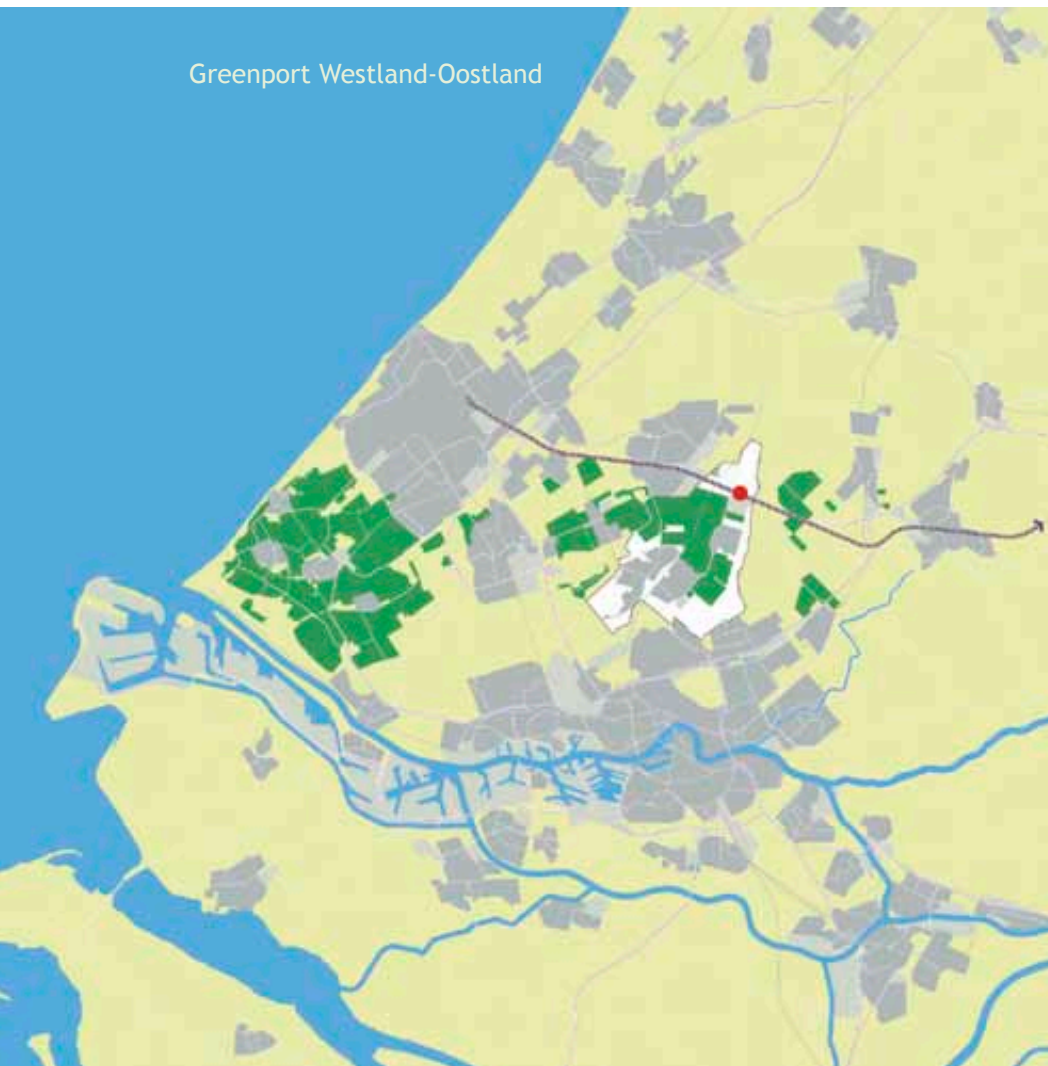
Westland-Oostland ontwikkelt zich tot een goed bereikbare, innovatieve, duurzame en dynamische greenport met een hoogstaand kennisnetwerk. Het is het grootste glastuinbouwgebied in Nederland en beslaat de gemeenten Lansingerland, Pijnacker-Nootdorp, Westland, Midden-Delfland, Leidschendam-Voorburg, Zevenhuizen-Moerkapelle, Waddinxveen en Nieuwerkerk a/d IJssel. Ook het handelscomplex in Barendrecht/Ridderkerk maakt deel uit van de Greenport. Westland-Oostland blinkt uit in een combinatie van veredeling, productie, internationale handel, distributie, logistiek rond veilingen, marketing, innovatie en kennis op het gebied van teelt en toelevering.

De productie van Greenport Westland-Oostland wordt voor een belangrijk deel geëxporteerd. Het grootste deel wordt afgezet in Duitsland. Momenteel vindt het grootste deel van het transport over de weg plaats. Dit veroorzaakt veel druk op de wegen en wordt door het schaarser worden van fossiele brandstoffen kostbaarder. Het belang van vervoer over spoor neemt daardoor toe. Lansingerland is de enige locatie in Greenport Westland-Oostland die direct aan het spoor is gelegen. Greenparc Bleiswijk is daardoor in de toekomst een ideale locatie voor overslag van glastuinbouwproducten op het spoor.

Een grote vraag naar personeel

Door de ouder wordende bevolking verschuift de verhouding tussen werkenden en niet-werkenden ten gunste van de laatste groep. De beroepsbevolking moet langer blijven werken om de vergrijzing op te kunnen vangen. Ook is op termijn in Nederland gerichte immigratie van arbeidskrachten uit het buitenland nood-

Greenport Westland-Oostland

zakelijk om aan de vraag naar arbeidskrachten te kunnen voldoen. Lansingerland heeft een bloeiende economie met veel werkgelegenheid in bijzondere sectoren. Hierdoor zijn relatief veel specialistisch geschoolde arbeidskrachten nodig. Deze arbeidskrachten gaan zich in Nederland vestigen.

De huidige en toekomstige ouderen zijn beter opgeleid en kritischer dan vorige generaties, en hebben vaak meer te besteden. Voor de grote groep senioren zijn vereenzaming en verveling een groeiend probleem. Maatschappelijke participatie is daarom van essentieel belang. Verwacht wordt dat door de vergrijzing en zwaarlijvigheid rond 2040 in Nederland ongeveer 35% van de arbeidsvraag voortkomt uit de zorg of aan de zorg verbonden activiteiten.

Schaarste van grondstoffen en fossiele energiebronnen

De vraag naar energie en grondstoffen groeit. De olie-, gas- en (economisch rendabele) plutoniumvoorraden op de wereld zijn over 30 tot 45 jaar uitgeput. Andere grondstoffen worden ook schaarser. De prijzen stijgen. Conflicten versterken de onzekerheid op de energie- en grondstoffenmarkt. De gestegen kosten maken het terugwinnen en hergebruiken van grondstoffen interessant en stimuleren het zuiniger omgaan met energie. Er zal meer beroep worden gedaan op biologische grondstoffen die na gebruik ook weer volledig biologisch afbreekbaar zijn (onuitputtelijke grondstoffen). Onze economie moet minder afhankelijk worden van fossiele brandstoffen. De ontwikkeling en toepassing van nieuwe, duurzame energie is hiervoor absoluut noodzakelijk.

Verkeer en vervoer gericht op de netwerkstad

De schaarste aan brandstoffen heeft gevolgen voor de mobiliteit. Het komende decennium blijft het autogebruik in Nederland stijgen. In Lansingerland neemt het autobezit sterker toe door de groei van de bevolking en de ontwikkeling van bedrijventerreinen. De toenemende mobiliteit leidt tot verdere filevorming op de rijkswegen. Ook de provinciale wegen binnen de gemeente worden zwaarder belast.

Vanaf 2020 wordt de groei van de automobiliteit door de stijgende brandstofprijzen sterk geremd of neemt de automobiliteit zelfs af. Rond 2020 wordt de fossiele brandstofmotor vervangen door de elektrische motor. Vanaf 2020 zien we een sterke toename van het openbaar vervoer voor personen.

Jaarlijks beschrijft het ministerie van Verkeer en Waterstaat de ontwikkeling van het wegennet op de korte en middellange termijn in het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT). MIRT 2009 geeft een beeld van de ontwikkeling van de infrastructuur tot circa 2025. Er komt een rijksweg tussen de A16/A20 en de A13. Deze komt door de zuidzijde van de gemeente te lopen. Verder is in het MIRT de ontwikkeling van het Steden-

baanproject opgenomen. Stedenbaan is een regionaal spoornetwerk dat de bereikbaarheid in het zuidelijke deel van de Randstad verbetert door clustering en verdichting van wonen en werken bij stations en uitbreiding van de capaciteit op de spoorlijnen. Station Bleizo in het noorden van de gemeente op de lijn Gouda-Den Haag is in het MIRT opgenomen als pilotstation. In de rijksbegroting is budget gereserveerd om, vooruitlopend op Bleizo, de RandstadRail-Oosterheemlijn in Zoetermeer door te trekken naar de locatie van het toekomstige station.

De ontwikkeling van Bleizo heeft niet alleen invloed op verkeer en vervoer. Het biedt ook de mogelijkheid tot de ontwikkeling van een intensief bedrijven-/kantorenpark in de directe omgeving. Lansingerland en Zoetermeer hebben hiervoor gezamenlijk in 2008 de eerste stappen gezet. In de structuurvisie Randstad 2040 wordt Stedenbaan ook als een van de speerpunten voor de regionale ontwikkeling en bereikbaarheid gedefinieerd. De ontwikkeling van Bleizo en het omliggende gebied is ook een van de pijlers van de Stadsvisie 2030 van Zoetermeer.

Om de leefbaarheid en bereikbaarheid van de Randstad te waarborgen zet het Rijk in Randstad 2040 in op een sterke impuls van het openbaar vervoer en vooral snel railvervoer. Het omzetten van de ZoRo-lijn naar een lightrailverbinding past naadloos in deze visie. Deze omzetting is ook onderdeel van de Stadsvisie 2030 van Zoetermeer.

Bestuurlijke ontwikkelingen

Samenwerken maakt overheidsoptreden effectiever

Intensieve bestuurlijke samenwerking

Met de fusie van de drie kernen Bleiswijk, Berkel en Rodenrijs en Bergschenhoek is de bestuurkracht van de gemeente toegenomen. Lansingerland groeit uit naar ongeveer 70 tot 75 duizend inwoners en komt daarmee in grootte op de veertigste plaats te staan tussen steden in de regio als Gouda en Schiedam. De gemeente is omgeven door de sterk verstedelijkte gemeenten Rotterdam, Den Haag en Zoetermeer en de groene gemeenten Westland, Pijnacker-Nootdorp, Zevenhuizen-Moerkapelle. De complexiteit van de samenleving en de zeer beperkte ruimte binnen de zuidvleugel van de Randstad maken samenwerking onontbeerlijk. De belangen van de stad en het landelijk gebied moeten in deze samenwerking optimaal worden gediend. De grote steden zijn essentieel voor de economische dynamiek van de regio en leveren stedelijke voorzieningen. Lansingerland op haar beurt ondersteunt de regionale economie en de internationale positie van Nederland in de glastuinbouw en biedt aan de inwoners van de steden ruimte voor openluchtrecreatie.

Netwerkstad

Bestuurlijke schaalvergroting vraagt om duidelijkheid

In september 2006 is het Rapport van de commissie Burgmans verschenen waarin voorgesteld wordt de provincies Zuid-Holland, Noord-Holland, Utrecht en Flevoland en de vier stadsregio's samen te voegen in een nieuwe bestuurlijke eenheid. Om een bijdrage aan de ontwikkelingen op het niveau van de superprovincie te kunnen leveren zijn duidelijke en eenduidige standpunten vanuit de regio's noodzakelijk. Dit vraagt om intensieve regionale samenwerking.

Samenhangend bestuur in de grootstedelijke regio's is van groot belang voor het oplossen van problemen waarmee gemeenten op regionaal niveau worden geconfronteerd. De Commissie Toekomst Stadsregionale Samenwerking, welke onder leiding van Ed Nijpels staat, zal daarover op 10 juni 2009 adviseren.

Lansingerland maakt deel uit van de stadsregio Rotterdam en draait daarin met volle verantwoordelijkheid mee op de relevante beleidsterreinen. Daarnaast grenst de gemeente aan de bestuurlijke regio's Haaglanden en Midden-Holland. Aangezien de maatschappelijke en economische ontwikkelingen niet worden tegengehouden door bestuurlijke grenzen, is ook de samenwerking van en afstemming met deze regio's essentieel.

Zuidvleugel in ontwikkeling

- stedelijk gebied
- nieuw wonen
- nieuw werken
- glastuinbouw
- kennisas
- grootstedelijke centra
- projecten
- (stedelijk) hoogwaardig wegennet
- stedenbaan
- HOV/lightrail
- HSL
- groen/recreatie/landschap

Ruimtelijke ontwikkelingen

Wonen, werken en recreëren in Lansingerland

Ambitie typeert de zuidvleugel

Zoetermeer, Pijnacker-Noordorp en de Zuidplasm gemeenten (Zevenhuizen-Moerkapelle, Nieuwerkerk aan den IJssel, Moordrecht, Gouda en Waddinxveen) hebben de laatste jaren structuurplannen en toekomstvisies vastgesteld. Hierdoor ontstaat een duidelijk beeld van de ruimtelijke ontwikkeling in de directe omgeving van Lansingerland.

De Zuidplas wordt voor een belangrijk deel verstedelijkt. Het streven is dit gebied te voorzien van stevige groene aders. Aan de randen liggen grote groen- en recreatiegebieden met een regionale functie. Het areaal glastuinbouw wordt tot 2030 uitgebreid met 280 ha. Deze uitbreiding levert een wezenlijke bijdrage aan de optimalisatie van de glastuinbouw in Greenport Westland-Oostland. Verder is de ontwikkeling gepland van 425 ha bedrijventerrein en 7.500 tot 30.000 woningen.

In Pijnacker-Noordorp vindt tot 2030 een herstructurering van de glastuinbouw plaats. Ongeveer 310 ha glastuinbouwgebied met een duurzame bedrijfsvoering wordt tot 2025 gehandhaafd. Het totale glastuinbouw areaal in Pijnacker-Noordorp neemt door de herstructurering af. De gemeente wil tot 2025 een flink vloeroppervlakte aan kantoren ontwikkelen (ca. 100.000 m² bruto vloeroppervlak [bvo]). Met de bouw van ruim 7.500 woningen groeit de gemeente van 55.000 naar 70.000 inwoners. De Groen-Blauwe Slinger die ook door Lansingerland loopt is de belangrijkste groenvoorziening.

In Stadvisie 2030 legt Zoetermeer de uitgangspunten voor de toekomst vast:

- groene, stedelijke woonomgeving;
- economie met voldoende arbeidsplaatsen die aansluiten bij het arbeidsaanbod in Haaglanden;
- goed openbaar vervoersysteem.

Essentieel onderdeel van de stadsvisie is de ontwikkeling van het gebied rond rijksweg A12. Daar wil de stad werkgelegenheid ontwikkelen en via het station Bleizo (zie pagina 103) de rol van het openbaar vervoer in de regio versterken. Lansingerland en Zoetermeer delen deze ambities en hebben hiervoor een gemeenschappelijke regeling ingesteld.

In het programma Integrale Ontwikkeling Noordas voortvloeiend uit Plan Regio Rotterdam 2020 werken de stadsregio Rotterdam, provincie Zuid-Holland, Lansingerland en Rotterdam samen aan een integrale ontwikkeling van het gebied op de grens van Lansingerland en Rotterdam. In de Noordas ont-

Rijn-Gouwelijn
RandstadRail met station Bleizo

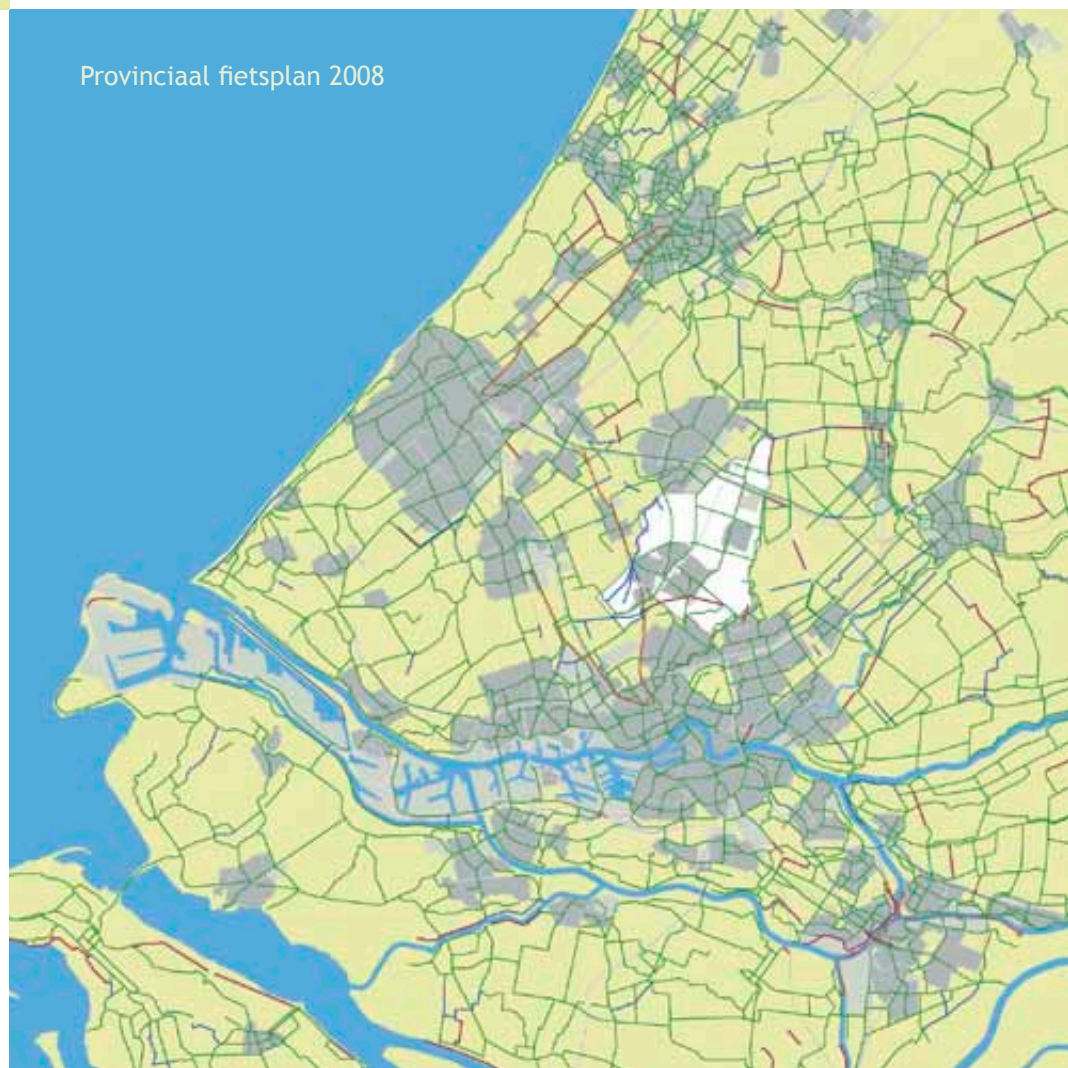
wikkelt zich een bedrijvenpark met kennisintensieve bedrijven, Science Port Holland. De groengebieden groeien aaneen tot een doorlopende groenzone. Verder worden de gebieden rond de OV-haltes Alexander en Mijersplein intensief ontwikkeld en vindt de inpassing van de nieuwe rijksweg tussen A16 en A13 plaats. De groene zone is in 2015 afgerond. De andere onderdelen van de Noordas worden in de periode 2020 tot 2030 afgerond.

Groen- en recreatiegemeente van de regio

De groene gebieden in Nederland zijn met elkaar verbonden en vormen zo de ecologische hoofdstructuur. De groengebieden van Lansingerland maken momenteel geen deel uit van deze hoofdstructuur. De Groenblauwe Slinger, die langs de noordwestzijde van de gemeente loopt, verbindt het Groene Hart met Midden-Delfland. Hierdoor ontstaat een waterrijke verbindingzone. Provincie Zuid-Holland en Natuurbeheer zoeken naar mogelijkheden om vanuit Midden-Delfland verbindingen naar de kust en de Zuid-Hollandse Eilanden te maken, waardoor een extra noord-zuid verbinding in de ecologische hoofdstructuur gaat ontstaan. Het Rottemereengebied staat ook in directe verbinding met het Groene Hart. De groenzones aan de zuidzijde van de gemeente verbinden dit gebied met Midden-Delfland. De groengebieden leveren als onderdelen van de ecologische hoofdstructuur een bijdrage aan de biodiversiteit in Nederland.

De gemeente Zoetermeer stelt zich in haar visie in 2030 tot doel groene zones door de stad te ontwikkelen, waardoor de buitengebieden vanuit alle punten in de stad op een recreatieve manier te bereiken zijn. Lansingerland sluit hierop aan.

Provinciaal fietsplan 2008

In de structuurvisie Randstad 2040, die door het kabinet in september 2008 is gepresenteerd, is de ontwikkeling van stevige groene verbindingen tussen de groene gebieden in de Randstad een belangrijke opgave. Doel hiervan is de toegankelijkheid van het groen voor recreatie te vergroten.

De groen- en recreatiegebieden van Lansingerland hebben een regionale functie. Deze gebieden zijn de afgelopen jaren aangelegd in nauwe samenwerking met de stadsregio en de provincie. Door de verdere ontwikkeling neemt kwaliteit en waarde voor de regio toe. Samen met de stadsregio Rotterdam, de provincie Zuid-Holland, de waterschappen, de beheerders van de groengebieden en de omliggende gemeenten wordt hieraan vorm gegeven.

Provincie Zuid-Holland heeft in het fietsplan 2008 de ontwikkeling van het regionaal fietsnetwerk beschreven zoals dat tot 2011 moet worden ontwikkeld. Een deel van deze fietsverbindingen maakt onderdeel uit van het actieprogramma Mooi Zuid-Holland. Beide hebben invloed op de ontwikkeling van het recreatieve fietsnetwerk in de gemeente.

Woningbouw afgestemd op de mogelijkheden en behoefte

De realisatie van de woningbouw, de afstemming hierover en de programmering hiervan is een provinciale/regionale aangelegenheid. Lansingerland hecht veel waarde aan deze regionale samenwerking omdat hierdoor woongebieden in samenhang met elkaar tot ontwikkeling kunnen worden gebracht.

In de structuurvisie Randstad 2040 gaat het Rijk ervan uit dat als de huidige trend van daling van de woonbezetting doorzet, tot 2040 in de Randstad 500.000 extra woningen nodig zijn. Deze woningen dienen voornamelijk gebouwd te worden binnen de bestaande bebouwingscontouren. De ruimte hiervoor is, na realisatie van de Vinex-taakstelling, in Lansingerland beperkt. Lansingerland neemt in regionaal verband de rijksinzet mee. Daarbij laat Lansingerland zich, vanuit regionaal perspectief, leiden door reële cijferingen, verwachtingen ten aanzien van de marktontwikkelingen en flexibiliteit voor wat betreft de programmering.

Samenwerking gericht op duurzaamheid

Enkele grote bedrijven in Rotterdam Rijnmond, zoals AVR en Shell, produceren veel warmte. Momenteel wordt er nog weinig met deze warmte gedaan. Deze bedrijven hebben samen met Eneco, Nuon, de gemeente Rotterdam en de provincie Zuid-Holland het initiatief genomen een warmtebedrijf op te richten. Dit warmtebedrijf heeft tot doel deze restwarmte via een warmteweb te leveren aan warmtevragers, zoals huishoudens en kasbedrijven. In 2006 zijn de eerste 5.000 woningen op het warmteweb aangesloten. Het doel is dat de hele Zuidvleugel van de Randstad op deze manier wordt verwarmd.

Ook wanneer het gebruik van fossiele energiebronnen op korte termijn wordt teruggedrongen, lijkt een verandering van het klimaat waarschijnlijk. Hierdoor ontstaan mogelijk hogere gemiddelde temperaturen in Nederland, met gevolgen voor landbouw en natuur. Ook moet rekening worden gehouden met een toenemende wateroverlast door meer regen, grotere waterafvoer van de rivieren, een stijging van het grondwaterpeil en een stijging van de zeespiegel. Waterberging is in de lage delen van Nederland een belangrijk aandachtspunt.

2040 Inwoners zijn positief betrokken bij het werk van de gemeente

Lansingerland heeft een intensieve samenwerking met de gemeentes in de directe omgeving. De regio biedt hierdoor optimale voorzieningen en activiteiten voor haar inwoners.

De gemeente is een 'makelaar van overheden' geworden. Alle contacten tussen inwoners en overheden - zoals rijk, provincie, waterschap - worden afgehandeld door de gemeente. De dienstverlening gebeurt voornamelijk digitaal.

De gemeentelijke organisatie is sterk wijkgericht. Inwoners zijn direct betrokken bij de inrichting en het onderhoud van de leefomgeving. De leefomgeving is veilig, in goede staat en schoon. Tijdens wijkbijeenkomsten denken bestuurders, gemeentelijke politiek en inwoners samen na over de gewenste ontwikkelingen in de wijk.

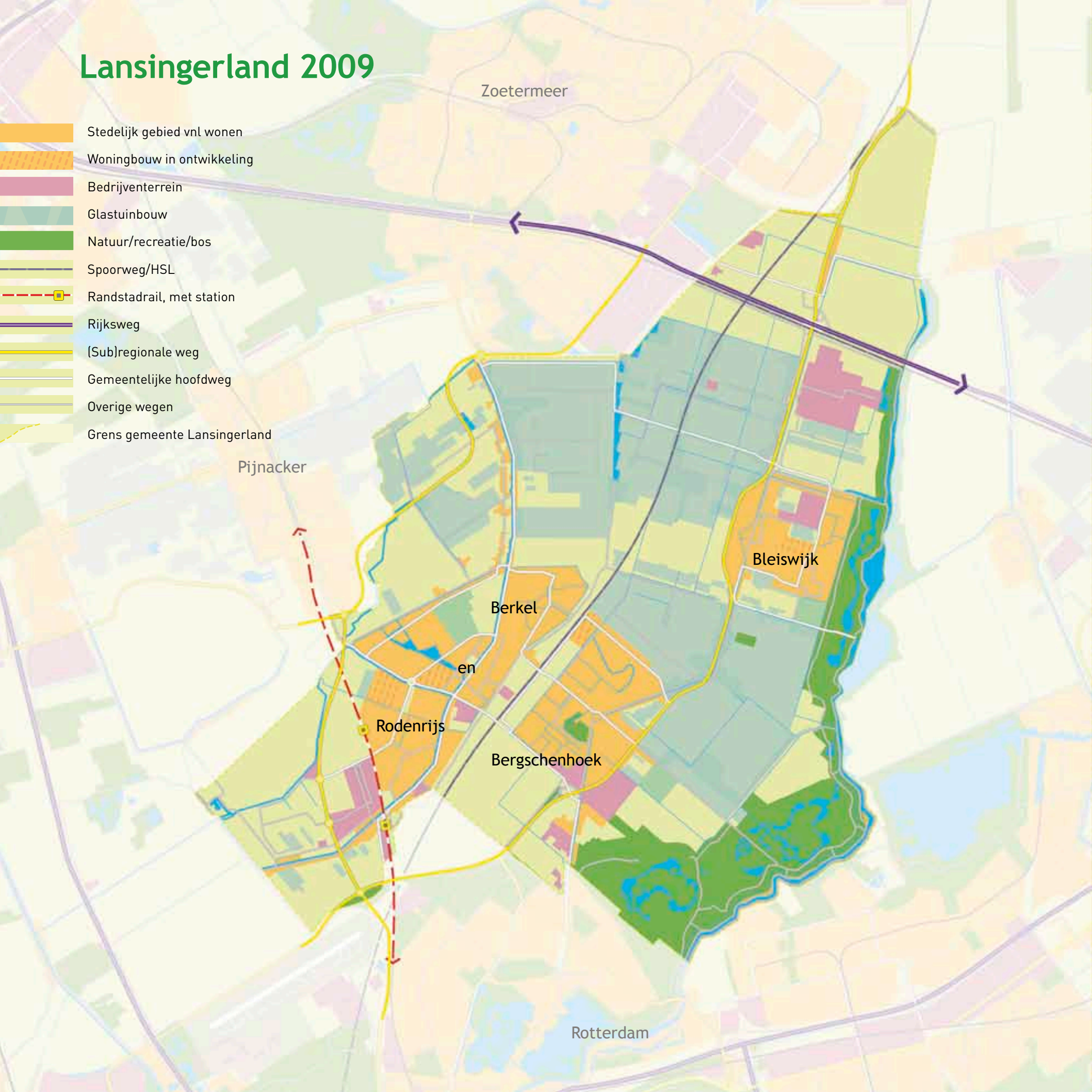
De gemeente Lansingerland werkt op veel maatschappelijke terreinen samen met bedrijven om de beste dienstverlening aan de inwoners te realiseren. De gemeentelijke organisatie is daardoor klein, slagvaardig en gericht op de hoofdtaken.

De wijze waarop het beleid tot stand komt, is inzichtelijk voor iedereen. De regelgeving is beperkt. De gemeente ziet toe op handhaving van de regels.

Lansingerland 2009

- Stedelijk gebied vnl wonen
- Woningbouw in ontwikkeling
- Bedrijventerrein
- Glastuinbouw
- Natuur/recreatie/bos
- Spoorweg/HSL
- Randstadrail, met station
- Rijksweg
- (Sub)regionale weg
- Gemeentelijke hoofdweg
- Overige wegen
- Grens gemeente Lansingerland

Zoetermeer

Pijnacker

Bleiswijk

Berkel

en

Rodenrijs

Bergschenhoek

Rotterdam

1 Bestuur

De gemeente Lansingerland wil in 2040 het volgende hebben bereikt:

- De samenwerking met besturen in de regio is intensief en effectief
- De inwoners herkennen zich in het beleid van de gemeente
- Op diverse terreinen is er sprake van publiekprivate samenwerking
- Inwoners en ondernemers kennen en nemen hun (mede)verantwoordelijkheid voor processen en ontwikkelingen in de gemeente
- De gemeente is open en helder over haar beleid en ziet toe op handhaving van de regels
- De gemeente zet zich optimaal in voor een veilige woon- en werkomgeving
- De gemeentelijke overheid is het centrale loket voor alle contacten tussen overheden en inwoners
- De gemeentelijke dienstverlening is klantgericht en verregaand gedigitaliseerd

‘De samenwerking met besturen in de regio is intensief en effectief’

Herkenbare, betrouwbare partner in het bestuurlijke netwerk in de regio

Door de voortschrijdende verstedelijking van het gebied zijn de belangen van Lansingerland meer en meer verbonden met (de belangen van) haar omgeving. Lansingerland en haar buurgemeenten, de omringende grote steden en andere overheden stemmen hun beleid en activiteiten op elkaar af. Het belang van intensieve samenwerking met de omgeving neemt de komende decennia verder toe door de complexiteit van de samenleving en de beperkte beschikbare ruimte in de zuidelijke Randstad.

De buurgemeente Pijnacker-Nootdorp is net als Lansingerland een groene tuinbouwgemeente. Hierdoor werken beide vaak aan dezelfde vraagstukken en hebben ze dezelfde belangen te waarborgen. Vanuit deze achtergrond wordt de komende jaren de samenwerking tussen de beide gemeenten, zowel in ambtelijk als bestuurlijk opzicht, geïntensiveerd. Deze samenwerking versterkt de positie van het tussengebied ten opzichte van de omliggende grote steden en bevordert de bestuurlijke slag- en daadkracht.

Ook de samenwerking met de andere gemeenten in de regio wordt versterkt. Het gemeentebestuur treedt daarbij alert, coöperatief en assertief op en is zich voortdurend bewust van de positie van Lansingerland binnen het stedelijk netwerk van de Zuidvleugel. Ontwikkelingen die van belang zijn voor de gemeente worden steeds afgezet tegen het grotere belang en andersom.

'De inwoners herkennen zich in het beleid van de gemeente' **Gelijkwaardigheid van alle partijen en intensieve communicatie**

De zelfredzaamheid van inwoners neemt toe. Veel zaken in hun woon- en leefomgeving regelen zij bij voorkeur zelf. De betekenis van de overheid neemt hierdoor de komende decennia af. Haar rol van bevoegd gezag op diverse terreinen blijft natuurlijk bestaan, maar de gemeente wordt minder gezien als 'bovengestelde partij'. In toenemende mate is zij regisseur en facilitator voor maatschappelijke processen. Het gemeentelijke bestel met de Raad aan het hoofd, is vandaag de dag hiërarchisch opgebouwd. Met de mondige inwoners, het belang-

rijke maatschappelijke middenveld en een krachtig bedrijfsleven past deze hiërarchische opzet op den duur niet meer. Participatie en betrokkenheid van inwoners wordt intensiever. De gemeente werkt meer en meer wijkgericht, waardoor inwoners directe zeggenschap krijgen en medeverantwoordelijk worden voor het beleid.

Betrokkenheid van inwoners bij de gemeentelijke ontwikkelingen wordt vergroot door regelmatig peilingen te houden over actuele grote zaken in de gemeentelijke politiek.

'Op diverse terreinen is er sprake van publiekprivate samenwerking' **De inwoner profiteert van de kwaliteiten van betrokken partijen**

In 2008 speelt de overheid een centrale rol in het aanbod van faciliteiten en diensten in de sectoren welzijn, groen, openbare orde en veiligheid. Op het gebied van wonen, economie en recreatie is regelmatig sprake van samenwerking tussen private sector en overheid. Deze samenwerking wordt de komende jaren uitgebreid naar de andere sectoren. Bij de welzijnvoorzieningen gaan de community-

centers een essentiële rol spelen. In deze multifunctionele wijkcentra zijn private en publieke activiteiten ondergebracht in één gebouw, waardoor een optimaal dienstenaanbod kan worden aangeboden (zie hoofdstuk 3).

Ook bij de levering van gemeentelijke diensten worden op termijn andere partijen betrokken.

Hierdoor kunnen inwoners de diensten in de directe omgeving afnemen. Zo kan een rijbewijs via internet worden aangevraagd en opgehaald bij een winkel in de buurt. Voor beheer en onderhoud van de openbare ruimte en de inrichting en exploitatie van groengebieden ontstaan nieuwe organisaties waarin bedrijfsleven en gemeente samenwerken. Deze organisaties dragen zorg voor een efficiënte en optimale uitvoering van deze taken.

‘Inwoners en ondernemers kennen en nemen hun (mede)verantwoordelijkheid voor processen en ontwikkelingen in de gemeente’

Sociale cohesie als basis voor betrokkenheid bij de gemeente

Om de sociale veiligheid, de leefbaarheid in de wijken en de betrokkenheid van de inwoners te vergroten, zoekt de gemeente de komende jaren de samenwerking met wijkverenigingen en wijkbewoners. Hieruit moet in de wijken een basisstructuur ontstaan waarin maatschappelijke vraagstukken bespreekbaar worden en signalen en initiatieven van wijkbewoners en ondernemers op tafel komen. Bewoners, ondernemers en gemeente nemen via deze structuur elk hun verantwoordelijkheid voor een leefbare, schone en veilige wijk.

Inwoners opereren in belangrijke mate in samenwerkingsverbanden binnen hun directe omgeving, zgn. ‘communities’. Hier vinden zij (h)erkenning, vertrouwdeheid en veiligheid. Bovendien zijn zij in deze verbanden bereid zelf een bijdrage te leveren aan de leefbaarheid van hun woonomgeving. De wijkbewoners ontvangen een wijkbudget waarmee zij invloed kunnen uitoefenen op onderhoud, inrichting en leefbaarheid van hun wijk. Vanuit de toekomstige community-centers worden samen met de veiligheidsregio voorlichtings-, toezicht- en pre-

ventieactiviteiten georganiseerd, vinden wijk- en buurtbesprekingen plaats en worden de contacten tussen alle betrokkenen onderhouden.

‘De gemeente is open en helder over haar beleid en ziet toe op handhaving van de regels’ Directe interactie tussen inwoners en gemeente

Communicatie is een essentieel middel in het contact met inwoners en daarmee in het uitdragen van het beleid. De komende decennia is communicatie een van de centrale functies van de gemeentelijke overheid. Ideeën, kennis en ervaringen van bewoners zijn een belangrijke bron voor het beleid

van de gemeente. Vanuit de rondetafelgesprekken in 2008 (voor de ontwikkeling van ‘Lansingerland op weg naar 2040’) worden ‘kennisateliers’ ontwikkeld die geraadpleegd kunnen worden om de visie te actualiseren en zonodig bij te stellen.

‘De gemeente zet zich optimaal in voor een veilige woon- en werkomgeving’ Integrale veiligheid vraagt om een gezamenlijke aanpak

Veiligheid vraagt door de groei van de bevolking en de toenemende bebouwing de komende decennia permanente aandacht. Het gevoel van veiligheid bepaalt in belangrijke mate het woon- en werkplezier. Het afschermen van buurten kan de veiligheid misschien vergroten, maar de gemeente staat niet positief tegenover de ontwikkeling van dergelijke ‘gated communities’. Het gevolg van afgesloten buurten is dat het openbaar gebied kleiner wordt. Dit wordt dan een doorgangsgebied waar niemand zich verantwoordelijk voor voelt en waar veiligheid moeilijk te waarborgen is. De gemeente streeft daarom niet naar gated communities maar ziet een duidelijke rol voor de politie bij het bewaken van veiligheid in de buurten.

De politie ontwikkelt zich tot een organisatie die zich richt op haar kerntaken en houdt zich in de toekomst uitsluitend bezig met het opsporen van strafbare feiten en handhaving van de openbare orde. Voor het vervullen van de wegvallende taken stelt de gemeente toezichthouders en bijzondere opsporingsambtenaren aan. Deze toezichthouders gaan ook werken voor andere veiligheidspartners en het Openbaar Ministerie.

Wijkbewoners worden via de community-centers betrokken bij preventieprojecten. In bepaalde winkelcentra, uitgaansgebieden en openbaar vervoersknooppunten zal cameratoezicht onvermijdelijk zijn.

‘De gemeentelijke overheid is het centrale loket voor alle contacten tussen overheden en inwoners’ De gemeente is dé poort tot publieke dienstverlening

Inwoners, bedrijven en instellingen kunnen in de toekomst bij de gemeente alle producten en diensten afnemen van alle overheden en aan de overheid verbonden organisaties. De gemeente is

zodoende een makelaar voor de publieke dienstverlening. Met deze centralisering voorkomen we dat de inwoner van het kastje naar de muur wordt gestuurd.

‘De gemeentelijke dienstverlening is klantgericht en verregaand gedigitaliseerd’ Een laagdrempelige publieksdienst die snel, goed en goedkoop werkt

Vanaf 2015 moet de dienstverlening van de gemeente Lansingerland behoren tot de top van de Nederlandse gemeenten. Om deze kwaliteit te bereiken, worden de komende jaren forse stappen gezet op het pad van aanbod- naar vraaggerichtheid.

De gemeente biedt haar diensten via diverse kanalen aan: loket, digitaal, selfservice en via servicepunten in de community-centers. De inwoner kan hierdoor in de toekomst kiezen voor de manier die hem het beste uitkomt. Zo ontstaat een opti-

male dienstverlening die voldoet aan de kernbegrippen: snel, toegankelijk, goed en goedkoop.

De dienstverlening wordt steeds meer gedigitaliseerd. In 2020 verloopt naar verwachting 70% van het contact tussen gemeente en inwoners digitaal, in 2040 is dat 90%. Periodiek worden enquêtes en metingen gehouden om te controleren of de serviceverlening voldoet aan de hoge kwaliteitsstandaard.

2040 Een betrokken samenleving met aandacht voor elkaar

De natuurlijke sociale samenhang dreigde door de sterke groei van het aantal inwoners ‘van buiten’ te verwateren. Mede als antwoord hierop bouwde de gemeente in de wijken community-centers: kwaliteitsgerichte centra, waar faciliteiten voor alle inwoners bij elkaar zijn gebracht.

Er zijn voorzieningen op het gebied van informatie, zorg, onderwijs, gemak en ontspanning. Anno 2040 blijkt die combinatie goed te werken.

Tachtig procent van de wijkbewoners brengt enkele keren per jaar een bezoek aan het centrum, ongeveer veertig procent daarvan maakt regelmatig gebruik van de verschillende voorzieningen. Het community-center is een ontmoetingsplek voor jong en oud.

Het sociaal-culturele verenigingsleven is dankzij de inspanningen van vrijwilligers en actieve ondersteuning door de gemeente een belangrijke bindende factor gebleven. Voor een deel zijn de verenigingen aangehaakt bij de community-centers.

Door nadrukkelijk wijkgericht te werken zijn inwoners en ondernemers meer betrokken bij het lokale beleid en de uitvoering. De gemeente stimuleert een gezonde leefstijl, met extra aandacht voor sport en beweging.

In het onderwijs ligt de focus op kwaliteit en differentiatie, aansluitend bij de maatschappelijke behoeften en eisen.

Zorg in 2040

- Huisarts
- Tandarts
- Verzorgingshuis
- Verpleeghuis
- Ziekenhuiszorg
- Fysiotherapie
- Gezondheidscentrum
- Woonzorgzone (R=300m)

2 Welzijn, Zorg, Sport en Onderwijs

De gemeente Lansingerland wil in 2040 het volgende hebben bereikt:

- Er is een sterke sociale samenhang binnen de gemeente
- Per wijk is een centrale buurtvoorziening gerealiseerd
- De gemeente zet zich in voor een tolerante samenleving met respect voor elkaar
- De jeugd is maatschappelijk betrokken
- Maatschappelijk kwetsbare groepen krijgen ondersteuning
- Mantelzorgers kunnen rekenen op ondersteuning
- De gemeente draagt bij aan een actieve en gezonde leefstijl voor jong en oud
- Lansingerland biedt modern, kwalitatief hoogwaardig onderwijs gericht op de maatschappelijke behoeften

‘Er is een sterke sociale samenhang binnen de gemeente’

Sociale structuren zorgen voor een prettige leefomgeving

De dorpen waaruit Lansingerland is ontstaan kenden een grote sociale samenhang, met een bloeiend verenigingsleven en een ‘ons kent ons’-gevoel. De gemeente Lansingerland wil, ondanks de forse inwonersgroei, deze traditionele kwaliteiten - en daarmee de maatschappelijke samenhang - in stand houden. Binding met de wijk(bewoners) komt het gevoel van veiligheid en saamhorigheid immers zeer ten goede. De gemeente zet zich met dit doel actief in door activiteiten en voorzieningen zo veel mogelijk op wijkniveau vorm te geven en bewoners hierin verantwoordelijkheid te geven. De rol van de

gemeente is daarbij regisserend, faciliterend en zo nodig initiërend.

Een bloeiend verenigingsleven

De samenleving van de toekomst kenmerkt zich meer en meer door individualisering, digitalisering, professionalisering en commercialisering. Bewoners zijn kritischer, mondiger en wispelturiger dan in het verleden. Dat stelt ook eisen aan de verenigingen, hun organisatie en hun aanbod.

De gemeente zet krachtig in op het in stand houden van de waardevolle verenigingsstructuur.

De gemeente ondersteunt de verenigingen door activiteiten te subsidiëren die bijdragen aan de samenhang van de lokale gemeenschap en het welzijn van de inwoners.

Waar mogelijk bevordert de gemeente de samenwerking tussen de verenigingen en het multifunctionele gebruik van (wijk)voorzieningen, zoals de community-centers. Daarnaast stimuleert zij de aansluiting bij commerciële partners en de samenwerking met sectoren zoals onderwijs, kinderopvang en kunst en cultuur.

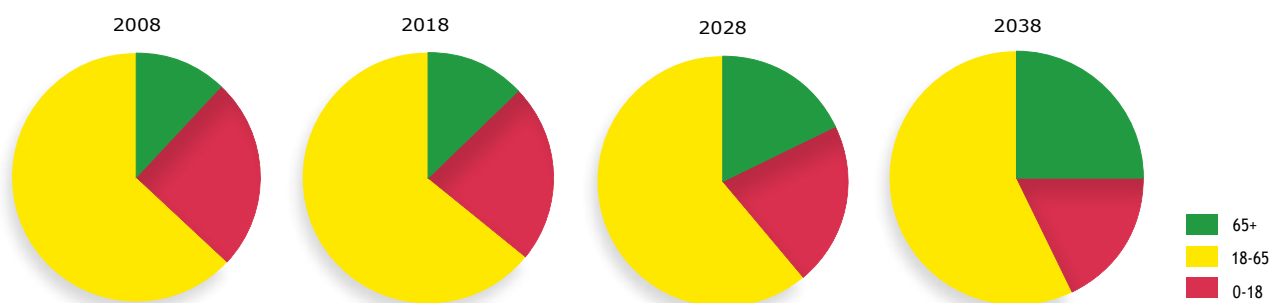
Vrijwilligers: onmisbaar in een betrokken samenleving

Zonder vrijwilligers is het verenigingsleven gedoemd te verdwijnen. Ook in de zorgsector wordt veel belangrijk werk verricht door onbetaalde krachten. Een grote groep inwoners is in toenemende mate afhankelijk van de inzet van - al dan niet in verenigingsverband georganiseerde - vrijwilligers. In stand houden van het verenigingsleven en goede zorg voor iedereen vraagt om het actief werven (en opleiden) van vrijwilligers. Daarbij moet worden bedacht, dat 'de vrijwilliger' langzaam maar zeker verandert. Jonge, werkende mensen hebben steeds minder vrije tijd en zijn dus beperkter beschikbaar. Daar staat tegenover dat er - door de vergrijzing - meer ouderen komen die juist over méér vrije tijd beschikken. Voor deze groep betekent vrijwilligerswerk een zinvolle tijdsbesteding. Maar ook zij zijn mondiger en kritischer. Zij willen hun kennis en vaardigheden nuttig inzetten. Dit betekent dat vrijwilligersorganisaties vraag en aanbod nauwkeurig op elkaar moeten afstemmen.

De gemeente hecht veel belang aan vrijwilligerswerk. Zij draagt haar waardering actief uit en ondersteunt waar mogelijk. Maar het verenigingsleven zelf moet ook extra energie steken in het werven en begeleiden van vrijwilligers. Bijvoorbeeld door samen te werken met het onderwijs om kinderen al op jonge leeftijd te laten kennismaken met hun aanbod en met het plezier van 'bij een vereniging horen' als lid of vrijwilliger. Snuffel- en maatschappelijke stages dragen bij aan de maatschappelijke verantwoordelijkheid van jonge mensen. De drempel wordt verder verlaagd door het combineren van schoolse en buitenschoolse activiteiten met (sport)verenigingsactiviteiten.

Ontwikkeling leeftijdsopbouw in Lansingerland

36

‘Per wijk is een centrale buurtvoorziening gerealiseerd’

Het community-center is een plek waar je graag naar toe gaat

In de wijken ontwikkelt de gemeente centra waarin verschillende welzijns-, sport- en gezondheidsvoorzieningen zijn samengebracht. Deze community-centers worden gerealiseerd via publiekprivate samenwerking, met een sterke focus op kwaliteit. Laagdrempelige voorzieningen voor alle doelgroepen worden in één of meerdere centraal gelegen gebouwen geclusterd; een combinatie van informatie, onderwijs, zorg, wijkactiviteiten en sport. Waar mogelijk haken de community-centers aan bij de huidige woonzorgcentra en vormen zo het hart van de woonzorgcirkel. Vanuit de centra wordt de zorg voor mensen in de buurt georganiseerd en geleverd.

Ontmoeting

Voor de community-centers is een belangrijke sociaal-maatschappelijke rol weggelegd. Hier komen wijkbewoners elkaar tegen en ontstaat op een natuurlijke manier een gevoel van saamhorigheid. Vanuit de centra worden periodiek buurtanalyses gemaakt. Ontwikkelingen en problemen in de wijk worden vroegtijdig gesignaleerd. Preventief optreden is hierdoor beter mogelijk. Vanuit het concept van community-safety werken

de centra samen met brandweer en politie. Mede hierdoor kunnen (jongeren)overlast en criminaliteit in de wijken op een (voor Nederlandse begrippen) laag niveau worden gehouden. Ook dragen de centra bij aan de afname van problemen die samenhangen met vereenzaming, zoals alcoholisme en depressiviteit.

Wat is het community-center?

Het community-center is een centrum - één of meerdere gebouwen die onderling eenvoudig te bereiken zijn - waar allerlei functies en faciliteiten bij elkaar zijn gebracht. Het zijn eigentijdse voorzieningen die centraal in de wijk zijn gevestigd en ‘à la carte’ aansluiten op de behoeftes, wensen en eisen van de inwoners uit die wijk. Een community-center is in eerste instantie een nieuwe organisatievorm van diensten en activiteiten die nu al door de overheid worden uitgevoerd. Door deze nieuwe organisatievorm doet de mogelijkheid zich voor nieuwe functies en activiteiten toe te voegen. De uitstraling is niet zorggericht maar kwaliteitsgericht. Een community-center is een plaats waar informatie-, zorg-, sport-, comfort- en ontmoetingsvoorzieningen bij elkaar zijn gegroepeerd. Het is een laagdrempelige voorziening voor elke leeftijdscategorie. Community-centers zijn 16 uur per dag 7 dagen in de week geopend. De verschillende onderdelen kennen eigen openingstijden. Afhankelijk van de samenstelling van de wijk en de eisen en behoeftes van de inwoners zijn (keuzes van) de volgende functies gecombineerd:

Informatiecluster:

Gemeentelijk servicepunt
Informatiesteunpunt
Bibliotheek
Digitheek (open leercentrum/
mediatheek/internet)

Jeugdcluster:

Centrum voor Jeugd en Gezin
Kinderopvang en Buitenschoolse opvang
Basisonderwijs
Jeugd ontmoetingsruimte
Logopedie

Seniorencluster:

Woonzorgcentrum
Spreekuur Seniorenadviseur
Steunpunt mantelzorg
Steunpunt dementie
Seniorensociëteit

Comfortcluster:

Muziekonderwijs
Oefenruimtes voor muziek
Multifunctionele ruimte (vergaderingen, kleine concerten, buurtvoorstellingen, tentoonstellingen, cursussen)
Restaurant met maaltijdservice
Tearoom
Sportfaciliteiten
Wellnessvoorzieningen

Zorgcluster:

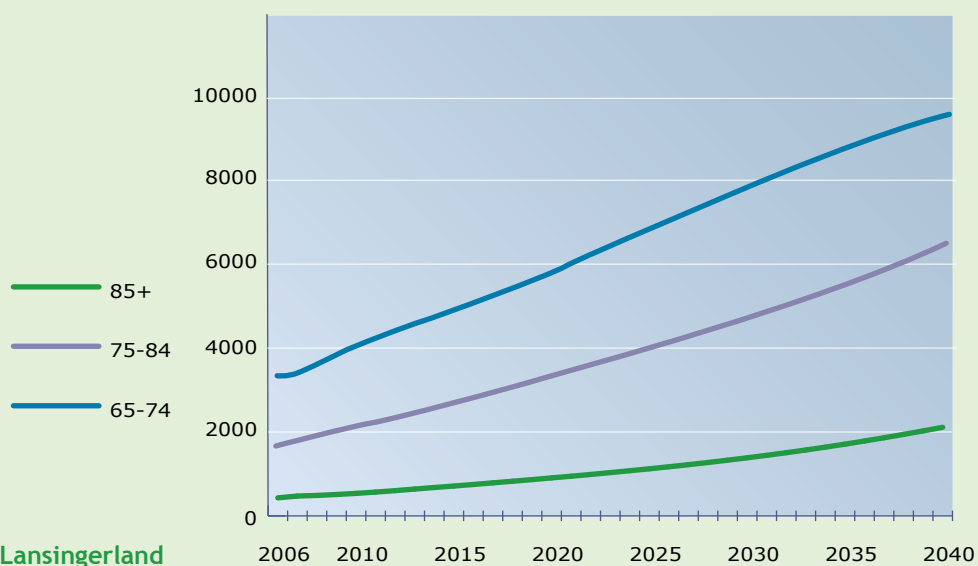
Eerstelijns lichamelijke en geestelijke gezondheidszorg
Thuiszorgorganisatie
WMO steunpunt
Vrijwilligerscentrale

'De gemeente zet zich in voor een tolerante samenleving met respect voor elkaar'
Gemeente draagt waarden en normen actief uit

In Lansingerland hechten we aan de waarden respect, aandacht en zorg. Slechts voor een deel kan het gemeentelijk beleid bijdragen aan de verspreiding van die waarden. Het gemeentebestuur laat zijn invloed gelden door op dit terrein een duidelijke voorbeeldfunctie te vervullen. Respect voor ieders levens- en geloofsovertuiging staat voorop. Daar waar mensen in hun vrijheid worden geschaad

en bescherming van die vrijheid binnen de mogelijkheden ligt, wordt actief en in samenwerking met andere partners opgetreden. In het gemeentelijk beleid is aandacht voor andersdenkende groeperingen en kwetsbare groepen. Respectvol handelen is het uitgangspunt.

Verdeling senioren in Lansingerland

'De jeugd is maatschappelijk betrokken'
Aandacht voor de jeugd is investeren in de toekomst

Lansingerland is zuinig op haar jeugd en investeert hiermee in haar toekomst. Tot 2020 is er een forse toename en daarna een geleidelijke afname van het aantal jeugdigen. Door actief in te zetten op participatie van de jeugd bij het bestuur en door de samenwerking tussen het onderwijs, maatschappelijke groeperingen, verenigingen en zorginstellingen te stimuleren, wordt de maatschappelijke betrokkenheid van jongs af aan gestimuleerd.

‘Maatschappelijk kwetsbare groepen krijgen ondersteuning’ Kwetsbaarheid verschuift van jongeren naar senioren

Tot 2015 zijn de kwetsbare groepen vooral te vinden onder jongeren. Daarna krijgt de steeds groter wordende groep senioren een groter aandeel in de groep kwetsbaren.

Lansingerland is zich bewust van haar medeverantwoordelijkheid bij de ondersteuning van deze groepen. Door gerichte monitoring houdt de gemeente de ontwikkeling van deze risicogroepen

in de gaten. Door de ontwikkeling van deze groepen gericht te volgen kan een beleid ontwikkeld worden dat gericht is op preventie. Door een intensieve samenwerking en ketenbenadering wordt ingezet op het voorkomen van meervoudige problemen bij kwetsbare inwoners.

Meeste gezondheidswinst te behalen door preventie

“De grote doorbraak in de gezondheidszorg vond in de vorige eeuw plaats. De komende decennia worden geen grote medische doorbraken verwacht. Door betere hygiëne en een grotere kennis over het ontstaan van ziekten is de impact van de infectieziekten sterk teruggedrongen. We worden ouder, als gevolg hiervan nemen bepaalde ziekten toe: alzheimer, reuma en kanker. Naast deze ouderdomsziekten ontstaat er een golf van nieuwe ziekten als gevolg van overgewicht, zoals diabetes en hart- en vaatproblemen. Ook neemt de kans op grote epidemieën toe. De grootste winst op het gebied van gezondheidszorg is te boeken door preventie. Hiervoor is maatwerk nodig.”

Prof.dr. M.C.H. Donker (Marianne) is hoogleraar volksgezondheidsbeleid en directeur GGD Rotterdam.

39

‘Mantelzorgers kunnen rekenen op ondersteuning’ Mantelzorg is een essentiële schakel in de zorg

De zorgvraag neemt in de toekomst sterk toe. Het is onmogelijk deze vraag geheel met professionele arbeidskrachten op te vangen. Mantelzorg, zorg door familieleden, vrienden, kennissen en burens, wordt daardoor steeds belangrijker. De gemeente ondersteunt mantelzorgers en vrijwilligers in de zorgsector.

Het gestegen aantal 85-plussers legt in de toekomst een groot beslag op de eerstelijnsvoorzieningen, zoals huisartsen. Om financiële en organisatorische redenen is het aantal verpleeg- en verzorgingsplaat-

sen beperkt beschikbaar. Arbeidskrachten in de zorg- en dienstverlening worden nog schaarser. Door efficiëntie en samenwerking wordt aan de gestegen behoefte aan zorg tegemoet gekomen. Ook technisch zeer geavanceerde apparatuur en sterk geautomatiseerde dienstverlening dragen hieraan bij. In community-centers is veel aandacht voor preventieve gezondheidszorg en ontmoeting en ondersteuning van mantelzorgers.

'De gemeente draagt bij aan een actieve en gezonde leefstijl voor jong en oud' Uitbreiding en intensiever gebruik van sportfaciliteiten

Bijzondere aandacht is er voor het ontwikkelen van een gezonde leefstijl voor jong en oud. Hiermee kunnen problemen zoals overgewicht, alcoholgebruik en vereenzaming worden voorkomen. Het bevorderen van een gezonde leefstijl gebeurt door voorlichting, educatie en recreatieve activiteiten. De deelname aan sportactiviteiten (in- en outdoor) door kinderen en jongeren wordt actief bevorderd. Met een breed en laagdrempelig aanbod zijn sportactiviteiten voor iedereen toegankelijk. In de community-centers zal aandacht zijn voor voorlichting over gezondheid en bewegen.

De faciliteiten voor binnen- en buitensport in Lansingerland nemen de komende jaren toe. Een totaalaanbod op het gebied van sport en recreatie biedt inwoners de keuze en de mogelijkheid eenvoudig te switchen tussen verschillende sporten en verschillende tijden waarop gesport wordt. Voor sporters die buiten verenigingsverband willen sporten, worden faciliteiten in de openbare ruimte gecreëerd (spel- en rustplekken, speel- en sportattributen, veilige en aantrekkelijke routes, bewegwijzering, enz.).

De sportverenigingen verbreden hun aanbod met nieuwe en aangepaste sporten die aansluiten bij de toenemende behoefte aan individuele sportbeoefening en de veranderende sportbehoefte van senioren. De inzet van de gemeente richt zich op een verdere samenwerking tussen de (sport)verenigingen onderling en een verbreding van de samenwerking naar andere sectoren. Ook vindt meer samenwerking met commerciële aanbieders van sportieve en recreatieve activiteiten plaats.

Uitbreiding accommodaties

Door de bevolkingsgroei en -samenstelling ligt tot 2020 het accent op een uitbreiding van velden en accommodaties voor actieve binnen- en buitensporten, gericht op de jeugd en hun ouders. Daarna vindt tot 2040 een accentverschuiving plaats naar een ruim aanbod van sporten waar de 50-plusser aan mee kan doen. Bij uitbreiding van accommodaties en velden wordt rekening gehouden met deze verwachte verandering in sportbehoefte. De accommodaties zijn gericht op flexibiliteit en multifunctionaliteit. De gemeente spant zich in om

Sport in de regio

In Zoetermeer is er een bundeling van bovenregionale sportvoorzieningen in het Van Tuylpark. Op de Zevenhuizerplas komt een wedstrijd baan voor roeiers. In Bergschenhoek en Bleiswijk liggen Thermen Elysium, een skibaan, Outdoor Valley, Golfbaan De Rotte Bergen en Sport- en Recreatiecentrum Rottemeren. Deze al aanwezige voorzieningen vormen een uitstekende basis om de sport- en recreatievoorzieningen verder uit te bouwen.

de exploitatie van haar sportaccommodaties over te dragen aan commerciële partijen en zo de efficiëntie van het gebruik van de sportvelden en accommodaties verder te verhogen.

Sportverenigingen gaan zich omvormen tot sportaanbieders. Ze zijn niet meer exclusief op één of enkele sporten gericht. Een sporter kan daardoor steeds lid van de vertrouwde vereniging blijven, ook als hij een andere sport gaat beoefenen. Sport gaat zich concentreren op drie sportaccommodaties in de gemeente. Sportvelden en -hallen worden door diverse gebruikers gedurende de gehele dag gebruikt: er is altijd wel wat te doen. Hierdoor verbreedt het aanbod en neemt de toegankelijkheid toe.

‘Lansingerland biedt modern, kwalitatief hoogwaardig onderwijs gericht op de maatschappelijke behoeften’ Onderwijs midden in de samenleving

41

Het onderwijs wordt tot 2040 geconfronteerd met de volgende ontwikkelingen:

- Tot 2020 neemt het leerlingen aantal in het basisonderwijs toe, maar in de jaren daarna neemt het af. In het voortgezet onderwijs vindt deze ontwikkeling iets later plaats.
- De komende jaren ontstaat door vergrijzing van de beroepsgroep een tekort aan docenten.
- De aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt vraagt bijzondere aandacht. Vooral de aansluiting van bedrijfsopleidingen op kennisintensieve bedrijvigheid moet worden geoptimaliseerd.
- Toename van de arbeidsparticipatie maakt dat ouders minder tijd hebben om zelf de opvang van hun kinderen te verzorgen.
- Ouderparticipatie in het onderwijs neemt door de grotere arbeidsparticipatie af.

Het aanbod van primair en voortgezet onderwijs groeit mee met de toename van het inwonersaantal. Na de uitbreiding van het aantal schoollocaties krijgt een aantal schoolgebouwen vanaf 2020 een andere bestemming.

Door de afname van leerlingen ontstaat over ruim 10 jaar een sterkere concurrentie tussen scholen. Het aanbod moet optimaal zijn om ouders en leerlingen voor de school te winnen. Het succes van de leerlingen in het vervolg van hun opleiding of carrière bepaalt de keuze voor een school. Vanuit deze achtergrond scherpen scholen zelf hun eindkwalificaties aan. Ook de efficiënte organisatie van onderwijs, tussenschoolse en naschoolse opvang zijn belangrijk bij de schoolkeuze. Dit leidt tot integratie van aanbieders van jeugdactiviteiten.

Technische ontwikkelingen

De technologische mogelijkheden voor het onderwijs nemen in de komende jaren sterk toe. Afstandsonderwijs, leerstromen voor hoogbegaafden, remedial teaching uitgevoerd door computers en elektronische leerboeken worden gebruikt voor innovatie en kwaliteitsverbetering in het onderwijs. Deze ontwikkelingen bepalen de toekomst van het onderwijs op termijn meer dan de huidige discussie over de didactische aanpak.

Breed aanbod

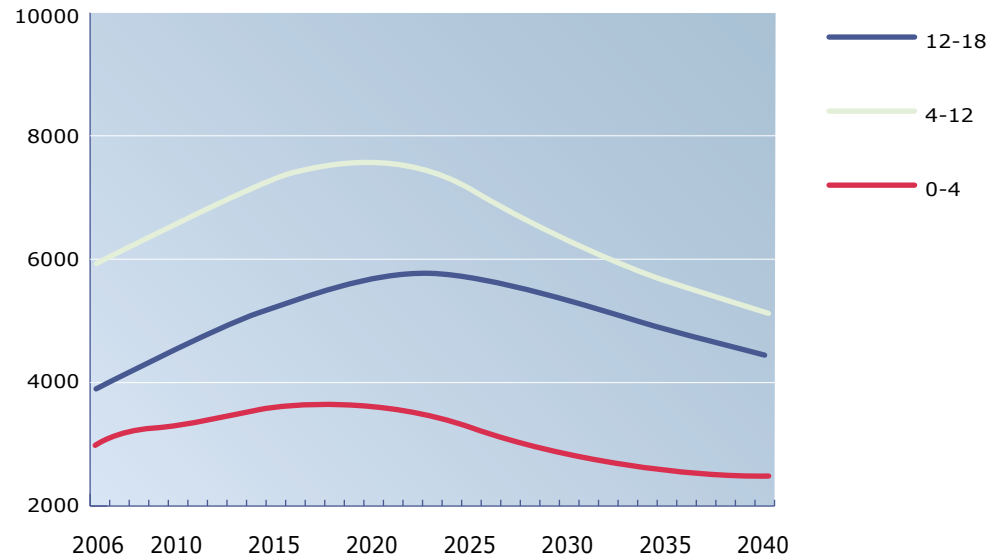
Het basisonderwijs wordt ingericht volgens het brede school-concept. Waar mogelijk wordt aangehaakt bij de community-centers. Van 's morgens tot 's avonds kunnen de kinderen een op elkaar afgestemd aanbod krijgen van onderwijs, sport, kunst en cultuur en andere sociaal-culturele activiteiten. Ook het voortgezet onderwijs investeert in toemennende mate in de samenwerking met instellingen op het gebied van sport, sociaal-culturele en kunstzinnige activiteiten. Daar waar schooluitval dreigt en/of sprake is van een samenloop van problemen wordt vanuit verschillende invalshoeken adequate zorg geboden.

Permanente educatie en volwassenenonderwijs nemen door de samenwerking met het reguliere onderwijs toe. Het grote aantal ouders dat behoefte heeft aan studie leidt tot een aanpassing in het onderwijsaanbod en studiebegeleiding. Mogelijkheden voor zelfstudie/thuisstudie worden door de automatisering alleen maar groter.

Verdeling jeugd in Lansingerland

Greenport Campus

Direct ten noorden van het tuinbouw productiegebied ontwikkelen Lansingerland en Zoetermeer het kantoren- en bedrijvenpark Bleizo. De zuidzijde van dit gebied moet een concentratiepunt voor onderzoek, ontwikkeling, innovatie en educatie op het gebied van marketing, productie en productontwikkeling van de glastuinbouw worden. De Greenport Campus kan hier een plaats vinden. Greenport Campus wordt een bedrijvenpark waarin onderwijsinstellingen, bedrijfsleven, andere organisaties en overheden op het gebied van glastuinbouw zich kunnen vestigen en heeft als doel het creëren van een innovatieve en interactieve ontmoetingsplaats waar alle actoren uit de Greenport bij elkaar komen. Door de bloeiende markt van glastuinbouw en AGRO wordt in Lansingerland een uitgebreid onderwijs- en scholingsaanbod op dit vlak ontwikkeld. Voor deze en andere takken van bedrijvigheid ontstaat een nauwe samenwerking tussen bedrijfsleven en onderwijs.

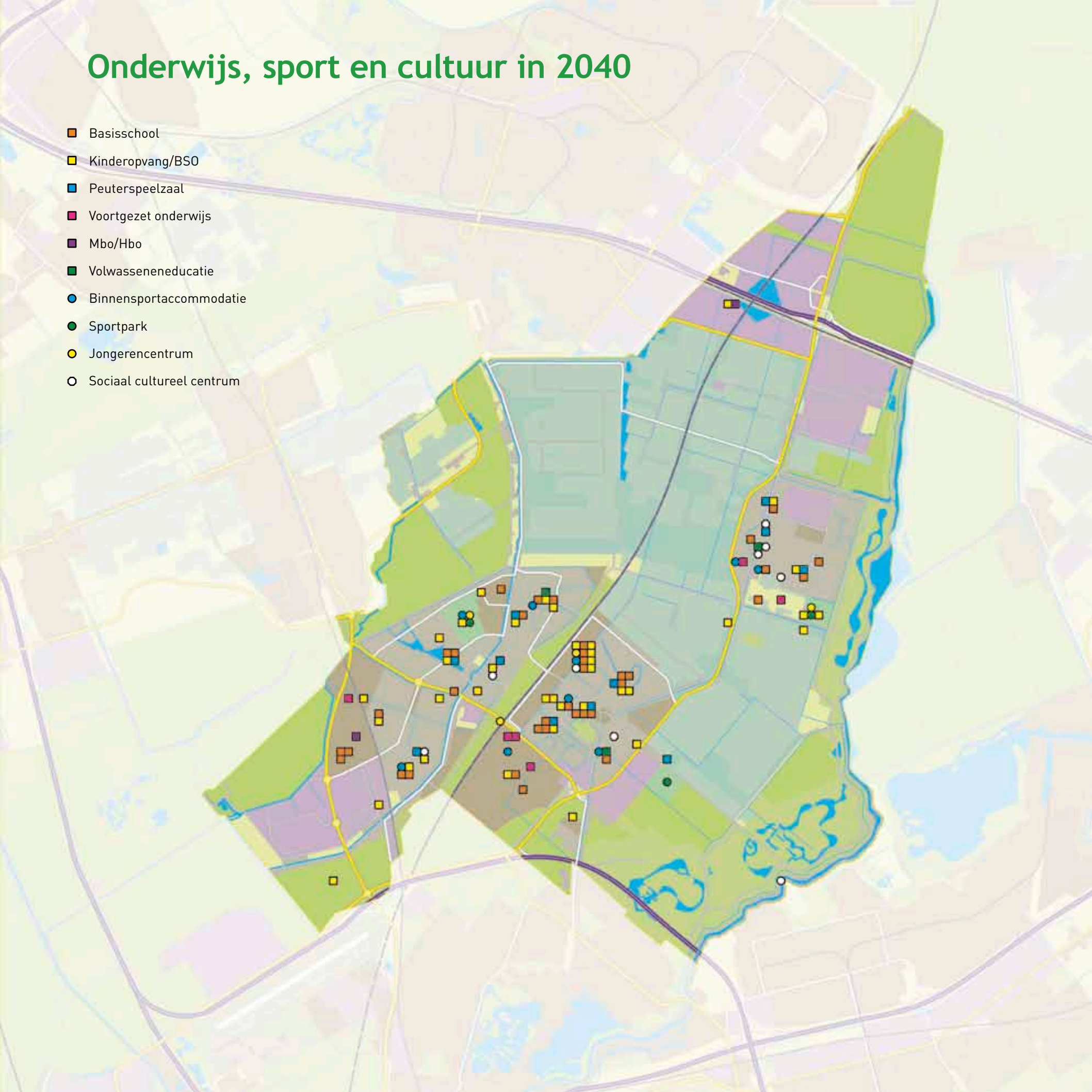
42

Bij research & development in de tuinbouw werken veel buitenlandse specialisten. Voor kinderen van deze werknemers wordt een Engelstalige afdeling in het voortgezet onderwijs opgezet.

Onderwijs, sport en cultuur in 2040

- Basisschool
- Kinderopvang/BSO
- Peuterspeelzaal
- Voortgezet onderwijs
- Mbo/Hbo
- Volwasseneneducatie
- Binnensportaccommodatie
- Sportpark
- Jongeren centrum
- Sociaal cultureel centrum

2040 Kunst als natuurlijk onderdeel van de leefomgeving

Beeldende kunst in Lansingerland is vooral kunst in parken en groengebieden. In de groene buitenruimte vinden culturele manifestaties en festivals plaats.

Kinderen nemen een belangrijke plaats in bij kunst en cultuur.

Voor kinderen is er een jaarlijks festival.

Kunst- en cultuureducatie maken onderdeel uit van het onderwijsprogramma.

Voor grootschalige professionele kunst- en cultuuruitingen maken de inwoners uit Lansingerland gebruik van de voorzieningen in omliggende steden. Zelf biedt de gemeente vooral mogelijkheden voor amateurkunstbeoefening en kleinschalige kunst en cultuur. In de community-centers is daarvoor volop ruimte.

3 Kunst en cultuur

De gemeente Lansingerland wil in 2040 het volgende hebben bereikt:

- De gemeente bezit een collectie openluchtkunst, passend bij haar 'parkkarakter'
- Er zijn jaarlijkse (cultuur)manifestaties met een regionale tot nationale uitstraling
- De gemeente heeft een op jong en oud afgestemd lokaal cultuuraanbod
- Er zijn voldoende faciliteiten voor culturele activiteiten op semi-professioneel en amateurniveau

De gemeente bezit een collectie openluchtkunst, passend bij haar 'parkkarakter'

Toonaangevende openluchtkunst in de groene elementen van de stad

De gemeente Lansingerland heeft een aantal kenmerkende kwaliteiten: park/vrijtijdsstad, greenport en stad van maatschappelijke samenhang. De gemeente zet onder meer kunst- en cultuuruitingen in om deze kwaliteiten te ondersteunen. Beeldende kunst heeft het vermogen nieuwe betekenissen te geven aan bijvoorbeeld het landschap of de geschiedenis. Het geeft mensen de mogelijkheid het bekende op een nieuwe manier te beleven. Het kunstbezit van Lansingerland onderscheidt zich daarom steeds duidelijker door grote kunstwerken in de openbare ruimte en de groen-

gebieden. De collectie is in 2006 gestart met het Klokkelint. Dit 'ervaringskunstwerk' van anderhalve kilometer lang creëert met een klankgolf een verbinding tussen diverse delen van de gemeente. De projecten die in de loop van de jaren volgen, ondersteunen de maatschappelijke samenhang, verhogen de kwaliteit van de woonomgeving, hebben een recreatieve functie en/of een relatie met de kenmerken van de glastuinbouw. De collectie van openluchtkunst in Lansingerland wordt toonaangevend in Nederland.

Meebeslissen over kunst

Kunst geeft kleur en kwaliteit aan de woonomgeving. In de directe woonomgeving draagt kunst bij aan het versterken van de identiteit van de wijk. Aandacht voor karakteristieke en monumentale details maakt mensen trots op hun woonomgeving. Door bewoners actief te betrekken bij de keuze en plaatsbepaling van kunstobjecten, wil de gemeente de betrokkenheid van haar inwoners vergroten. Scholen en verenigingen gaan daarbij een actieve rol spelen, bijvoorbeeld door de adoptie van een monument of kunstwerk.

'Er zijn jaarlijkse (cultuur)manifestaties met een regionale tot nationale uitstraling' Een ontmoetingsplek voor mensen en culturen

In de buitenruimte komen kunst en recreatie elkaar tegen. Muziek en theater zorgen voor ontspanning, verlevendigen het straatbeeld en dragen bij aan een positieve sfeer. Initiatieven zoals een jaarlijkse kunstroute, straatmuziek en -theater verhogen de aantrekkingskracht van de centra en hebben een positief effect op het uitgaansleven.

Cultuur in het park...

In de parken en groengebieden van de gemeente zijn in de toekomst veel kunstobjecten te vinden en is er volop ruimte voor allerlei culturele manifestaties. Het Annie M.G. Schmidtpark heeft de ambitie een bruisende en verbindende ontmoetingsplek te zijn en biedt volop mogelijkheden voor kunst- en cultuurbeleving. De voorzieningen en evenementen in dit levendige stadspark moeten een gewild podium gaan vormen voor allerlei gezelschappen en individuen. Dit wordt een belangrijk podium voor amateurtoneel, dans, zang, muziek en theater uit de gemeente.

...en in de vrije natuur

Door de combinatie van ruimte, aantrekkelijke landschapsarchitectuur en gedurfde kunstobjecten, heeft het Hoge Bergse Bos een landelijke bekendheid. Sinds 1989 zijn in dit gebied het kunstcentrum 'Artihove' en het pottenbakkerscentrum van de kunstenaar Joop Cock gevestigd. De collectie ruimtelijke objecten wordt fors uitgebreid en beter toegankelijk gemaakt met verschillende kunstroutes voor wandelaars en fietsers. Culturele manifestaties gaan in de toekomst het landschap verder verlevendigen en de recreant verrassen.

Festivals in de openlucht

Het recreatiegebied aan de Rotte en het Annie M.G. Schmidtpark zijn uitstekende plaatsen voor grote festivals. Hier gaan jaarlijks terugkerende festivals in de open lucht plaatsvinden. Lansingerland wil op termijn een groot festival voor de jeugd ontwikkelen.

Ontspanning in de omgeving

De steden in de directe omgeving (Rotterdam, Delft, Zoetermeer, Den Haag, Gouda, Schiedam) hebben een schouwburg, theater en bioscopen. Het aanbod in deze voorzieningen is omvangrijk en heeft kwaliteit.

De reistijd naar deze steden is gewoonlijk minder dan een half uur: per auto, fiets of met het openbaar vervoer. Voor de gemeente Lansingerland is het dus niet noodzakelijk om dergelijke voorzieningen binnen de grenzen te hebben.

‘De gemeente heeft een op jong en oud afgestemd lokaal cultuuraanbod’ **Kunstaanbod met extra aandacht voor jong en oud**

Veel inwoners maken gebruik van de grote culturele voorzieningen in de omliggende steden met een breed aanbod van musea, theaters, concertzalen en bioscopen. Voor degenen die cultuur liever in de directe omgeving zoeken, voor jonge kinderen of voor hen die niet zo mobiel zijn, ontwikkelt Lansingerland mogelijkheden voor (kleinschalige) kunst- en cultuurbeleving.

Jongeren groeien op met cultuur

Kinderen vormen een belangrijke doelgroep voor kunst en cultuur. Culturele voorzieningen en faciliteiten richten zich in toenemende mate op de jeugd. In

de community-centers komen onder meer repetitielokalen voor bandjes en er is ruimte voor buitenschoolse opvang met een cultureel profiel.

Het brede school-concept heeft een uitgebreid programma om kinderen kennis te laten maken met kunst en cultuur. Deelname aan culturele activiteiten helpt kinderen later bij het vinden van een leuke en nuttige vrijetijdsbesteding.

Senioren genieten van Blondie tot Bach

Het groeiende aantal senioren is eveneens een steeds belangrijker doelgroep voor de kunst- en cultuursector. Senioren hebben relatief veel vrije

tijd en zijn in de toekomst zowel belangrijke ondersteuners als afnemers van kunst en cultuur.

Veel kunst- en cultuuruitingen in de gemeente worden gerealiseerd met de inzet van vrijwilligers. Senioren spelen daarbij een belangrijke rol. Met hun tijd, ervaring en inzet, dragen zij in belangrijke mate bij aan de organisatie van amateurkunst en kleinschalig semi-professioneel kunstaanbod. Ook zijn zij zelf steeds vaker actief als uitvoerenden. De kunstuitingen waaraan zij deelnemen, worden gevarieerder: aquarellen naast videokunst, kamermuziek naast beatbox, poëzie naast rap, Weense wals naast flamenco.

49

‘Er zijn voldoende faciliteiten voor muziek- en cultuuractiviteiten op semi-professioneel en amateurniveau’ **Community-center speelt centrale rol**

Kunst en cultuur voegen iets wezenlijks toe aan een samenleving. Mensen worden samengebracht en vermaakt en krijgen een mogelijkheid om zich te ontwikkelen en te uiten.

De gemeente legt waar het gaat om kunst en cultuur de komende jaren extra nadruk op haar actieve en faciliterende rol. Zij bevordert de samenwerking tussen het verenigingsleven en

commerciële aanbieders en stelt (multifunctionele) voorzieningen beschikbaar. In de toekomstige community-centers is ruimte voor het beoefenen en presenteren van professionele en amateurkunst. Verschillende centra hebben expositiemogelijkheden, podia en repetitieruimtes.

Ook in andere openbare gebouwen komt meer gelegenheid voor kunsttoepassing en -presentatie.

Er wordt gezocht naar een evenwicht tussen actieve en passieve kunstbeleving. In de programmering wordt zoveel mogelijk variatie en multiculturaliteit nagestreefd.

Voorstellingen uit het kleine zalencircuit doen in de toekomst vaker Lansingerland aan. Ook is er op termijn ruimte voor een bioscoop als onderdeel van een uitgaanscentrum.

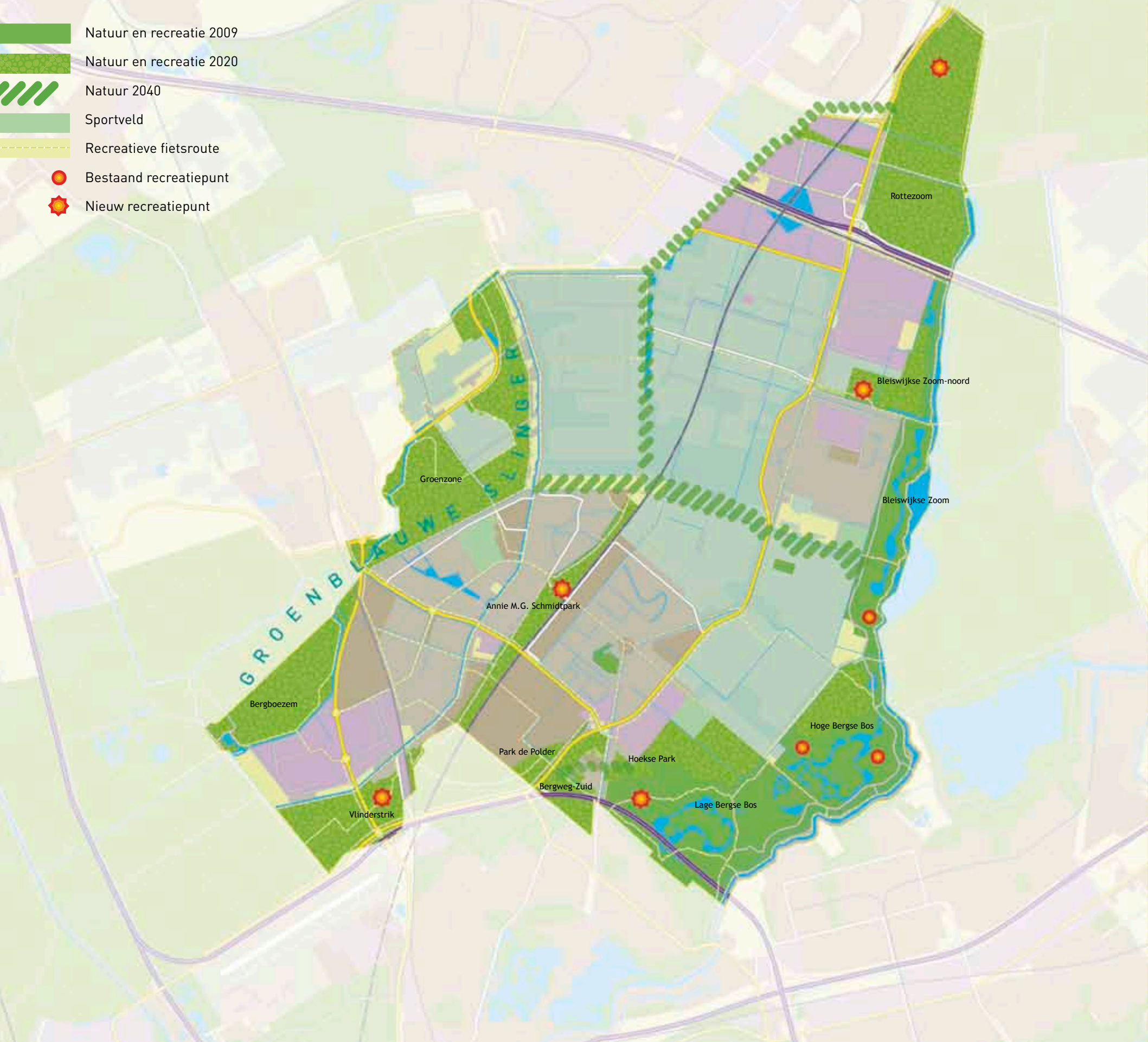

2040 Groene oase en dynamisch vrijetijdslandschap

Lansingerland is een groene gemeente boordevol recreatiemogelijkheden. In de wijken zorgt gebruiksgroen voor een prettige leefomgeving. Het grootste groene element in de bebouwde kom is het langgerekte Annie M.G. Schmidtpark, een levendig stadspark dat als groene slagader de drie woonkernen verbindt. De randen van de gemeente bestaan geheel uit natuur- en recreatiegebied. Die gebieden zijn vrij toegankelijk en bieden voor elk wat wils. De hele regio geniet mee van deze groene schil rond Lansingerland. Met een netwerk van fiets- en wandelroutes, klein- en grootschalige recreatieve voorzieningen en diverse outdoor- en waterrecreatiemogelijkheden, bieden de groengebieden volop ruimte voor vrijetijdsbesteding. Naast recreatie is er ook aandacht voor natuurontwikkeling en het behoud van het oorspronkelijke cultuurlandschap.

Groen en recreatie

- Natuur en recreatie 2009
- Natuur en recreatie 2020
- Natuur 2040
- Sportveld
- Recreatieve fietsroute
- Bestaand recreatiepunt
- Nieuw recreatiepunt

4 Groen en recreatie

De gemeente Lansingerland wil in 2040 het volgende hebben bereikt:

- Lansingerland is een 'vrijtijdstad' met een regionale functie
- De groen- en recreatiegebieden worden intensief gebruikt door de lokale en regionale inwoners
- De recreatiegebieden zijn goed ontsloten
- Er is geïnvesteerd in gebruiksgroen in de wijken
- Het Annie M.G. Schmidtpark is aan de noordzijde uitgebreid naar het oosten
- De regionale (recreatieve) groenstructuur is gerealiseerd, met aandacht voor de ecologische waarden
- In de groengebieden zijn recreatievoorzieningen met een regionale tot nationale functie

Rottezoom	280 ha
Bleiswijkse Zoom-noord	48 ha
Bleiswijkse Zoom	244 ha
Groenzone	250 ha
Park de Polder	20 ha
Annie M.G. Schmidtpark	75 ha
Bergboezem	80 ha
Vlinderstrik	70 ha
Hoekse Park	180 ha
Hoge Bergse Bos	243 ha
Lage Bergse Bos	216 ha
Bergweg-Zuid	50 ha
Totaal	1756 ha

'Lansingerland is een 'vrijtijdstad' met een regionale functie'

Lansingerland mag gezien worden

De gemeente Lansingerland wordt de komende decennia steeds groener. De hoogwaardige groene structuur is vanuit recreatief oogpunt niet alleen voor de lokale bevolking van grote waarde, maar heeft ook een regionale betekenis. De grootschalige en kleinschalige recreatieve voorzieningen vervullen lokale én regionale behoeften. Onderdelen van deze groenrecreatieve structuur worden tussen 2010 en 2020 versneld aangelegd.

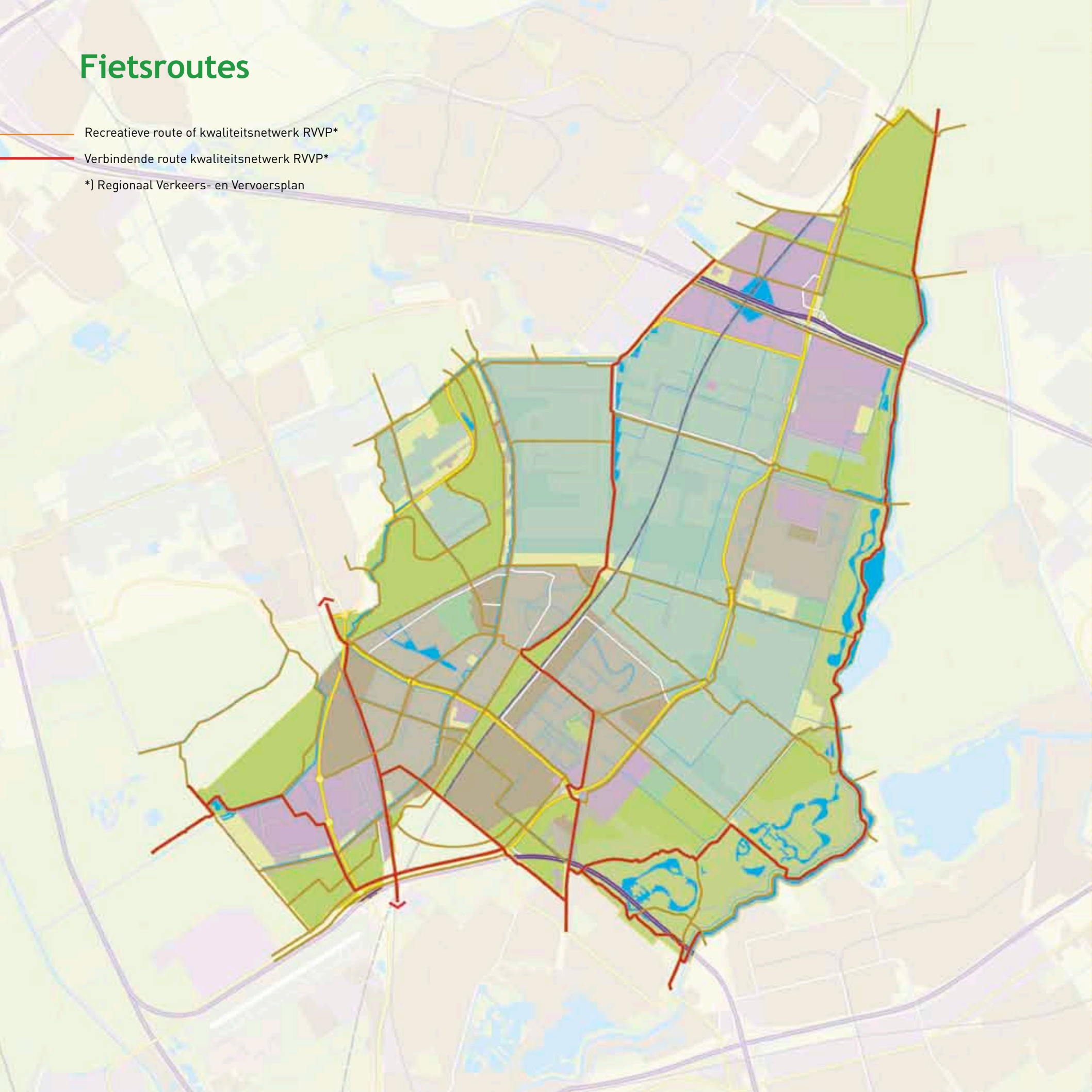
De gemeente vervult een actieve rol in het uitdragen van haar identiteit als vrijetijdstad. Zij initieert, regisseert en faciliteert culturele en sportieve evenementen en promoot deze in de regio. Daarmee komt Lansingerland nadrukkelijk op de kaart te staan. Door gerichte ontwikkeling van verschillende evenementen met een landelijke uitstraling ontstaat een aantrekkelijke evenementenkalender met differentiatie, allure en publiekstrekkers.

Fietsroutes

Recreatieve route of kwaliteitsnetwerk RVVP*

Verbindende route kwaliteitsnetwerk RVVP*

*) Regionaal Verkeers- en Vervoersplan

‘De groen- en recreatiegebieden worden intensief gebruikt door de lokale en regionale inwoners’

Natuurgebieden voor recreanten

De woonkernen van Lansingerland zijn omgeven door natuur- en recreatiegebieden. Deze gebieden zijn belangrijk voor de inwoners in de dichtbevolkte zuidvleugel van de Randstad. Ze worden intensief gebruikt. Het accent van het gebruik ligt op natuurre-

creatie en natuurvriendelijke recreatie. De gebieden zijn vrij toegankelijk. In de ecologische hoofdstructuur worden rustgebieden gecreëerd door de toegankelijkheid te beperken. Gemotoriseerde recreatie wordt in de groengebieden uitgesloten. Ze passen uitstekend in de Randstadvisie van de Rijksoverheid.

Verbindingen voor plant en dier

De groene schil van Lansingerland staat niet op zichzelf. Het zijn de groene verbindingen van het Groene Hart naar Midden-Delfland en het Rotte-gebied. Verder zijn ze ook bedoeld als recreatiegebied voor de stedelijke omgeving. Het gemeenteverstijgende belang wordt weerspiegeld door de inbreng van Staatsbosbeheer en GroenService Zuid-Holland.

‘Er is geïnvesteerd in gebruiksgroen in de wijken’

Meer groen, meer woonplezier

Lansingerland ontwikkelt zich de komende decennia tot een groene gemeente en een vrijetijdstad. Dit vraagt investeringen in de openbare ruimte. In de woongebieden gaat de gemeente meer groen ontwikkelen. Hierbij wordt ingezet op meer collectief openbaar groen. Dit gebeurt door de bebouwing plaatselijk te verdichten: meer gestapelde bouw en kleinere kavels van grondgebonden woningen. Door de afname van de mobiliteit (zie pagina 83) is minder parkeerruimte in de wijken nodig. Ook deze ruimte wordt vanaf 2030 omgezet tot wijkgroen.

Innovatieve oplossingen om de openbare ruimte te verbeteren, zoals waterpleinen en groene daken, worden toegepast. Het groen wordt zoveel mogelijk gebruiksgroen. Picknickveldjes, barbecueplaat-

sen, zwem-, vis-, rust- en speelplekken dragen bij aan de (actieve) groenbeleving van bewoners.

Samen groen beheren

Inwoners en bedrijven worden actief betrokken bij de inrichting en het beheer van groen- en recreatiegebieden. Adoptieprojecten, vrijwilligerswerk, sponsor- en subsidiemogelijkheden worden ingezet om bewoners en bedrijven te activeren een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van hun omgeving. Het onderhoud moet aan een vaste norm voldoen. Er is voortdurende aandacht voor de relatie tussen gebruikers en aanbod. De gemeente initieert en ondersteunt (bewoners)activiteiten die erop gericht zijn de beleving van het groen te versterken en de sociale cohesie in de omgeving te vergroten.

'Het Annie M.G. Schmidtpark is aan de noordzijde uitgebreid naar het oosten'

Groene verbinding vanuit het centrum naar de groene buitenschil

56

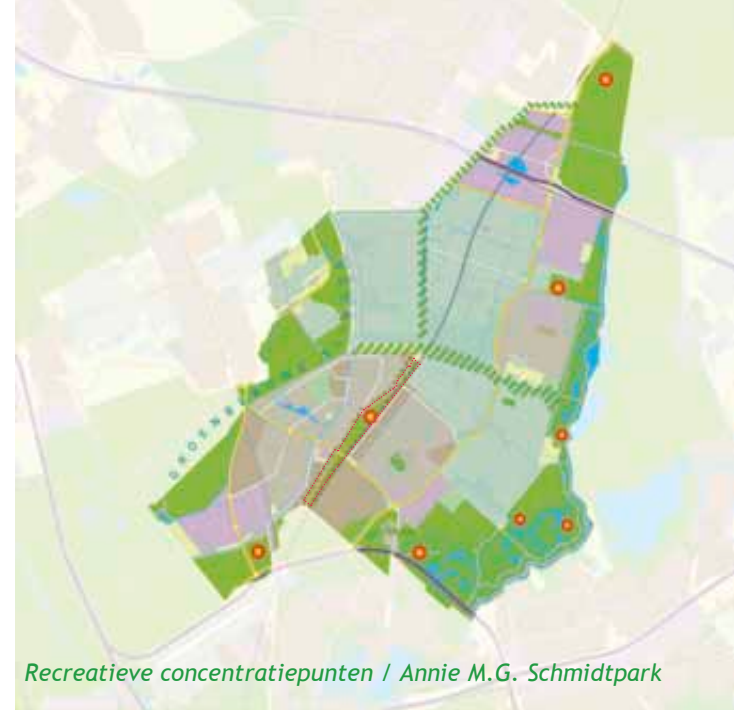
De herstructurering van het (verouderde) glasareaal ten noorden van Bergschenhoek biedt de ruimte om het Annie M.G. Schmidtpark oostwaarts door te trekken naar Bleiswijk, waarbij de omliggende omgeving op een creatieve wijze dient te worden aangepast. Met de uitbreiding van het park wordt in ruimtelijke zin een waardevolle relatie aangebracht tussen de drie kernen.

Levendig stadspark

Het Annie M.G. Schmidtpark is een groot stadspark met een bijzondere en centrale ligging. Het is aangesloten op de omliggende natuurgebieden, maar ligt voor een groot deel tussen woonkernen.

In de loop der jaren ontwikkelt het park zich, dankzij een actieve, wervende en zorgvuldige programmering, tot een bruisende ontmoetings-, speel- en verblijfszone met een grote aantrekkingskracht op jong en oud. Hier ga je 's avonds naar toe voor een potje voetbal, jeu de boules of honkbal. Op zomeravonden zijn er concerten, die je na een drankje of etentje in een van de uitspanningen in het park bezoekt.

Het Annie M.G. Schmidtpark wordt een belangrijk oriëntatiepunt in Lansingerland. Het verbindt de drie kernen en vormt een groene buffer tussen de glastuinbouw en de woongebieden.

Recreatieve concentratiepunten / Annie M.G. Schmidtpark

'De regionale (recreatieve) groenstructuur is gerealiseerd, met aandacht voor de ecologische waarden'

Recreatiegebieden met karakter

Vijf recreatiegebieden zijn in ontwikkeling. Samen met de bestaande gebieden wordt hierdoor de komende jaren een stevige regionale groenstructuur gerealiseerd, passend in het Ruimtelijk Plan Regio Rotterdam 2020 (RR2020). Knelpunten bij de realisatie van de groenstructuur worden in de komende jaren opgelost.

Bij de ontwikkeling van de recreatiegebieden wordt veel aandacht besteed aan de afstemming tussen de gebieden onderling en de omgeving. De recreatiegebieden hebben elk hun eigen karakter dat voortkomt uit het landschap en hun geschiedenis. Kwaliteit staat bovenaan bij de ontwikkeling van de groengebieden én bij het onderhoud.

‘In de groengebieden zijn recreatievoorzieningen met een regionale tot nationale functie’ Entertainment en educatie gaan hand in hand

Grootschalige recreatieve voorzieningen vormen de basis voor het bezoek aan de natuur- en recreatiegebieden. De voorzieningen sluiten aan op de karakteristiek van het betreffende gebied en hebben vaak een educatieve functie.

Rottmerengebied

Het Rottmerengebied en de uitlopers daarvan langs de Rotte worden een dynamisch en actief vrijetijdslandschap. Het biedt goede outdoor- en waterrecreatiemogelijkheden. In het noorden wordt een grootschalig leisure/sportcentrum ontwikkeld. De bestaande faciliteiten zoals de golfbaan, Thermen Elysium, de skibaan en Outdoor Valley zijn hier uitstekend gelegen. In het Hoekse Park komt een uitbreiding van de manege en de bestaande boerderijen gaan nevenactiviteiten ontwikkelen (kamperen bij de boer, dagrecreatie).

Langs de Rotte

Het gebied langs de Rotte is een heerlijk verblijfsgebied, vooral voor fietsers en wandelaars. Er wordt tegemoet gekomen aan de behoefte aan uitbreiding van het zwemwater en de groeiende belangstelling voor watersport. Door de aanleg van een extra fietsbrug wordt een directe en verkeersveilige aansluiting op het Zevenhuizenplas-gebied gerealiseerd.

Groenzone Pijnacker-Berkel

In het gebied dat grenst aan Pijnacker is vooral het cultuurlandschap herkenbaar. Het gebied is relatief open en waterrijk en de nadruk ligt op een duidelijke balans tussen het oorspronkelijke landschap en de recreatieve functie. Het waterrijke gebied krijgt watergerelateerde voorzieningen, zoals waterfietsen, boot- en kanoverhuur, een landschaps- en watergerelateerd educatief centrum en visplekken.

Groengebieden in de Zuidrand

De groengebieden die aan de zuidzijde van Lansingerland liggen vormen een natuurlijk buffer tussen de aanwezige wegen en de woongebieden. Zij worden extensief beheerd en bieden kansen voor natuurontwikkeling. Het gebied De Vlinderstrik wordt toegankelijk en goed bereikbaar met het openbaar vervoer. De daar geplande publiekstrekker (een reptielenpark, doe-museum en/of overdekte speeltuin) biedt veel mogelijkheden voor een dagbesteding voor het hele gezin. Het Tussenstuk/Triangelpark is het gebied tussen de Bergweg-zuid, de N209 en de gemeentegrens van Rotterdam. Het is de recreatieve en ecologische verbinding tussen de oostelijk en westelijk ervan gelegen recreatiegebieden. Door het gebied liggen doorgaande routes voor fietsers en wandelaars.

Samen bieden de recreatiegebieden volop mogelijkheden voor de vrijetijdsbesteding van de eigen inwoners en de regio. De ondersteuning van ondernemersinitiatieven, het selectief toestaan van commerciële voorzieningen en de uitbreiding van bestaande voorzieningen moeten de gebieden nog aantrekkelijker maken. Op deze manier groeit de groene schil uit tot een dynamisch en actief vrijetijdslandschap.

‘De recreatiegebieden zijn goed ontsloten’ Lopend, op de fiets en met de auto naar het groen

De groengebieden hebben een belangrijke recreatieve functie. De gebruikers van deze gebieden moeten op eenvoudige wijze hier naartoe kunnen reizen. Er worden voldoende parkeermogelijkheden aangelegd. De fietsverbindingen krijgen een hoge kwaliteit waardoor het recreëren al start als men de tocht naar de groengebieden aanvangt. De groengebieden worden onderling verbonden door fietspaden. Er worden wandelroutes aangelegd, waarmee de groengebieden een goede aansluiting krijgen op het lange-afstand-wandelnetwerk. Bij de aanleg van de nieuwe rijksweg tussen de A13 en de A16 moeten voldoende fietskruisingen worden aangelegd, waardoor deze nieuwe verbinding geen blokkade in het fietsnetwerk gaat vormen.

2040 Groen wonen in een diversiteit aan woonmilieus

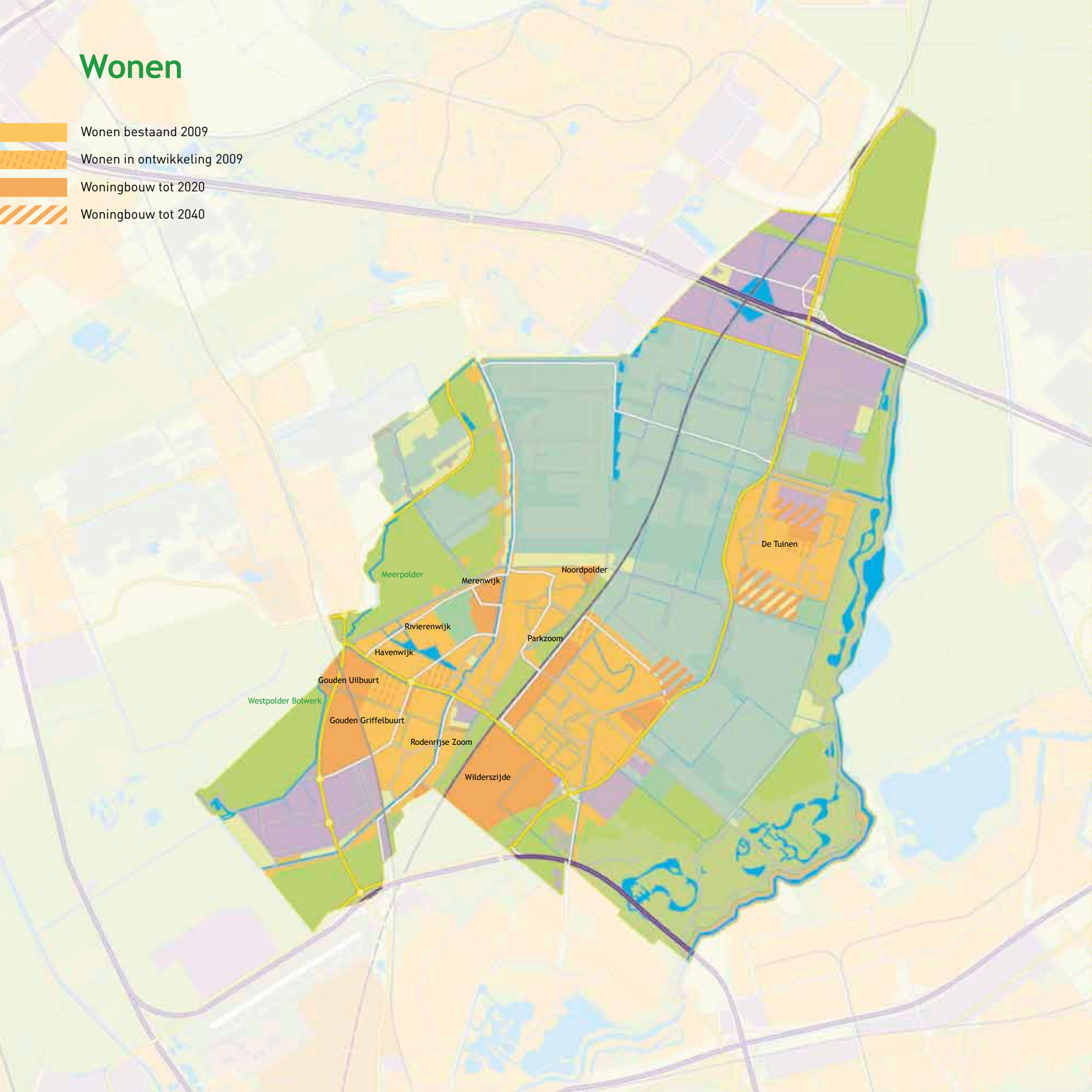
Anno 2040 wonen er ongeveer 70.000 mensen in de gemeente.

De bevolking van Lansingerland is sterk vergrijsd - meer nog dan in de rest van Nederland. Na de Vinex-bouwperiode (1995 - 2020) is er nauwelijks nog buiten de bestaande bebouwingsgebieden gebouwd. Wel is er sprake geweest van herontwikkeling en verdichting in de bestaande wijken. De nadruk in de woningbouwmarkt is de afgelopen decennia komen te liggen op woningen/woonmilieus voor (vitale) senioren en koopkrachtige gezinnen.

In de hele gemeente zijn er voor alle doelgroepen volop woonmogelijkheden. Er is veel mogelijkheid voor bedrijvigheid aan huis en in de wijk. In de woonwijken is onbestemde ruimte en openbaar groen. Bleiswijk trekt vooral liefhebbers van dorps wonen en mensen die een directe band hebben met de omliggende glastuinbouw. Het meer stedelijke Bergschenhoek en Berkel en Rodenrijs zijn door de uitgebreide voorzieningen en het gevarieerde woningprogramma een uitstekende woonlocatie voor alle doelgroepen.

Wonen

- Wonen bestaand 2009
- Wonen in ontwikkeling 2009
- Woningbouw tot 2020
- Woningbouw tot 2040

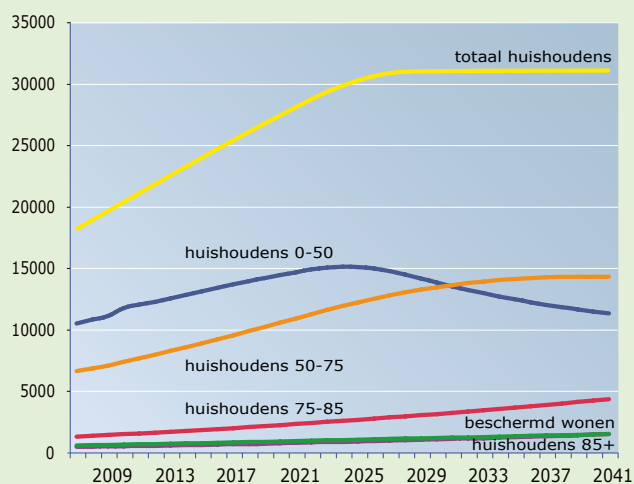

5 Wonen

De gemeente Lansingerland wil in 2040 het volgende hebben bereikt:

- De woningvoorraad sluit aan op de bevolkingssamenstelling
- Het woningaanbod is voldoende gedifferentieerd
- Er zijn veel levensloopbestendige woningen
- Werken en wonen zijn beter gemengd door invoer van de bestemming 'werken'
- Na 2020 is de bebouwde kom niet verder uitgebreid
- Vanaf 2020 vindt herstructurering van oudere woonwijken plaats
- Duurzaamheid in de woonwijken is verbeterd
- Leefbaarheid in de wijken is verbeterd door meer onbestemd en openbaar (gebruiks)groen
- Veiligheid in de woonwijken is gewaarborgd en waar nodig verbeterd
- Lokale voorzieningen zijn uitgebreid

Huishoudens in Lansingerland

'De woningvoorraad sluit aan op de bevolkingssamenstelling'

Een gelijkmatiger woningproductie die langer doorloopt

Lansingerland had per 1 januari 2008 ongeveer 18.500 woningen. Tot 2025 worden daar nog zo'n 12.000 aan toegevoegd. Het grootste deel van deze woningen (8.000) wordt gebouwd in de Vinex-wijken. De rest komt aan de linten, bij de Merenweg, Hordijk en andere kleinere locaties. De nieuwbouw trekt vooral nieuwe inwoners tussen de 30 en 40 jaar. In 2040 zijn dit senioren. De gemeente heeft in 2040 twee keer zoveel inwoners van boven de 50 jaar dan zo'n 30 jaar eerder. Ook het aantal koopkrachtige gezinnen is over 30 jaar sterk toegenomen.

Beide groepen hebben hun eigen woonwensen en -eisen. De constatering is dat bij ongewijzigd beleid in 2040 de woningvoorraad niet aansluit op de bevolkingssamenstelling. In de huidige plannen heeft de woningbouwproductie een piek in 2009 en 2010. In deze twee jaar zouden ongeveer 4.500, voornamelijk gezinswoningen worden opgeleverd. Hierdoor neemt het aantal gezinswoningen in de gemeente verder toe, terwijl op termijn aan dit type woning minder behoefte bestaat. Om deze reden wordt deze bouwpiek verlaagd en wordt er langer doorgebouwd. Hierdoor kan een herbezinning plaatsvinden op de soorten te bouwen woningen en kan het aanbod worden afgestemd op de markt.

'Het woningaanbod is voldoende gedifferentieerd' Iedereen kan zijn ideale woonomgeving vinden

Bij nieuwe woningbouwprojecten wordt nadrukkelijk rekening gehouden met de wensen van de belangrijkste doelgroepen.

Appartementen van beperkte omvang

De behoefte aan goedkope koopwoningen blijft door de krapte op de woningmarkt de komende vijftien jaar aanhouden. Die behoefte bestaat bij verschillende categorieën:

- jonge starters (nog geen opgebouwd vermogen, dus 100% financiering);
- werknemers die een korte periode (enkele jaren) in Lansingerland moeten wonen;
- kopers met weinig inkomen (lage inkomens, gescheiden mensen, singles);
- senioren die hun huis te gelde willen maken.

Door de ondergrond is bouwen in Lansingerland duur. Oplossingen voor de vraag naar goedkope woningen moeten voortkomen uit beperking van het perceels- en woonoppervlak en efficiënte projectontwikkeling.

De gemeente zal beperkingen, bijvoorbeeld voor

wat betreft het woonoppervlak, soepel hanteren, zodat ontwikkelaars eenvoudiger goedkope woningen kunnen realiseren. Omdat de potentiële bewoners uiteenlopende behoeften en woonwensen hebben, worden goedkope woningen op verschillende plaatsen binnen de gemeente gerealiseerd. Om de grondquote klein en daarmee de woningen goedkoop te houden, wordt in deze sector voornamelijk gestapeld gebouwd.

Senioren willen veilig, gezellig en comfortabel wonen

Op 75-85 jarige leeftijd is er behoefte aan gezellig, comfortabel, onderhoudsarm en in veel gevallen ruim wonen. Vanaf 85 jaar wil men nog altijd bij voorkeur zelfstandig of in een seniorencollectief wonen, maar dan wel in een huis zonder drempels en verdiepingen, dichtbij (zorg)voorzieningen. De gemeente zet het komende decennium in op de ontwikkeling van een flink aantal woningen die voldoen aan de woonwensen van ouderen.

Veel woonmogelijkheden voor koopkrachtige gezettelden

Het woningaanbod voor gezettelden (huishoudens met een sociaal bovengemiddelde samenstelling) is groot genoeg voor de toekomst. Deze groep stelt hoge eisen aan de leefomgeving. Horeca en winkelvoorzieningen moeten hun aanbod en openingstijden op termijn beter laten aansluiten bij de wensen uit deze groep. In de wijken waar veel gezettelden wonen dienen voldoende parkeermogelijkheden te zijn.

Individuele woonwensen

Variatie en diversiteit zijn de sleutelwoorden in de woningbouw: we bouwen voor jong, oud, arm, rijk, eenpersoons en meerpersoons huishoudens. Ook binnen buurten wordt deze mix sterk doorgevoerd, waardoor iedereen een 'wooncarrière' kan maken in de vertrouwde buurt of wijk. De gemeente staat open voor wensen en initiatieven die niet precies passen in de eenvormigheid van ontwikkelingsplannen. Er wordt ruimhartig omgegaan met vergunningen voor bijvoorbeeld hobbykassen, garages, enzovoort. Bijzondere initiatieven (zoals collectieve woonvormen, woon/zorgvoorzieningen) en individuele woonwensen worden waar mogelijk gestimuleerd.

Woondoelgroepen	Starters	Gezinnen	Gesettelden	Senioren
Grootte huishouding	1 - 2	2 - 5	1 - 4	1 - 2
Vrije tijd	Veel	Weinig tot veel	Weinig	Veel
Inkomen	Onder modaal	Tot modaal	Boven modaal	Beneden tot boven modaal
Vrijtijdsbesteding	In het huis Stedelijk vermaak	In en om het huis en de buurt	In het huis Stedelijk vermaak Experience	In en om het huis Dagrecreatie
Omvang in 2040	7.000	23.000	20.000	18.000
Eisen	<ul style="list-style-type: none"> - Betaalbaar openbaar vervoer - Winkels op loopafstand - Uitgaansgelegenheden per fiets bereikbaar 	<ul style="list-style-type: none"> - Ruime woning - Winkels in de buurt - Kindervoorzieningen in de directe omgeving - Speelvoorzieningen - Veiligheid - Parkeerruimte 	<ul style="list-style-type: none"> - Parkeerplek bij de woning - Bereikbaar - Representatieve woning - Winkels in de buurt met ruime openingstijden - Kindervoorzieningen in de directe omgeving 	<ul style="list-style-type: none"> - Veiligheid - Winkels op loopafstand - Zorgvoorzieningen in de buurt - Ontmoetings-mogelijkheden binnen en in de buitenruimte - Bereikbaar openbaar vervoer - Status van de woning (boven modaal)

‘Werken en wonen zijn beter gemengd door invoer van de bestemming ‘werken’

De mix van wonen en werken is typerend voor een dorpsomgeving

Een wijk wordt levendig als er een goede mix is van verschillende bewonersgroepen en functies. In de Vinex-wijken wordt nu een vrij strikte scheiding gemaakt tussen wonen en werken, terwijl juist de mix van die beide functies het oorspronkelijke karakter van de dorpen bepaalde. Het duurder worden van mobiliteit maakt werken aan huis (of in ieder geval vlakbij huis) aantrekkelijker. Bij nieuwbouw en herontwikkeling wordt nadrukkelijk de mogelijkheid opgenomen voor werken aan huis,

kleinschalige detailhandel en andere commerciële functies binnen de woonwijk. Kleine kantoren duiken op in het straatbeeld: losstaand of bij (woon)complexen.

Om de menging van wonen en werken mogelijk te maken gaat de gemeente de functie ‘werken’ in bestemmingsplannen invoeren. Hierdoor ontstaat er ruimte om woon/werkcombinaties en passende bedrijvigheid te realiseren in wijken waarin de woonfunctie dominant is.

‘Na 2020 is de bebouwde kom niet verder uitgebreid’

Meer woningen bij herontwikkeling van bestaande wijken

Na de Vinex-opgave (zo rond 2020) staan er geen grote ontwikkelingen meer gepland op woningbouwgebied. Het rijksbeleid is dat nieuwbouw voor 80% binnen bestaande bebouwingsgebieden moet gaan plaatsvinden. In Lansingerland gaan we nog wat verder: na 2020 vindt vrijwel geen ruimtelijke uitbreiding van woningbouw meer plaats; in beperkte mate kan alleen nog in Bleiswijk worden uitgebreid. Door deze keuze en door de afname van het aantal

personen per huishouden, neemt de omvang van de bevolking af tot iets minder dan 70.000 in 2040. De aanpassing van de woningvoorraad vindt na 2020 binnen de bebouwde kom plaats. Dit betekent een toename van de woondichtheid. Omdat de beschikbare bouwoppervlakte niet groeit (of zelfs krimpt ten gunste van meer groen in de wijken), wordt er dus iets hoger gebouwd.

Flexibiliteit inbouwen

“Een stedelijke ruimte wint aan dynamiek wanneer ze wordt gerealiseerd door mensen die niet allemaal dezelfde kant op denken. Hierdoor kan er een eigentijdse mix ontstaan van vormen en functies. Het is goed wanneer de stedelijke structuur ruimte biedt voor een dergelijke flexibiliteit. Het moet mogelijk zijn om te wonen op ongebruikelijke plaatsen, zoals kantoren of kassen. Bedrijven-terreinen worden voor ondernemers en het personeel interessanter als er ook ruimte is voor andere functies, zoals crèches. Om flexibel te kunnen reageren op vragen vanuit nieuwe doelgroepen is het goed om neutraal te bouwen en de bewoners zelf ruimte te bieden om de woning precies naar hun specifieke wensen in te richten.”

64

Luc Vrolijk is stedenbouwkundige en heeft 20 jaar ervaring in stedelijke ontwikkeling. Hij is oprichter van Urban Progress Studio (2006) en is onder meer betrokken bij het project Arnhem Rijnboog.

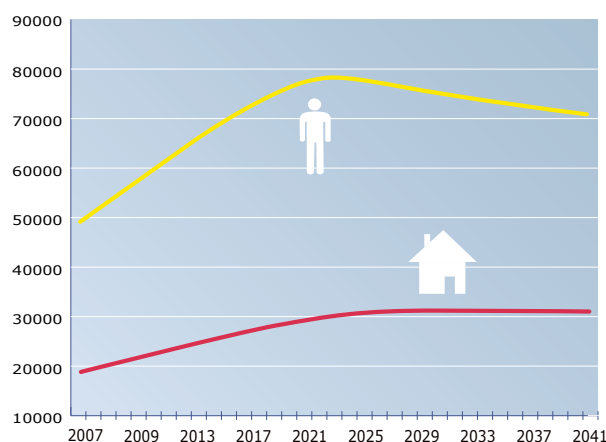
‘Vanaf 2020 vindt herstructurering van oudere woonwijken plaats’ Woonwijken uit de tweede helft vorige eeuw opknappen

De woningbouwmarkt staat niet stil na 2020. Wijken of delen daarvan worden herontwikkeld. Woningen die hoge energiekosten hebben, zijn minder in trek. Dit zijn meest woningen uit de tweede helft van de twintigste eeuw waarvan ook de werkindeling in de toekomst niet passend meer is. Deze woningen worden vervangen door woningen voor de groeiende groep vitale ouderen met extra comfort en eigen-

tijdse voorzieningen, zoals domotica (elektrische toepassingen en netwerken die zorgtaken, ontspanning en huishoudelijke taken vergemakkelijken), geïntegreerde ruimten ten behoeve van ontmoetings-, fysio- en/of wellnessactiviteiten en parkeer- en beveiligingssysteem. De gemeente begeleidt collectief opdrachtgeverschap, zodat senioren dit soort woningen gezamenlijk kunnen ontwikkelen.

Inwoners en woningen Lansingerland

Ontwikkelingen in de omgeving

De Vinex-wijken van Lansingerland hebben de afgelopen jaren voornamelijk mensen getrokken uit Rotterdam en Zoetermeer. Rotterdam gaat in de komende jaren zelf grote hoeveelheden woningen voor draagkrachtige jonge gezinnen bouwen. Zoetermeer gaat zich ook richten op het vasthouden van de middenklasse.

De buurgemeente Pijnacker-Nootdorp bouwt voor dezelfde doelgroep als Lansingerland. Ten oosten van de Rotte worden naar verwachting in de Zuidplaspolder 7.500 tot 15.000 woningen ontwikkeld. Waddinxveen en Boskoop krijgen te maken met bevolkingskrimp. De verwachting is daarom dat na 2020 de bevolking niet zal verjongen, zelfs niet vanwege verhuizingen van en naar Lansingerland. Wel zal er een toename zijn van tweede of derde generatie immigranten vanuit de omliggende steden.

‘Duurzaamheid in de woonwijken is verbeterd’

Zuiniger wonen

Woningen worden energiezuiniger door betere isolatie en betere installaties. Meer dan ooit wordt bij nieuwbouwprojecten rekening gehouden met de oriëntatie op de zon en overheersende windrichting. Nieuw opgeleverde woningen vallen onder energie-label klasse A.

De komende decennia zijn woningen meer en meer zelfvoorzienend voor elektriciteit. Veel woningen krijgen panelen voor zonne-energie. In een aantal wijken

kiest men vanwege een aantrekkelijker straatbeeld voor centrale opstelling van deze panelen. Ook kleine, horizontale windmolens worden ingezet om huishoudens van elektriciteit te voorzien.

Gasaansluitingen verdwijnen geleidelijk. Verwarming van huizen gebeurt waar mogelijk door aansluiting op het warmteweb. Het warmteweb is een centraal verwarmingsstelsel dat wordt gevoed met restwarmte

vanuit de industrie (vooral uit de Botlek, mogelijk ook vanuit de glastuinbouw). Koken op gas wordt vervangen door elektrisch koken. Waar woningen te geïsoleerd liggen om aangesloten te worden op het warmteweb, blijven gasaansluitingen in gebruik. De nieuwe generatie CV-ketels levert naast warmte ook elektriciteit: het zijn kleine warmtekrachtcentrales.

De woningbouw levert een belangrijke bijdrage aan het behalen van de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeente.

65

Het CBS heeft becijferd dat er tot 2025 nog 800.000 extra woningen nodig zijn. Het dossier Randstad 2040 gaat uit van 500.000 extra woningen. Het grootste deel daarvan is bedacht rond Amsterdam/Almere en in Utrecht. In de regio Rotterdam hoeft naar verwachting weinig bijgebouwd te worden.

In de tabel hiernaast is weergegeven hoeveel woningen er in de omgeving als gevolg van de lopende programma's netto bij komen. Het aantal nieuw te bouwen huizen in Rotterdam ligt aanzienlijk hoger dan de netto-toename, omdat er in het kader van stadsvernieuwing ook fors gesloopt gaat worden. Op basis van deze gegevens heeft Lansingerland besloten om na 2020 zeer terughoudend te zijn met verdere uitbreiding van woningbouwlocaties.

Toename woningvoorraad in omgeving

	2008-2012	2013-2025/2030	Totaal
Rotterdam	10.000	18.000	28.000
Zoetermeer	4.500	0	4.500
Pijnacker-Nootdorp	5.000	2.500 à 5.000	7.500 à 10.000
Waddinxveen	1.000	1.500	2.500
Zuidplas	1.000	6.000	7.000
Totaal			49.500 à 52.000

'Leefbaarheid in de wijken is verbeterd door meer onbestemd en openbaar (gebruiks)groen' Meer groen maakt wonen prettiger

De gemeente heeft veel groen aan de randen. Bewoners hebben echter ook behoefte aan groen in de woonwijk. Mensen besteden immers meer tijd in de directe woonomgeving dan in de nabijgelegen groen- of recreatiegebieden. Meer groen binnen de wijk betekent:

- meer ruimte, of tenminste het gevoel dat een wijk niet zo dichtbebouwd is;
- meer speelmogelijkheden voor kinderen, trapveldjes of rommelveldjes;
- een versterkte beleving van een 'groene gemeente';
- een logischer overgang tussen woonwijk en een recreatiegebied;

- meer ruimtelijke mogelijkheden om gefaseerd bebouwing te vervangen. (Er kan, voordat er gesloopt wordt, nieuw worden gebouwd. Zo is het voor bewoners mogelijk om in de wijk te blijven wonen als hun woning gesloopt wordt.)

Meer groen in de wijk kan alleen gerealiseerd worden waar herontwikkeld wordt, of daar waar een woonwijk nog tot ontwikkeling moet worden gebracht. Er kan minder gebied uitgegeven worden, wat gevolgen heeft voor de woningbouwmarkt. Zo komen er minder (maar duurder) woningen per hectare, woningen krijgen een kleinere bouwoppervlakte (bijvoorbeeld een kleinere

tuin) en/of er vindt stapeling van woningen plaats. Op de lange termijn is er minder parkeerruimte in de wijken nodig. Deze ruimte wordt te zijner tijd aan het groen in de wijk toegevoegd.

'Veiligheid in de woonwijken is gewaarborgd en waar nodig verbeterd' Veilig voelen in de wijk

De komst van community-centers naar de wijken verhoogt het woonplezier. De sociale controle - en daarmee het gevoel van veiligheid - is groter. In het community-center komen buurtbewoners elkaar tegen. Het centrum kan erbij helpen dat mensen elkaar op straat herkennen en elkaar aanspreken,

wat kan leiden tot een gevoel van saamhorigheid in de wijken. Via de contacten met de wijk wordt de veiligheid gemonitord en vinden aanpassingen plaats die zorgen voor meer veiligheid.

‘Lokale voorzieningen zijn uitgebreid’ Vitale kernen met een eigen karakter

De woonomgeving met zijn voorzieningen speelt een belangrijke rol in de woonbeleving. Bleiswijk heeft een dorps woonmilieu. De kern heeft voorzieningen voor de dagelijkse boodschappen en vrijetijdsvoorzieningen op wijkniveau. De inwoners zijn mensen die graag in een dorp wonen en mensen die een directe band hebben met de omliggende glastuinbouw. De gemeente streeft ernaar om het dorps karakter van Bleiswijk te behouden.

De kernen Bergschenhoek en Berkel en Rodenrijs groeien aaneen tot een middelgrote stad. In deze stad liggen concentraties van voorzieningen: centrum Bergschenhoek, Wilderszijde, Westpolder

en centrum Berkel en Rodenrijs. In het noorden komen voorzieningenconcentraties in Bleizo en in het zuiden bij Rodenrijs. Het centrum van Berkel en Rodenrijs groeit tot een winkelgebied met een regionale functie.

Bergschenhoek en Berkel en Rodenrijs zijn door hun voorzieningen en woningprogramma uitstekende woonlocaties voor alle doelgroepen. De ontwikkeling van de horeca houdt gelijke tred met de bevolkingstoename.

Duurzaam bouwen

“Lansingerland realiseert nieuwe woongebieden en bedrijventerreinen. Er zijn volop kansen en mogelijkheden om in de diverse bouwprojecten meer toekomstgericht te bouwen. Het SenterNovem programma ‘Kompas Energiebewust wonen en werken’, dat gericht is op CO₂-reductie in de gebouwde omgeving, biedt hiervoor goede mogelijkheden. Ook verschillende projectontwikkelaars zien op dit terrein kansen. Zo is de stichting ‘Bouwen naar de toekomst’ opgericht om aan de ontwikkelingen op het gebied van energiezuinig, comfortabel en gezond bouwen verder gestalte te geven.”

Prof. dr. ir. Han Brezet studeerde elektrotechniek aan de TU Delft. Sinds 1992 is hij hoogleraar in duurzame productontwikkeling op de subfaculteit Industrieel Ontwerpen aan de TU Delft. Hij geeft leiding aan het Design for Sustainability programma en is onderzoeksdirecteur van Kathalys, het centrum voor duurzame productinnovatie.

Aantal huishoudens

	0-50 jaar	50-75 jaar	75-85 jaar	85+	Totaal
2007	10.300	6.400	1.100	300	18.100
2010	11.600	7.200	1.300	300	20.400
2020	14.200	10.400	2.100	600	27.300
2030	13.600	13.300	2.900	900	30.700
2040	11.300	14.100	4.000	1.300	30.700

2040 Een vitale economie met internationale oriëntatie

Lansingerland is een gemeente met veel bedrijvigheid. De glastuinbouw heeft hierin een vooraanstaande rol. Het tuinbouwproductiegebied is onderdeel van Greenport Westland - Oostland. De productiewijze is zeer innovatief en internationaal state of the art. Op het gebied van innovatie en consultancy is de internationale positie van Greenport Westland - Oostland onbetwist. Greenparc Bleiswijk is een internationaal knooppunt van sales en marketing van de glastuinbouw. De bedrijvenparken Oudeland en Spoorhaven zijn internationaal georiënteerd. Zij zijn gericht op internationaal opererende bedrijven van de Mainport Rotterdam of werken direct internationaal via Rotterdam Airport en HSL-station Bleizo. Handel, assemblage en zakelijke dienstverlening zijn hier sterk vertegenwoordigd. De overige bedrijventerreinen hebben een gemengd karakter.

Kantoren zijn gevestigd in de omgeving van de stations Bleizo en Rodenrijs. In de kernen treffen we vitale detailhandel en bedrijven gericht op persoonlijke dienstverlening aan.

De zorgsector vraagt veel arbeid. Een groot deel van deze arbeid vindt gemechaniseerd en door mantelzorgers plaats. Ondanks deze ontwikkelingen is de sector uitgegroeid tot een belangrijke werkgever. Deze combinatie van bedrijvigheid geeft de gemeente een krachtige economie met veel arbeidsplaatsen.

Economie en werkgelegenheid

- Bedrijventerrein 2009
- Bedrijventerrein 2020
- Bedrijventerrein 2040
- Glastuinbouw 2009
- Glastuinbouw 2040

6 Economie en werkgelegenheid

De gemeente Lansingerland wil in 2040 het volgende hebben bereikt:

- De noordzijde van de gemeente bestaat uit een modern glastuinbouw productiegebied van 1000 ha
- Lansingerland is het wereldexpertisecentrum voor de glastuinbouw
- Op Oudeland en Spoorhaven bevinden zich bedrijven met een internationale oriëntatie
- Op bedrijvenparken is het grondgebruik intensief en meervoudig
- Rond de stations Bleizo en Rodenrijs is een concentratie van kantoorruimte met intensief grondgebruik
- De vitaliteit van de kernen is gewaarborgd met gepaste winkelvoorzieningen
- De horeca in de kernen is uitgebreid
- De werkgelegenheid is gevarieerd
- Een effectief systeem van monitoring van de marktbehoefte naar bedrijfspanden

'De noordzijde van de gemeente bestaat uit een modern glastuinbouw productiegebied van 1000 ha'

Greenport Westland - Oostland: een sterke internationale positie

Lansingerland neemt een belangrijke positie in binnen Greenport Westland-Oostland. Het productiegebied in Lansingerland, onderdeel van Oostland/Zuidplaspolder groeit tot 2020 naar een omvang van 1000 ha. Het gemeentebestuur kiest voor glastuinbouw in het noorden van de gemeente en stelt de randvoorwaarden om het areaal van 1000 ha tot 2040 te behouden vast. Het gebied produceert van oudsher groenten, potplanten en snijbloemen voor de Nederlandse en internationale markt. Vanaf het begin van deze eeuw is daar de productie van vis en farmaceutische produc-

ten bijgekomen. De productieomvang van deze nieuwe producten neemt de komende jaren toe en er worden tot 2040 nieuwe productgroepen aan toegevoegd. De gemeente faciliteert waar nodig deze ontwikkelingen. De directe werkgelegenheid in de glastuinbouw in Lansingerland bedroeg in 2008 ongeveer 2300 arbeidsplaatsen en dit aantal loopt in 2020 op naar 3400; de indirecte werkgelegenheid in de glastuinbouw bedraagt in dezelfde periode 1550 respectievelijk 2250 arbeidsplaatsen. De productie vindt op een steeds duurzamer wijze plaats zoals met biologische gewasbescherming.

Koppert, wereldmarktleider op innovatieve biologische gewasbescherming, is gevestigd in Lansingerland. De producten worden verbouwd in gesloten systemen waardoor er geen schadelijke stoffen aan het milieu worden toegevoegd. De sector investeert veel in duurzame energie.

Verschuivingen van de afzetmarkt

De glastuinbouw produceert veel voor de internationale markt, waardoor vervoer over lange afstanden onvermijdelijk is. De komende decennia stijgen de vervoerskosten sterk. Deze kostenstijging kan

Ruimte bieden aan de glastuinbouw

“De gemeente moet duidelijk zijn over de ruimte die ze de glastuinbouw wil bieden. Letterlijk, door het toegestane oppervlak aan glas in bestemmingsplannen vast te leggen en duidelijk te zijn over de randvoorwaarden waarbinnen de tuinbouw kan werken. Figuurlijk, door zich niet teveel te bemoeien met de bedrijfsvoering binnen de sector zelf maar zich te beperken tot een goede controle en handhaving.

De glastuinbouw is een zeer dynamische bedrijfstak. Tuinders volgen de veranderingen in de markt en spelen daarop in.

Kennisontwikkeling in de glastuinbouw

De glastuinbouw is een innovatieve bedrijfstak. De tuinbouw in Lansingerland zal zich meer gaan richten op het ontwikkelen, uitwisselen en toepassen van nieuwe kennis en technieken in de teelt. Het Onderzoeksinstituut voor de Glastuinbouw van de Universiteit van Wageningen in Lansingerland is een kraamkamer voor deze nieuwe kennis en kunde. Het directe contact van wetenschappers en tuinders maakt hier de voor deze kennisontwikkeling zo belangrijke samenwerking tussen theorie en praktijk mogelijk. Door de verschuiving van productie naar kennisontwikkeling neemt de behoefte aan hooggeleerd personeel in de glastuinbouw toe.”

*Jogchem Hofman
Oud-lid van de provinciale staten
Zuid-Holland,
oud-wethouder in Naaldwijk, trekker van de
reconstructie van oude glastuinbouwgebieden,
oud-president commissaris
Nutsbedrijf Westland.*

invloed hebben op de afzetmarkt. De nationale en regionale markt kan weer belangrijker worden. De vervoerskosten van geïmporteerde producten worden ook hoger waardoor meer markt gaat ontstaan voor lokaal geproduceerde producten. Er blijft vraag naar intensief geteelde voedselproducten. Met de toenemende voedselschaarste neemt deze vraag toe.

De mogelijke verschuivingen in de markt leiden tot een grotere productdiversiteit in de glastuinbouw. Er ontstaan nieuwe nichemarkten, zoals voor exotische producten, gezondheidsproducten, culinaire producten en trendproducten.

Naast zeer grote bedrijven voor massaproducten blijven er steeds kleine bedrijven ontstaan die zich richten op nieuwe nichemarkten met een zeer intensieve teelt. Zij zijn - door hun directe contacten met de doelgroepen - flexibel en in staat snel in te spelen op nieuwe behoeften. De gemeente wendt de mogelijkheden binnen de Wet Ruimtelijke Ordening aan om het bestaansrecht van deze kleine bedrijven te waarborgen.

Representatieve zones als visitekaartje

De Lansingerland-ring (zie pag. 90) loopt voor een belangrijk deel door het glastuinbouwgebied. Veel weggebruikers maken gebruik van deze weg. De inrichting van de zone langs de Ring bepaalt voor een belangrijk deel het beeld dat ontstaat van de gemeente en de glastuinbouw in de gemeente. Aan de activiteiten en inrichting van deze representatieve zones worden welstandseisen gesteld gericht op een hoogwaardige ontwikkeling van deze zones. Deze zones worden hierdoor een visitekaartje van de gemeente en de glastuinbouw in Lansingerland.

Greenparc Bleiswijk: hart van de handel

Aan de A12 ligt Greenparc Bleiswijk: het handels- en distributiecentrum van de glastuinbouw. Dit gebied groeit uit tot het agribusinesscentrum voor de regio. De afhandeling is voor het grootste deel digitaal, waardoor de producten in veel gevallen direct vanuit de producent kunnen worden geleverd. Greenparc Bleiswijk wordt daarbij het overslagpunt van producten, zodat ladingen kunnen worden gecombineerd. Greenparc Bleiswijk blijft ook de marktplaats met fysieke goederenstromen en herbergt een grote cash&carry voor de groene detailhandel, retailers en tuincentra.

Greenparc Bleiswijk vraagt om een efficiënte afwikkeling van de vervoersstromen. Een overslag terminal voor agro-railtransport is essentieel voor duurzame afhandeling van de goederenstromen. Dit overslagcentrum dient in de directe omgeving van Greenparc Bleiswijk en station Bleizo komen te liggen. Vanuit Lansingerland worden internationale tuinbouwondernemingen aangestuurd. De internationale handel verplaatst naar de nieuwe wereld, Zuid- en Oost-Azië, maar Nederland blijft daarin een toonaangevende rol spelen.

‘Lansingerland is het wereldexpertisecentrum voor de glastuinbouw’ Kennis uitbouwen en breder inzetten

Lansingerland is en blijft een ultramodern tuinbouwproductiegebied. Ruiter Seeds en Koppert, bedrijven die tot de wereldtop van de agrobusiness behoren, zijn gevestigd in Lansingerland. Niet voor niets is de Universiteit van Wageningen met haar nieuwe glastuinbouwproefstation in 2007 in Bleiswijk neergestreken. De innovatieve instelling van de ondernemers maakt het mogelijk de Innovation Campus te ontwikkelen. Op de Agro-Innovation

Campus komen research & development bedrijven gericht op de productie, marketing, handling en logistiek van de glastuinbouw. De campus is onderdeel van het bedrijvenpark Bleizo en biedt tevens faciliteiten waar werknemers van verschillende bedrijven elkaar kunnen ontmoeten. De bedrijven op de Agro-Innovation Campus houden zich vooral bezig met het zoeken naar sectoren waar de kennis die voortkomt uit de agrobusiness kan worden toegepast en het vermarkten van deze kennis naar deze sectoren. Het Innovatie Markt Centrum (IMC), dat rond 2020 gerealiseerd kan gaan worden, gaat hierin een centrale rol spelen. In het IMC participeren de gemeente Lansingerland, marktpartijen en universiteiten. De Technische Universiteit Delft heeft veel kennis over ontwikkelingen in energie, materialen, bouw-efficiency, werktuigbouw en verpakkingen en kan daarmee een belangrijke rol gaan spelen in de ontwikkeling van het centrum.

Lansingerland onderdeel van tuinbouwnetwerk

Lansingerland is onderdeel van Greenport Westland-Oostland. Lansingerland, Pijnacker-Nootdorp en de Zuidplas vormen samen Oostland.

Voor glastuinbouw heerst in Lansingerland een positief vestigingsklimaat. Dit ontstaat door een glastuinbouw-gezind ondernemersklimaat, beschikbare ruimte en aanwezige faciliteiten, zoals tuinbouwonderwijs, goede infrastructuur en het arbeidspotentieel.

Door de vestiging van Wageningen UR Bleiswijk (voorheen het proefstation) in Lansingerland is het belang van onderzoek in de glastuinbouw hier benadrukt. Ook de TU Delft heeft grote interesse in de ontwikkeling van nieuwe technieken op het gebied van milieu, aardwarmte, materiaaltoepassing en bouwsystemen.

‘Op Oudeland en Spoorhaven bevinden zich bedrijven met een internationale oriëntatie’ Bedrijvigheid in het zuiden met internationale oriëntatie

Oudeland en Spoorhaven hebben een zeer gunstige ligging. Rotterdam Airport is dichtbij en de havens zijn via de N471 en de ruit rond Rotterdam snel en goed bereikbaar. RandstadRail biedt een snelle verbinding met de centra van Rotterdam en Den Haag. In de geschiedenis hebben knooppunten van verbindingen zich altijd ontwikkeld tot centra van handel en dienstverlening. Oudeland en Spoorhaven liggen op een knooppunt van verbindingen.

De bedrijven op Spoorhaven zijn actief in de internationale handel en dienstverlening. Naast de huidige bedrijfsgebouwen is een uitbreiding van het gebied voorzien met in totaal 10.000 m² kantoren. Oudeland ontwikkelt zich als een modern gemengd bedrijventerrein. De dichtheid is groot en het bedrijfsaanbod divers. Naast logistiek ten dienste van de havens en de regio, treffen we research & development bedrijven aan, zakelijke dienstverlening, (perifere detail)handel en productie/assemblage bedrijven. De gunstige ligging ten opzichte van de Mainport Rotterdam en Rotterdam Airport

maakt dat zich op Oudeland veel internationaal georiënteerde, kennisintensieve bedrijvigheid vestigt. Oudeland is in 2020 vrijwel volledig ontwikkeld. Er ligt dan een duurzaam, kwalitatief hoogwaardig bedrijventerrein dat de volgende decennia uitstekend kan functioneren.

‘Op bedrijvenparken is het grondgebruik intensief en meervoudig’ Grenzen van de omvang van bedrijvenparken in 2020 bereikt

De bedrijvenparken hebben hun maximale omvang rond 2020 bereikt, alleen Bleizo ontwikkelt langer door. Uitbreiding van bedrijvigheid is alleen mogelijk door intensivering en meervoudig grondgebruik. Om ervoor te zorgen dat er na 2020 nog groei mogelijkheden zijn, is het noodzakelijk nu al zuinig met de ruimte om te springen. Bij de ontwikkeling van de bedrijvenparken wordt ingezet op meervoudig

grondgebruik. De gemeente gaat, samen met het bedrijfsleven en andere overheden, activiteiten ontwikkelen om ondernemers bewust te maken van de noodzaak tot nadenken over groei zonder uitbreiding van het grondgebruik. Bij bedrijfsvestiging kunnen ondernemers dan al anticiperen op groei binnen de bedrijfskavel.

Economie en bedrijventerreinen zijn een onderwerp van bovenregionaal belang. Stadsregio Rotterdam heeft de veelheid van initiatieven gebundeld onder de naam ‘Noordas’ (zie ook RR2020). Het programma Noordas beslaat het gebied tussen Vlaardingen en de Zuidplaspolder. Twee grote planontwikkelingen (Integrale Ontwikkelzone Delft Schiedam (IODS) o.a. A4-Midden-Delfland en de Zuidplaspolder) vallen binnen het programma Noordas, maar liggen buiten het gebied van de stadsregio. Voor Noordas is van belang de samenhang te versterken tussen de veelheid van projecten in dit gebied. Het gaat daarbij om 50 projecten, waarvan diverse op het grondgebied van Lansingerland liggen.

‘Rond de stations Bleizo en Rodenrijs is concentratie van kantoorruimte met intensief grondgebruik’ Kantoren voor een evenwichtige arbeidsmarkt

Tussen 2010 en 2025 vestigen zich nog ongeveer 20.000 inwoners in Lansingerland. Het is gewenst de werkgelegenheid mee te laten groeien. De geplande realisatie van ruim 220 ha uitgifbaar gemengde bedrijventerreinen betekent al een belangrijke uitbreiding van de werkgelegenheid. Maar voor een kwalitatief evenwichtige ontwikkeling van de werkgelegenheid in de gemeente is ook de bouw van kantoren noodzakelijk.

Station en kantorenpark Bleizo: opvallend levendig

Tussen de economische knooppunten in de netwerkstad Haaglanden-Rotterdam wordt door verschillende partijen het vervoersnet Stedenbaan ontwikkeld. Het station Bleizo in het noorden van de gemeente gaat hier deel van uitmaken. Samen met de gemeente Zoetermeer wordt in de omgeving van het toekomstige station het kantorenpark Bleizo ontwikkeld. Hierdoor ontstaat voor Lansingerland een belangrijke uitbreiding van kantoorgebonden werkgelegenheid.

Kantorenpark Bleizo wordt door de karakteristieke architectuur en de hoogte van de gebouwen een landmark. De totale oppervlakte aan kantoorruimte wordt minimaal 80.000 m², maar kan, afhankelijk van de marktvraag, oplopen tot 200.000 m². Bleizo moet een gebied worden dat altijd levendig is. Naast bedrijven die 24 uur per dag en 7 dagen per week actief zijn, worden in het gebied ook woningen, sportfaciliteiten, congresmogelijkheden en hotels geïntegreerd.

Spoorhaven: jong en dynamisch

Spoorhaven is door de ligging bij het RandstadRail-station Rodenrijs een zeer goed bereikbare locatie. Hier, in het zuiden van de gemeente, moet zo'n 10.000 m² kantoortoewijding plaatsvinden. Een deel hiervan bestaat uit kantoor-servicegebouwen, speciaal voor zelfstandigen en startende bedrijfjes. In Spoorhaven wordt een levendig werkmilieu nagestreefd. Bij het stationsgebied wordt een kleine woonwijk met ongeveer 400 kleine huur- en koopappartementen voor jongeren ontwikkeld. Hier wonen startende jongeren uit de eigen bevolking

en studenten uit Rotterdam en Delft. Spoorhaven is door de afstand en de nabijheid van RandstadRail een uitstekend alternatief voor studenten uit deze beide steden. De verdere ontwikkeling van Spoorhaven laat het groen- en recreatiegebied De Vlinderstrik ongemoeid.

Lokale en regionale bedrijvigheid rond de kernen

Regionaal opererende bedrijven hebben zich in de afgelopen decennia gevestigd op de kleinere bedrijventerreinen rond de kernen. Door hun centrale ligging en relatief lage huurprijzen trekken deze terreinen veel starters. Dit zal in de toekomst zo blijven.

Bedrijvenpark Rodenrijs is begin van de eeuw heringericht. In de komende decennia is op de andere bedrijventerreinen revitalisatie noodzakelijk.

'De vitaliteit van de kernen is gewaarborgd met gepaste winkelvoorzieningen' De wens van de consument staat centraal

Aan de huidige detailhandelstructuur is duidelijk te zien dat de gemeente uit drie voormalig zelfstandige gemeenten is ontstaan. Elke kern heeft een eigen lokaal winkelaanbod. De komende decennia moet dit aanbod beter op elkaar en op de verschillende doelgroepen worden afgestemd.

De consument wil zo comfortabel mogelijk winkelen. Dat vraagt om een uitgebalanceerd aanbod van winkels in de kernen én grootschalige winkels voor volumieuze goederen en voor de XL-boodschappen met uitstekende parkeergelegenheden buiten de kernen. De kernen behouden hun vitaliteit doordat de winkels zich profileren met kwaliteit, specialiteit, service en gezelligheid. Van deze winkelcentra maakt de consument gebruik voor de kleine dagelijkse boodschappen en om gezellig recreatief te winkelen. De grootschalige winkels richten zich op kwantiteit en prijs. De aanwezigheid van beide type winkels versterkt de regionale detailhandelspositie van Lansingerland. De openingstijden van de detailhandel worden verruimd. 's Avonds kan men (in ieder geval voor de dagelijkse boodschappen) nog voldoende terecht. Overigens brengt de toename van het online win-

kelen naar verwachting ook een verschuiving in het winkelaanbod teweeg. Veel gestandaardiseerde producten, zoals elektronische merkapparatuur, witgoed en muziek, zullen in de toekomst vrijwel alleen nog via internet verkocht worden.

Berkel en Rodenrijs: winkelen op niveau

In de kern Berkel en Rodenrijs ligt het belangrijkste detailhandelscentrum in de gemeente Lansingerland. Dit centrum wordt een aantrekkelijke winkelkern in het luxere segment, met een bovenlokale functie. De winkelvloeroppervlakte groeit van 15.000 m² naar 30.000 m². Het centrum van Berkel en Rodenrijs wordt autoluw gemaakt waardoor het een ideale locatie wordt voor recreatief winkelen.

Kleinschalig winkelen in Bergschenhoek en Bleiswijk

De centra van Bergschenhoek en Bleiswijk houden detailhandelsvoorzieningen op wijkniveau. Er is ruim 17.500 m² aanwezig. Wilderszijde, het stationsgebied in Westpolder en Bleizo krijgen winkelcentra op buurtniveau.

In de periferie

De grootschalige winkelvoorzieningen met uitgebreide parkeergelegenheid worden buiten de kernen geplaatst. In de gemeente is rond 2020 de vestiging van een hypermarkt een feit. Hier kan men de wekelijkse boodschappen voor het huishouden en de persoonlijke verzorging kopen.

In Oudeland wordt de komende jaren een perifeer detailhandelscentrum gevestigd met autohandel, bouwen tuinmarkt, meubels en andere grote goederen. Het wordt gecombineerd met kantoorvoorzieningen en uitgaansgelegenheden die minder goed in de woonomgeving kunnen worden ondergebracht en veel verkeer aantrekken. Zo wordt optimaal gebruik gemaakt van aanwezige infrastructuur en parkeervoorzieningen. In het noorden van de gemeente, in Prisma, is ruimte voor een centrum met een combinatie van leisure en detailhandel. Gezien de ligging tegen recreatieschap De Rotte ligt de nadruk van dit centrum op sport, buitenrecreatie, groen, vrijetijdsbesteding of gezondheid.

In Rotterdam, Delft en Den Haag zijn enorm veel restaurants en cafés. Echter, er is een sterke behoefte om op korte afstand gelegenheden te hebben voor onze inwoners en de lokale bedrijven. Zeker voor zakenlunches voor hier gevestigde bedrijven is het gewenst om het aanbod uit te breiden.

‘De horeca in de kernen is uitgebreid’ Horeca verlevendigt de kernen

In de drie centrale kernen van de gemeente speelt zich voor een belangrijk deel het sociale leven af. Hier wonen de meeste mensen en hier willen zij ook (een deel van) hun vrije tijd doorbrengen en elkaar ontmoeten. Uitbreiding van de horeca met bijvoorbeeld restaurants, koffie- en theehuizen, lunchrooms, petit restaurants, cafetaria’s en cafés, is gewenst.

Extra levendigheid in de kernen

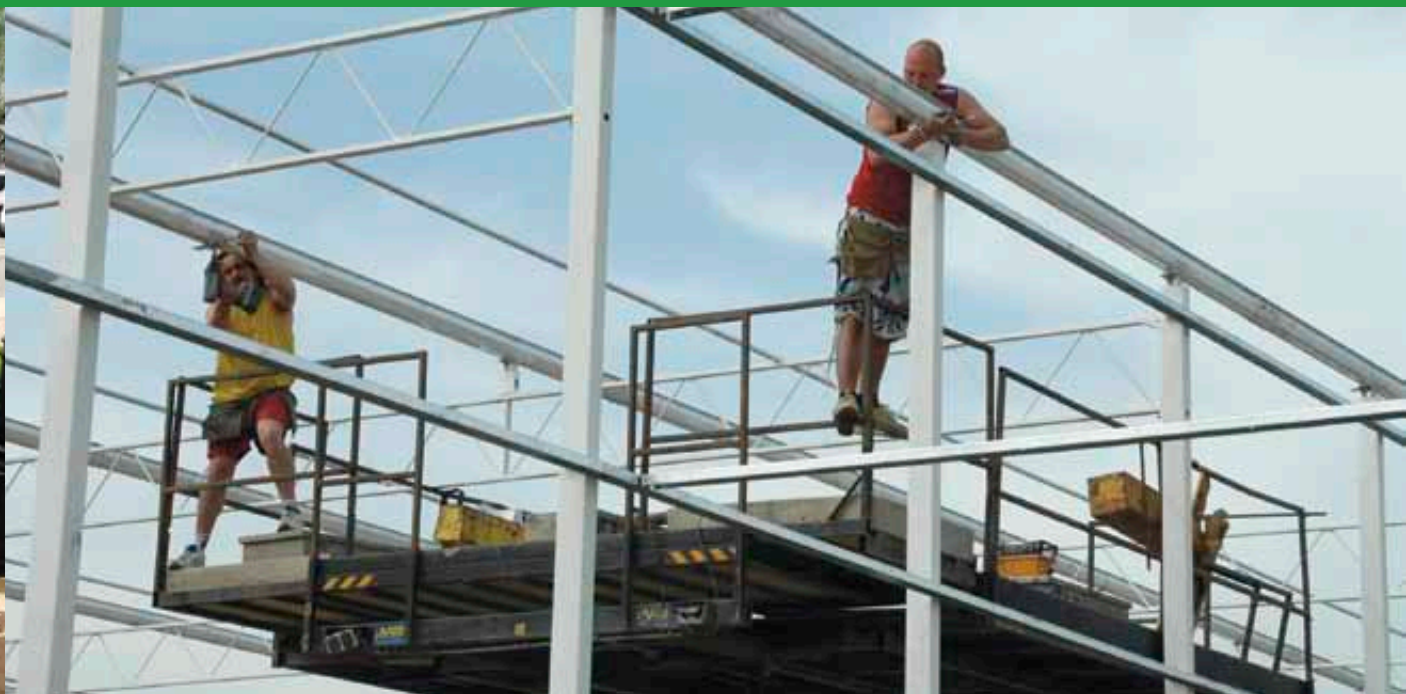
In Berkel en Rodenrijs streeft de gemeente naar een concentratie van horeca op het plein bij de kruising van de Herenstraat en de Kerkstraat. De recreatieve functie van Berkel en Rodenrijs wordt daar verder mee versterkt. Op bijzondere locaties wordt de mogelijkheid verruimd voor horeca met een luxe ambiance en hoge kwaliteit.

In Bergschenhoek kan extra daghoreca de dorpskern

verlevendigen. In Bleiswijk is beperkt wijkgerichte dag- en avondhoreca mogelijk. In het buitengebied van Bleiswijk bij de Rottemeren ontstaan door de uitbreiding van het recreatiegebied nieuwe mogelijkheden voor eethuisjes, restaurants en uitspanningen. De gemeente staat een ontwikkeling van kwaliteitshoreca in dit gebied voor en maakt vestiging mogelijk.

Winkelvoorzieningen

Situatie 2040	Dagelijkse en persoonlijke verzorging	Niet-dagelijks	Totaal
Berkel en Rodenrijs - Centrum	5.000 m ²	20.000 m ²	25.000 m ²
Oudeland		30.000 m ²	30.000 m ²
Bergschenhoek - Centrum	3.000 m ²	3.000 m ²	6.000 m ²
Hypermarkt	5.000 m ²		5.000 m ²
Bleiswijk - Centrum	3.000 m ²	3.000 m ²	6.000 m ²
Wilderszijde	1.500 m ²	500 m ²	2.000 m ²
Station Westpolder	1.500 m ²	500 m ²	2.000 m ²
Station Bleizo	1.000 m ²	1.500 m ²	2.500 m ²
Niet geconcentreerd	3.500 m ²	10.000 m ²	13.500 m ²

‘De werkgelegenheid is gevarieerd’ Arbeidsmarkt groeit naar 35.000 plaatsen

Lansingerland neemt een centrale rol in de economische regio’s Rotterdam Rijnmond en Haaglanden in. Die positie biedt ruime ontwikkelingsmogelijkheden voor de werkgelegenheid in de gemeente. Een kwalitatief hoogwaardig aanbod kan worden gerealiseerd, met een grote variatie in type arbeid; van laagopgeleid tot academisch niveau, van productie tot consultancy.

Het kassengebied vraagt momenteel veel eenvoudige handarbeid. Veel van dit werk zal door verdergaande mechanisatie en gebruik van computers verdwijnen uit het arbeidsproces. Maar de mechanisatie vangt niet de gehele arbeidsvraag op. Veel seizoensarbeid wordt ook in de toekomst uitgevoerd door arbeidskrachten uit het oosten van de Europese Unie. Voor deze arbeidskrachten ontwikkelt de sector zelf gelegenheden voor tijdelijke bewoning. De gemeente biedt hiervoor mogelijkheden ten noorden van de kern Bleiswijk.

Met zijn internationaal befaamde hoge standaard trekt de glastuinbouw veel specialisten uit het buitenland, vooral in de sector Research & Development.

Dit aantal neemt door de globalisering verder toe. Steeds meer arbeidskrachten kiezen ervoor om als zelfstandigen aan het werk te gaan. Deze ontwikkeling zet zich verder door. Aan deze groep wordt ook een groeiend aantal ouderen toegevoegd. Door de vergrijzing en de hoge kosten van de pensioenen wordt er langer doorgewerkt.

De vergrijzing heeft naar verwachting tot gevolg dat rond 2030 eenderde van de arbeidsvraag uit de zorg of uit aan de zorg gerelateerde activiteiten komt. Door de relatieve krimp van de beroepsbevolking kan aan deze vraag lastig tegemoet worden gekomen. Veel van deze zorgvraag moet worden opgevangen door mantelzorg van familie en de omgeving. Verder wordt zorg op afstand via computernetwerken ingevoerd en wordt een deel van het werk via mechanisatie opgevangen (zoals was- en tilrobots en automatische maaltijdbereiding). Hiermee kan vanuit een centrale plaats een groot aantal cliënten van zorg worden voorzien.

Een groot deel van de zorg wordt ook in de toekomst door mensenhanden uitgevoerd. Gespeci-

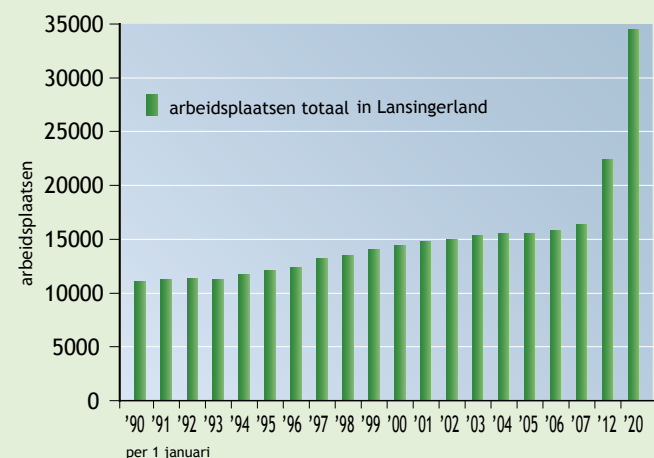
aliseerde zorg wordt geleverd door instellingen die gevestigd zijn in de stedelijke omgeving. De professionele basiszorg wordt geleverd vanuit de community-centers in de wijken. De zorg van de community-centers wordt geleverd door private bedrijven, instellingen vanuit verschillende zorgdisciplines en overheid. Aan een community-center is vaak een zorghuis gekoppeld met dagbehandeling en wonen met verzorging en verpleging. De zorg wordt door de grote zorgvraag één van de grootste werkgevers in de gemeente.

‘Een effectief systeem van monitoring van de marktbehoefte naar bedrijfspanden’

Leegstand van kantoor- en bedrijfsgebouwen voorkomen

Ontwikkelingen in het bedrijfsleven gaan snel. Sectoren krimpen en groeien en ondernemers laten zich leiden door de markt. Met deze wijzigingen van de bedrijvigheid veranderen ook de eisen die bedrijven stellen aan bedrijfspanden en -parken. Dat geldt voor de markt van kantoren en van bedrijfshallen. Het kwalitatief en kwantitatief niet op elkaar aansluiten van de markt kan voorkomen worden door bedrijfs- en kantorenparken op tijd te revitaliseren.

De stadsregio Rotterdam ontwikkelt via het Regionaal Economisch Overleg een systeem waarmee eisen, wensen en behoefte van de markt van bedrijfspanden worden gevolgd. Door dit systeem van monitoring kan op tijd begonnen worden met herstructurering van een bedrijven- of kantorenpark.

	2007	2012	2020	2040
Landbouw, jacht en bosbouw	2.575	3.250	3.650	3.650
Industrie	1.189	1.500	2.250	2.250
Bouwnijverheid	1.294	1.650	2.500	2.500
Handel en reparatie	4.474	6.300	9.400	9.400
Horeca/Leisure	219	900	1.500	1.500
Vervoer/opslag/communicatie	1.243	1.550	2.300	2.325
Financiële instellingen	250	250	250	250
Zakelijke dienstverlening	2.174	2.750	7.800	9.000
Openbaar bestuur en overheid	361	400	500	500
Onderwijs	654	1.100	1.150	800
Gezondheids- en welzijnszorg	1.212	1.250	2.500	4.000
Overige diensten	646	800	1.250	1.250
Totaal arbeidsplaatsen (afgerond)	16.300	21.700	35.000	37.425

79

Terrein	Bruto in ha	Netto in ha	Beschikbaar
Berkelse Poort	6,5	4,5	1,6
De Hoefslag	31,5	21,1	2,3
Greenparc	24,0	22,0	8,0
Bleizo	83,0	50,0	50,0
Leeuwenhoek	1,4	1,4	0,0
Leeuwenhoekweg	12,3	8,7	6,5
Oudeland	120,0	75,0	70,0
Prisma	139,0	80,0	79,6
Rodenrijs	23,0	18,0	0,0
Spoorhaven	7,0	6,0	0,4
Veiling Bleiswijk	63,2	63,2	0,0
Warmoezier	1,2	1,2	0,0
Weg en Land	11,8	9,7	0,9
Weg en Land Z-O	14,0	10,5	1,1
Lansingerland	537,9	371,3	220,4

2040 Duurzaam, zelfvoorzienend en CO₂-neutraal

De toename van het energieverbruik heeft de gemeente ertoe aangezet nieuwe -zelfvoorzienende- energiesystemen te implementeren.

Ook is er sterk ingezet op energiebesparing, meer efficiency en forse CO₂-reductie. De bergingscapaciteit voor oppervlaktewater is met 30 hectare vergroot.

De meeste woningen en bedrijven zijn energieneutraal. De glastuinbouw is er in geslaagd een omslag te maken van grote energieverbruiker naar energieleverancier. De meeste woningen zijn aangesloten op het warmteweb, de centrale ringleiding die Zuid-Holland voorziet van warmte. Dit wordt gevoed met restwarmte uit het Botlekgebied en de glastuinbouw.

De strenge aanpak van CO₂-uitstoot heeft ertoe geleid dat de gemeente vanaf 2025 CO₂-neutraal is. Vooral de glastuinbouw heeft hier grote inspanningen voor geleverd. De luchtkwaliteit is sterk verbeterd.

Milieu en energie

- CO₂ aangesloten
 - CO₂ aan te sluiten
 - Voorkeurtracé 380 kV
 - Bestaande 150+380 kV-leiding
 - Noodtracé Tennet
 - 380 kV-leiding, voorlopig voorkeursalternatief
 - 30 ha
- Gebied ter grootte van 30 ha nog benodigde waterberging

7 Milieu en energie

De gemeente Lansingerland wil in 2040 het volgende hebben bereikt:

- De energie die gebruikt wordt, is voornamelijk duurzame energie
- Lansingerland levert een actieve bijdrage aan de ontwikkeling van het warmteweb
- De gemeente heeft een negatieve CO₂-balans (er wordt CO₂ aan de atmosfeer onttrokken)
- Het grootste deel van het afval (90%) wordt hergebruikt
- De uitbreiding van de waterbergingscapaciteit is geïntegreerd in de nieuwbouwwijken en de groen- en recreatiegebieden

83

‘De energie die gebruikt wordt, is voornamelijk duurzame energie’ Stevige inzet op een duurzame energievoorziening

In de gemeente is momenteel volop aandacht voor de thema's bodem, geluid, luchtkwaliteit en afval. Vuile grond wordt gesaneerd, er is geluidbeleid in ontwikkeling, de luchtkwaliteit voldoet aan de normen en afvalverwerking verloopt zonder problemen. De meeste aandacht gaat uit naar het energievraagstuk: een mondiaal thema met een doorwerking op nationaal en lokaal niveau.

Ook in Lansingerland verbruiken we steeds meer energie. Het is dan ook van groot belang tijdig nieuwe energiesystemen te implementeren waarbij we als gemeente minder afhankelijk zijn van

energieleveranciers.

Het verduurzamen van de energiehuishouding vindt plaats langs verschillende wegen:

- flinke energiebesparing en betere efficiëntie zijn de meest kosteneffectieve methoden;
- toepassen van hernieuwbare energiebronnen met een grote rol voor aardwarmte, warmte/koudeopslag, biomassa, wind en zon;
- schone toepassing van niet-duurzame bronnen (bijvoorbeeld stoken van kolen met CO₂-afvang en -opslag).

Besparen op energie in woningen en bedrijven

In 2008 is het energielabel ingevoerd voor overheidsgebouwen en woningen die wisselen van eigenaar of huurder. De energieprestatiecoëfficiënt (EPC) voor woningbouw gaat van 0,8 nu naar 0,6 in 2011 en naar 0,4 in 2015. Het doel is dat de nieuwe en gerenoveerde woningen die na 2020 worden opgeleverd energieneutraal zijn. Om dit te bereiken zal de gemeente flexibel met de regelgeving omgaan. De gemeente heeft tot doel op termijn een vergelijkbare normstelling voor de energieprestatie

in te voeren voor bestaande woningen.

De energieprestatienorm voor utiliteitsbouw wordt ook verscherpt, zodat in 2017 de nieuwbouw van gebouwen anders dan woningen 50% energie-efficiënter is.

Om deze ambitieuze doelstellingen te halen worden afspraken hierover vastgelegd in conventanten tussen gemeente, projectontwikkelaars en woningcorporaties. Doel van de maatregelen is alle woningen, kantoren en bedrijfsgebouwen in 2040 energieneutraal te krijgen.

De warmte- en koudebehoeften van bedrijven worden zoveel mogelijk op elkaar afgestemd en aan elkaar gekoppeld. Op de bedrijventerreinen is zo hier en daar al een 'overstekende' pijplijn en wat extra apparatuur waar te nemen. Veel bedrijven hebben hun energiehuishoudingen 'aan elkaar

geknoopt': de een heeft warmte over, de ander koude, een derde hogedrukstoom, et cetera. Bij de inrichting van bedrijventerreinen worden steeds vaker slimme combinaties van energievraag en -aanbod gemaakt. Energie wordt een belangrijke vestigingsfactor. In het vestigingsbeleid probeert de gemeente energievraag en -aanbod bij elkaar te brengen.

De glastuinbouw is zich bewust van haar positie als grootverbruiker van energie. In 2012 zal het lage energiebelastingtarief opnieuw worden beoordeeld. De sector werkt daarom hard aan een omslag van grote energiegebruiker naar een energieneutrale sector, met het toekomstperspectief om zelfs energieleverancier te worden.

‘Lansingerland levert een actieve bijdrage aan de ontwikkeling van een warmtenet’

Aanwezige warmte benutten

Het benutten van al aanwezige warmte door middel van warmte/koudeopslag (WKO), aardwarmte en restwarmte, ligt voor Lansingerland binnen handbereik. Voor het toepassen van warmte/koudeopslag blijkt de bodem in Lansingerland geschikt en ook de eerste toepassing van aardwarmte (geothermie) is aangelegd. Energieopslag wordt toegepast om de dag/nacht- en seizoensfluctuaties op te vangen die horen bij de toenemende inzet van hernieuwbare energiebronnen. De glastuinbouw is in deze ontwikkelingen een grote voorloper.

Het Warmtebedrijf Rotterdam voert overleg met de gemeenten in Zuid-Holland over deelname in een centrale ringleiding die grote delen van Zuid-Holland van warmte kan voorzien: het zogenaamde warmteweb. Lansingerland wil aanhaken bij dit warmteweb. Om dit economisch rendabel te maken gaat Lansingerland zelf eerst eigen warmteleveringen opzetten waarbij clusters van woningen of woonwijken worden voorzien van aardwarmte, restwarmte vanuit de glastuinbouw of WKO. Voor de aansluiting op het warmteweb zijn voldoende eigen

projecten nodig.

Ook bedrijven met een grote warmtevraag betrekken in de toekomst warmte van het Warmtebedrijf Rotterdam.

De gemeente heeft bij het realiseren van een warmtenet de rol als aanjager, partner en soms ook als initiator. Samenwerking tussen overheid, de bouwsector, de glastuinbouw, woningcorporaties en particuliere eigenaren is hierbij van groot belang. Bij voorkeur wordt dit geregeld in convenanten en ontwikkelingsovereenkomsten.

De komende jaren wil de gemeente een stimulerende rol spelen in de realisatie van kleinschalige, decentrale energiesystemen, zoals nieuwe woonwijken met WKO, waarbij de warmtepomp wordt aangedreven door zonne-energie, en toepassing van zonnecellen in woningbouw.

De straatverlichting en de rioleringspompen, momenteel nog de grootste kostenposten van de gemeentelijke energierekening, werken vanaf 2020 op zonne- en windenergie.

Groene stroom en inzet op energiezuinig wonen en werken zijn belangrijke pijlers onder de realisatie van de CO₂-doelstelling van de gemeente.

Er wordt ook veel verwacht van de nieuwe generatie CV-ketels. Deze leveren naast warm water en verwarming ook elektriciteit. Het zijn eigenlijk kleine WKK's (warmtekrachtkoppelingen) die met een veel hoger rendement werken dan de grote elektriciteitscentrales.

**‘De gemeente heeft een negatieve CO₂-balans (er wordt CO₂ aan de atmosfeer onttrokken)’
Door gebruik van andere, nieuwe energiebronnen neemt de uitstoot van CO₂ fors af**

In de programmabegroting van Lansingerland is opgenomen dat de gemeente in 2025 CO₂-neutraal moet zijn. De gemeente heeft de regionale Klimaatagenda op 5 juni 2008 ondertekend om de CO₂-uitstoot in de regio Rotterdam gezamenlijk aan te pakken.

Het warmtenet, de verhoging van de energieprestatienorm en de inspanningen van de glastuinbouw zijn belangrijke elementen voor het bereiken van de energiedoelstelling in 2025. Verkeer en vervoer zullen ook een belangrijke bijdrage leveren.

Vanwege de schaarste aan grondstoffen en de hoge brandstofprijzen, wordt autogebruik duurder. Steeds meer mensen gaan gebruik maken van kleine voertuigen met een (oplaadbare) elektromotor: scootmobiels, elektrische fietsen, segways en dergelijke. Auto's zijn sterker gericht op het brandstofverbruik: zo klein en licht mogelijk. De gemeente neemt maatregelen om deze ontwikkeling te faciliteren.

De hybride technologie (brandstofmotor in samenwerking met een elektromotor) wordt gemeengoed voor personenauto's. Als alternatieve brandstoffen

zijn waterstof en biobrandstoffen in opkomst. Het vrachtverkeer rijdt in de toekomst alleen nog op biodiesel.

Door de lichtere uitvoering, betere motoren en schonere brandstoffen zijn de auto's stiller en zijn uitlaatgassen verdwenen.

**‘Het grootste deel van het afval (90%) wordt hergebruikt’
Hergebruik wordt noodzakelijk en rendabel**

Hergebruik van materialen is niet nieuw. We zijn de afgelopen 25 jaar echter gewend geraakt aan wegwerpgedrag. De komende decennia verandert dit weer sterk: er komt veel meer hergebruik van materialen dan nu het geval is. Enerzijds wordt deze aandacht voor hergebruik ingegeven door schaarste aan grondstoffen (het wordt economisch rendabel), anderzijds speelt het milieubewustzijn een grote rol. Daar waar het economisch rendabel is om materialen terug te winnen of te hergebruiken, zal de markt dit oppakken. De overheid zal zich vooral richten op inzameling van materialen die een belasting voor

het milieu betreffen. De bestaande locaties met glas- en papiercontainers worden uitgebreid met stations voor inzameling van plastic en wellicht ook voor andere stoffen of voorwerpen. Het gaat daarbij om de stoffen die bij de verwerking van afval moeilijk uit de afvalstroom te halen zijn. Vanaf 2020 moet 90% van het afval worden hergebruikt.

De voorraden van fossiele brandstoffen en goedkoop winbaar uranium zijn beperkt.

“Momenteel zijn de bewezen olievoorraden ongeveer 40 keer het huidige jaargebruik. Met de groeiende vraag is dus over 30 jaar de aardolie op. Er is dan alleen nog zeer dure winbare aardolie beschikbaar. De aardgasreserve is iets groter, maar is rond 2045 ook uitgeput.

Bij het huidige gebruik van uranium en een uraniumprijs van \$40/kg kan er zoveel economisch gewonnen worden dat er genoeg is voor 40 jaar. Bij een prijs van \$130/kg wordt het ook mogelijk om andere bronnen te gebruiken en is er genoeg voor 70 jaar. De totale voorraad is groter, maar dan is de prijs van de winning met de huidige beschikbare techniek ook vele malen duurder. Ook bij de inzet van kernenergie moeten we dus rekening houden met forse stijging van de energieprijzen.”

*Dr. Marcel Weeda,
Energieonderzoek Centrum Nederland
(unit: Brandstofcel Technologie)*

‘De uitbreiding van de waterbergingscapaciteit is geïntegreerd in de nieuwbouwwijken en de groen- en recreatiegebieden’

Meer ruimte voor water

Door het veranderende klimaat krijgt de regio een steeds grotere hoeveelheid hemelwater te verwerken. De bergingscapaciteit voor oppervlaktewater in Lansingerland moet daartoe met 30 hectare worden vergroot.

De twee betrokken hoogheemraadschappen (Delfland aan de westzijde en Schieland en de Krimpenwaard aan de oostzijde van de Landscheiding)

zijn hier al op voorbereid. De benodigde oppervlakte wordt voornamelijk gevonden in het verbreden van bestaande watergangen en waterpartijen. De combinatie van deze wateropgave met de ontwikkeling van de groen- en recreatiegebieden, kan een positief effect hebben op de recreatieve betekenis en beleving van de natuurwaarde. Open water is in stedenbouwkundige plannen een volwaardig en kwalitatief gewild element.

CO₂-emissies Lansingerland (indicatief)

	CO ₂ uitstoot (kton)		Aandeel CO ₂ emissie (%)	
	1990	2005	1990	2005
Verkeer en vervoer	7	84	19	14
Gebouwde omgeving	63	70	18	12
(Land- en) tuinbouw	226	442	63	74
Industrie en energieopwekking	0	0	0	0

bron: nulmeting CO₂ stadsregio, DCMR 2007

2040 Goed bereikbaar, minder autogebruik, uitstekend openbaar vervoer

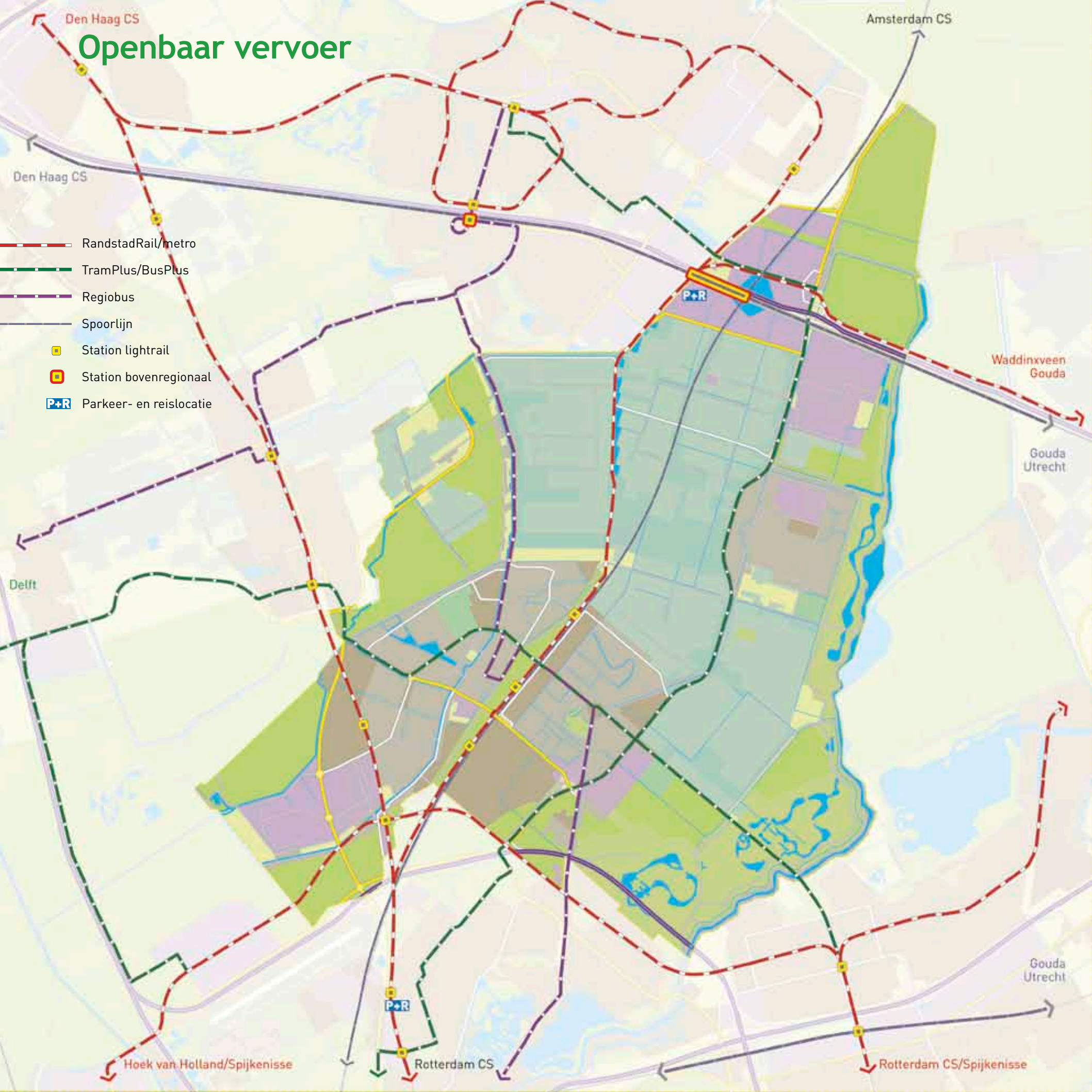
De agrarische en logistieke sector zijn van groot belang voor de economie van Lansingerland. De groei van deze sectoren heeft in de eerste decennia van de eeuw geleid tot een toename van het verkeer. De kosten van goederentransport zijn zo gestegen dat de logistieke sector in 2040 meer gericht is op een efficiënte organisatie van vervoer dan op het maken van kilometers.

De groei van het aantal inwoners heeft tot 2025 een flinke toename van de mobiliteit tot gevolg gehad. Anno 2040 is autorijden financieel minder aantrekkelijk, zodat steeds vaker voor alternatieve vervoermiddelen wordt gekozen: openbaar vervoer, fiets en kleine elektrische voertuigen. Het openbaar vervoer is sterk verbeterd, onder meer door de komst van HSL-station Bleizo en ZoRorail.

De kernen van de gemeente zijn vanaf de Lansingerland-ring goed te bereiken via verschillende hoofdwegen. De stadsregio, het stadsgewest en het Rijk hebben geïnvesteerd in de capaciteitsvergroting van de rijkswegen A12, A13, A16 en A20. Daarnaast heeft het Rijk voor een betere doorstroming de nieuwe verbinding A16/A13 aangelegd. Ook op de provinciale wegen stroomt het verkeer beter door, na diverse aanpassingen en verbeteringen in de afgelopen decennia.

Lansingerland heeft een fijnmazig, veilig en toegankelijk netwerk van wandel- en fietspaden.

Openbaar vervoer

8 Mobiliteit

De gemeente Lansingerland wil in 2040 het volgende hebben bereikt:

- Er is een complete ringweg voor de verkeersafhandeling van binnen de gemeente naar het rijkswegennet aangelegd
- De ringweg is aangesloten op de nieuwe verbinding A16/A13
- De doorstroming van het secundaire wegennet is verbeterd
- Op de spoorlijn Gouda-Den Haag is het nieuwe station Bleizo gerealiseerd
- Op de kruising van de HSL met de spoorlijn Gouda-Den Haag is het HSL-station Bleizo gerealiseerd
- ZoRobus is ZoRorail geworden en doorgetrokken tot de Oosterheemlijn
- Het lokale wandel- en fietswegennet is uitgebreid en verbeterd

91

Ontwikkelen in de regio

Het Rijk, de provincie Zuid-Holland en de stads-regio Rotterdam-Rijnmond hebben plannen met infrastructuur die van grote invloed zijn op de gemeente Lansingerland. De belangrijkste ontwikkelingen voor het wegennet zijn de aanleg van de verbinding tussen A16-A13 en het opwaarderen van N209, waardoor de doorstroming verbetert.

Het regionale railnet Stedenbaan is voor Lansingerland een belangrijke ontwikkeling. Het station Bleizo in Lansingerland is hiervan een pilot-project.

'Na 2020 geen verdere groei automobilititeit'

Lansingerland en mobiliteit zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden

De strategische positie van Lansingerland in de Zuidvleugel biedt bewoners en bedrijven binnen de gemeente volop kansen. Kansen die verzilverd gaan worden. Lansingerland wordt dé vestigingsplaats voor succesvolle werkgevers en werknemers, waarbij vrije tijd optimaal wordt benut - niet in de file maar in de directe woonomgeving.

De bedrijven in de gemeente hebben groot belang bij een betrouwbare en snelle logistiek. Vanwege de toenemende verstopping van de wegen blijft de sector zoeken naar optimalisatie, zeker wanneer de brandstofprijzen verder stijgen. De gemeente wil

de bedrijven tegemoet komen waar mogelijk. Zij volgt nieuwe ontwikkelingen, zoals roadtrains (extra lange vrachtwagencombinaties), een overslagpunt nabij de veilingen op het spoor, light freight via light rail en dergelijke, op de voet.

Voor de situatie tot 2020 stelt de gemeente in 2008 een mobiliteitsplan op om het toenemende verkeer zoveel mogelijk in goede banen te leiden. Tot 2020 wordt een stijging van het aantal vervoersbewegingen per (vracht)auto verwacht. Na 2020 neemt de bevolking van Lansingerland (en Nederland)

Bereikbaarheid wegen

- Autosnelweg
- Lansingerland Ring
- Lansingerland Trail
- Lansingerland Trail, aansluiting rijkswegennet
- Gebiedsontsluiting Lansingerland
- (sub)Regionale weg
- Lokale verbindingsweg
- Lokale weg
- P+R** Parkeer- en reislocatie

niet meer toe. Gezien dat feit, én het aanzienlijk duurder worden van grondstoffen en brandstoffen, nemen we aan dat er na 2020 geen verdere groei van de automobilititeit is.

Minder én milieuvriendelijker autogebruik

De komende jaren wordt in hoog tempo overgeschakeld van verbrandingsmotoren op hybride of elektromotoren. Olie wordt schaarser, benzine wordt meer en meer vervangen door andere brandstoffen.

Inwoners uit Lansingerland gaan uit economische overwegingen thuis of dichterbij huis werken en kiezen vaker voor alternatieve vervoermiddelen: openbaar vervoer, fiets en kleine elektrische voertuigen. Ook de grote stijging van het aantal senioren in de gemeente draagt bij aan de ontwikkeling naar minder autogebruik.

‘Er is een complete ringweg voor de verkeersafhandeling van de gemeente naar het rijkswegennet’ De Lansingerland-ring is de basis van het lokale wegennet

De komende tien jaar wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een ring van wegen waardoor de kernen beter bereikbaar worden. De Lansingerland-ring gaat bestaan uit Klapwijkseweg, Boterdorpseweg, N209, Laan van Mathenesse, Lansinghageweg, Oostweg en N470 oost. De Ring sluit aan op het rijkswegennet via de N470 west (naar Delft en de A13), Oostweg (naar Zoetermeer en de A12), de N209 (naar Rotterdam en de A16/A13 en A20). Om de Ring en het gemeentelijke wegennet te optimaliseren is de aanpassing of aanleg van enkele

wegen noodzakelijk. De belangrijkste is een nieuwe verbinding tussen Oostweg en Laan van Mathenesse.

‘De ringweg is aangesloten op de nieuwe verbinding A16/A13’ Meer capaciteit rijkswegen is noodzakelijk

De drukte op rijkswegen A12, A13, A16 en A20 is nu al een probleem, en dat probleem wordt tot 2020 alleen maar groter. Om de mobiliteit en daarmee de economie niet tot stilstand te laten komen, moeten de stadsregio en het stadsgewest, maar vooral het Rijk, investeren in de capaciteitsvergroting van deze rijkswegen.

Het Rijk legt in het komende decennium de verbinding A16/A13 aan. Deze nieuwe rijksweg loopt vanaf de kruising A20/A16 in Rotterdam naar de A13 bij Rotterdam Airport/Schiebroek. De A16/A13 loopt door het zuidelijk deel van Lansingerland, om Rotterdam Airport heen. Het doel van deze nieuwe weg is om de problemen op de knooppunten Kethelplein en Terbregseplein te verminderen.

Door de aanleg van deze nieuwe snelweg kan Lansingerland beter worden aangesloten op het landelijk wegennet. Een aansluiting met een duurzame inpassing bij de kruising van de A13/A16 met de N209 en N471, dus ter hoogte van de Doenkade en de G.K. van Hogendorpweg, heeft de voorkeur van de gemeente Lansingerland. Een belangrijk

aandachtspunt om de toegankelijkheid voor fietsers en wandelaars te waarborgen is de aanleg van voldoende kruisingen voor langzaam verkeer met de nieuwe rijksweg.

‘De doorstroming van het secundaire wegennet is verbeterd’ Maatregelen op provinciale wegen

Uit de prognoses van het Mobiliteitsplan (2008) blijkt dat de provinciale wegen N470 en N471 voorlopig toereikende capaciteit hebben. Op de grote kruispunten van deze wegen kan in de spits echter wel filevorming ontstaan. De N471 wordt waarschijnlijk verdubbeld.

De provincie verdubbelt de N209 op diverse plaatsen, zodat het stuk tussen de A13 en de afrit Boterdorpseweg vierbaans wordt. Daar waar de N209 om Bleiswijk heen loopt, wordt deze naar het westen verschoven en verdubbeld in capaciteit.

Tussen de aansluiting Boterdorpseweg en A12 wordt de verkeersafwikkeling op de N209 slecht als er geen maatregelen worden genomen. Het grootste probleem is de filevorming op de kruispunten.

Het verkeer op de N209 is grotendeels lokaal verkeer. De oplossing moet dan ook worden gezocht in het versoepelen van de verkeersafwikkeling op de kruispunten: ongelijkvloerse kruisingen voor fietsers, en een grotere capaciteit voor in- en uitvoegen. De gemeente dringt bij de provincie aan op maatregelen in die richting.

De verbindingen met de Zuidplaspolder zijn matig. Om daar te komen moet gebruik worden gemaakt van één van de snelwegen. De gemeente staat positief tegenover de plannen voor de aanleg van een parallelle structuur aan de noordzijde van de A12, tussen Kruisweg en Waddinxveen.

‘Op de spoorlijn Gouda-Den Haag is het nieuwe station Bleizo gerealiseerd’ Openbaar vervoer steeds aantrekkelijker

95

Het openbaar vervoer wordt de komende jaren zowel kwalitatief als kwantitatief een stuk beter. Het biedt een ontspannen en snelle manier van reizen naar de centra van de omliggende steden. Daarnaast stijgen de kosten van automobiliteit zo sterk, dat forenzen naar verwachting aanzienlijk meer gebruik gaan maken van openbaar vervoer. Een belangrijke eerste stap om het gebruik van het openbaar vervoer te vergroten, is om het voor veel mensen makkelijk bereikbaar en toegankelijk te maken, óók voor rollators, rolstoelen, kinderwagens en scootmobiel. Daarnaast moeten alle haltes goed bereikbaar zijn per fiets en wordt het meenemen van de fiets in de trein eenvoudiger.

Een nieuw station voor goede bereikbaarheid

De zuidvleugel van de Randstad bestaat uit een groot aantal economisch belangrijke kernen waar-tussen veel heen- en weer gereisd wordt. Een regionaal spoornetwerk moet de bereikbaarheid in het zuidelijk deel van de Randstad verbeteren en voor meer samenhang in het gebied zorgen. Onderdeel van dit regionale spoornetwerk is station Bleizo op

de lijn Den Haag-Gouda, iets ten oosten van het bedrijfsterrein van Siemens. Dit is het punt waar de verlengde Oosterheemlijn vanuit Zoetermeer en het spoor elkaar kruisen.

Station Bleizo is een belangrijke aansluiting voor reizigers uit Lansingerland naar het noordoostelijke deel van de Randstad, vooral voor woonwerkverkeer richting Utrecht. Station Bleizo wordt het hart van een economisch centrum dat de gemeente Lansingerland in samenwerking met Zoetermeer tot 2030 gaat ontwikkelen.

Transferia

Bleizo wordt een van de belangrijkste verkeers-knooppunten van de gemeente, maar ook van de regio. Vanwege de aanhoudende files op de A12 richting Den Haag is het een uitstekende locatie om een groot transferium aan te leggen. Automobilisten kunnen hier vanaf de A12 hun auto parkeren en

overstappen op de trein richting grote steden, of op de Oosterheemlijn naar Zoetermeer Forepark. De gemeente Rotterdam legt een grote Park & Ride locatie aan bij station Meijersplein. Deze locatie ligt vlakbij Rotterdam Airport, RandstadRail (richting Rotterdam Centraal), en de potentiële aansluiting op de A16/A13. Ook inwoners van Lansingerland zullen veel gebruik gaan maken van deze overstap-mogelijkheid.

‘Op de kruising van de HSL met de spoorlijn Gouda-Den Haag is het HSL-station Bleizo gerealiseerd’ HSL-station voor internationaal personenvervoer

Bleizo wordt een economisch middelpunt en een draaischijf in het vervoer. De hogesnelheidslijn (HSL) loopt dwars door het gebied. Het is dan ook logisch dat ter plaatse van Bleizo een station voor de HSL wordt gemaakt. De centrale ligging tussen Den Haag, Gouda (Utrecht) en Zoetermeer, samen met de intensieve werkgelegenheid in Bleizo, plus de formidabele ontsluitingen via A12, het transferium, de Oosterheemlijn en de ZoRolijn, geeft dit punt een enorm voordeel ten opzichte van andere stationslocaties van de HSL. Binnen een straal van een vijftien minuten reizen met het

openbaar vervoer wonen ruim 1,5 miljoen mensen. In dezelfde reistijd per auto wonen ongeveer 2,5 miljoen mensen en Bleizo krijgt prima parkeervoorzieningen. Het HSL-station Bleizo geeft het internationaal georiënteerde bedrijfsleven van Lansingerland een goede aansluiting op het internationale railnet.

‘ZoRobus is ZoRorail geworden en doorgetrokken tot de Oosterheemlijn’ Meer inwoners in de buurt van OV door lightrail en hoogwaardige busverbindingen

ZoRobus wordt, als het aan de gemeente ligt, op termijn omgezet in de lightrailverbinding ZoRorail. Hierdoor hoeft er niet meer te worden overstapt van de metro op de bus bij halte Rodenrijs en bij Bleizo. De ZoRolijn wordt in het zuiden doorgetrokken naar Sciencepark Schieveen en loopt vanaf daar verder door naar Hoek van Holland, Hoogvliet en Spijkenisse. Met ZoRorail ontstaat een hoogwaardige, comfortabele openbaar vervoeraansluiting

voor de 60.000 inwoners van de kernen Bergschenhoek en Berkel en Rodenrijs.

De gemeente Lansingerland vindt een verdere verdunding van het openbaar vervoer gewenst. Vanuit Rotterdam Alexander is een bus- of tramlijn gewenst door het centrum van Bergschenhoek, Berkel, via Pijnacker naar Delfgauw en Delft. Een bus- of tramverbinding die loopt van Zoetermeer naar Bergschenhoek moet Bleiswijk beter ontsluiten.

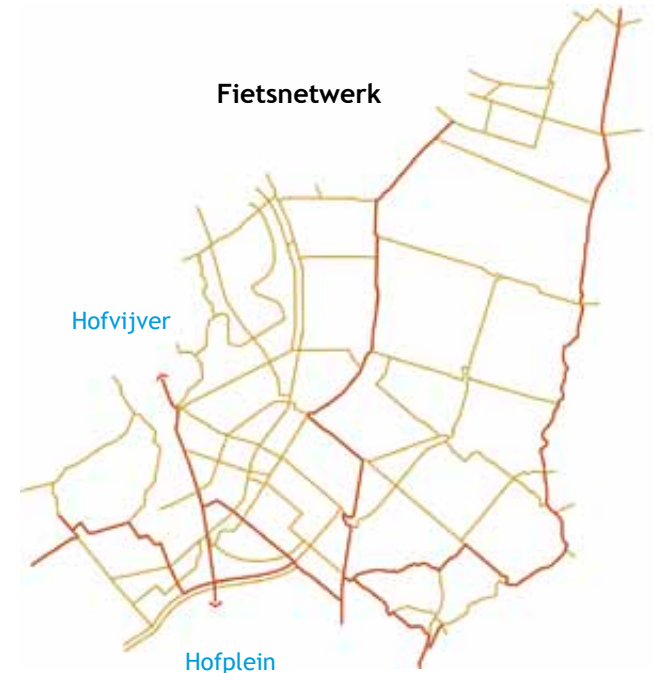
'Het lokale wandel- en fietswegennet is uitgebreid en verbeterd' Fietsen wordt het nieuwe autorijden

Voor de korte afstanden wordt de fiets steeds belangrijker. Naast de toenemende congestie komt dat ook door de groei van het aantal (oudere) inwoners, het duurder worden van de mobiliteit (mensen gaan dichterbij huis werken), en de verwachte stijgende populariteit van fietsrecreatie. Daar waar de capaciteit van de huidige fietspaden te klein dreigt te worden, gaat de gemeente fietspaden verbreden. Om de fietspaden comfortabeler te maken, worden ze voorzien van beplanting. De groengebieden van Lansingerland worden beter bereikbaar gemaakt voor fietsers. Dit geldt voornamelijk voor Rottezoom, Bleiswijkse Zoom-noord, GroenBlauwe Slinger en Zuidpolder. In 2020 is het fietsnetwerk gecompliceerd en zijn de knelpunten opgelost. Na 2020 wordt het netwerk verder uitgebreid. De fietsverbinding tussen Hofvijver - Hofplein, langs de voormalige Hofpleinlijn, wordt na 2020 afgerond. Lansingerland krijgt daarmee goede verbindingen naar het centrum van Rotterdam en Den Haag.

De ongelijkvloerse kruisingen, die het capaciteitsprobleem op provinciale weg N209 moeten oplossen, hebben veel prioriteit bij de gemeente, maar moeten door de provincie gerealiseerd worden. Verder komt er na 2020 een nieuwe dwarsverbinding tussen de Noordeindseweg en de Bleiswijksezoom ten noorden van de woonkern Bergschenhoek/Berkel.

Voetpaden

De voetpaden worden in de toekomst meer en meer multifunctioneel gebruikt. Naast voetgangers maken scootmobiel, rollators en segways, maar ook rol-skaters, gebruik van voetpaden. Deze moeten daarom obstakelvrij worden gemaakt, en waar nodig verbreed.

A young girl with dark hair, wearing a bright red jacket and black leggings, is climbing a wooden play structure. She is holding onto a vertical wooden post with both hands. The background shows a park setting with green trees and a brick building in the distance.

2040 Lansingerland: een bijzondere plek in de drukke Randstad

Lansingerland bestond in 1990 uit de gemeenten Berkel en Rodenrijs, Bleiswijk en Bergschenhoek. In totaal woonden er ruim 33.000 inwoners. Het waren echte plattelandsgemeenten. De drie gemeenten zijn in 2007 samengevoegd tot Lansingerland. In 2040 is het aantal inwoners na aanvankelijk te zijn gestegen tot 75.000 uitgekomen op ruim 70.000. Lansingerland is hiermee een middelgrote stad geworden. In de drie kernen staan circa 22 woningen per hectare. Het is hiermee een groenstedelijk woongebied.

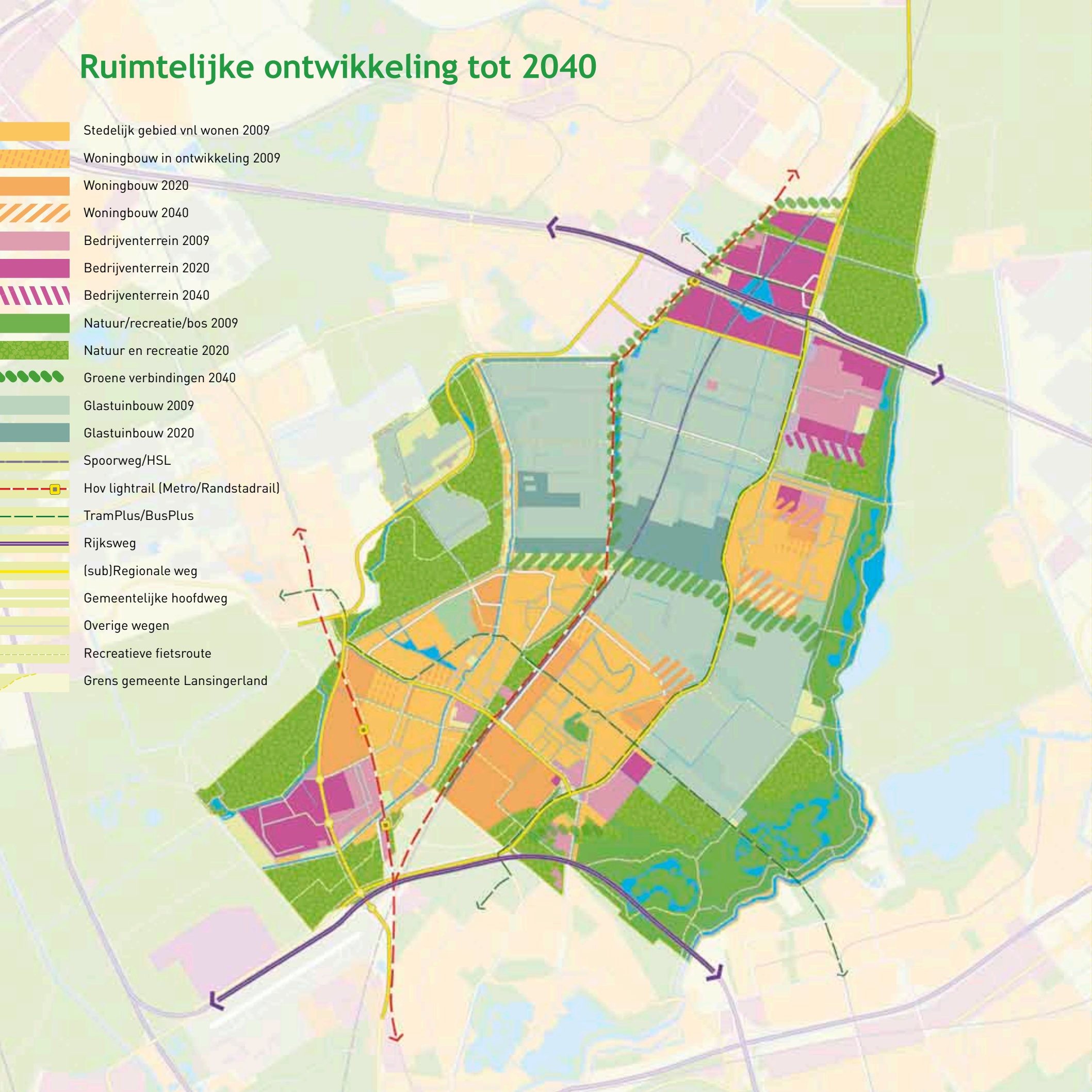
In het noorden ligt aansluitend op het station Bleizo een kantoren- en bedrijvenpark. Dit gebied is aangesloten op de stedelijke omgeving van Zoetermeer.

Lansingerland is een groene gemeente. Het Annie M.G. Schmidtpark loopt als een groene ader dwars door de gemeente. In de buitenschil van de gemeente treffen we natuur- en recreatiegebieden aan.

De relatief lage woningdichtheid en het vele groen maken Lansingerland tot een parkstad, die uitzonderlijk is in de verstedelijkte zuidvleugel van de Randstad.

Ruimtelijke ontwikkeling tot 2040

- Stedelijk gebied vnl wonen 2009
- Woningbouw in ontwikkeling 2009
- Woningbouw 2020
- Woningbouw 2040
- Bedrijventerrein 2009
- Bedrijventerrein 2020
- Bedrijventerrein 2040
- Natuur/recreatie/bos 2009
- Natuur en recreatie 2020
- Groene verbindingen 2040
- Glastuinbouw 2009
- Glastuinbouw 2020
- Spoorweg/HSL
- Hov lightrail (Metro/Randstadrail)
- TramPlus/BusPlus
- Rijksweg
- (sub)Regionale weg
- Gemeentelijke hoofdweg
- Overige wegen
- Recreatieve fietsroute
- Grens gemeente Lansingerland

9 Ruimtelijke ontwikkeling

De gemeente Lansingerland wil in 2040 het volgende hebben bereikt:

- De kernen Bergschenhoek en Berkel en Rodenrijs zijn een geïntegreerde stad
- De karakteristieke dorps sfeer van de kern Bleiswijk is behouden
- Er is veel openbaar groen en ruimte in de woonwijken
- In het noordelijke deel ligt een modern aaneengesloten glastuinbouwgebied
- Rond station Bleizo ligt een dynamisch kantoren- en bedrijvenpark
- De woningvoorraad sluit aan op de behoefte van de inwoners
- De lintbebouwingen zijn nog duidelijk herkenbaar in de gemeente
- Er is veel openbaar groen en openbare ruimte in de woonwijken
- Grote groengebieden met een recreatieve functie maken onderdeel uit van de gemeente
- De capaciteit van het wegennet is verhoogd en het openbaar vervoer heeft een impuls gekregen
- Waterberging is gecombineerd met andere functies

101

Structuurvisie

De toekomstvisie is de basis voor de Structuurvisie 2009-2019. De Structuurvisie is het gemeentelijke plan waaraan bestemmingsplannen worden getoetst bij vernieuwing of herziening. De Structuurvisie geeft dus de kaders aan waarbinnen de ruimtelijke ontwikkeling van Lansingerland de komende 10 jaar gaat plaatsvinden.

Veel zaken, die binnen de verschillende sectoren spelen en hun weerslag hebben op de inrichting van de ruimte, zijn in de voorgaande hoofdstukken beschreven. Deze komen in dit hoofdstuk niet opnieuw aan de orde. We richten ons hier op enkele hoofdzaken die betrekking hebben op de ruimtelijke structuur.

'De kernen Bergschenhoek en Berkel en Rodenrijs zijn een geïntegreerde stad'

Een woongebied met een logische opbouw

Het wensbeeld is dat Lansingerland uitgroeit tot een suburbane gemeente met een meervoudige functionaliteit: wonen, werken en recreëren. Ondanks de sterke groei en de veranderende bevolkingssamenstelling onderscheidt Lansingerland zich als groenstedelijke gemeente van de stedelijke omgeving. Dit onderscheid ontstaat door de ruimtelijke structuur, de karakteristieke kernen, het rijke verenigingsleven en moderne en ruim opgezette woonwijken in een groene omgeving.

Berkel en Rodenrijs en Bergschenhoek zullen naar elkaar groeien en een dubbelkern vormen.

Op termijn moet een logische opbouw van dit woongebied ontstaan. Het centrum van Berkel en Rodenrijs ontwikkelt zich tot het hart van dit gebied. De centra van Bergschenhoek, Wilderszijde en Westpolder worden de voorzieningencentra van de omliggende wijken. Het Annie M.G. Schmidtpark is een stadspark in het hart van dit woongebied.

‘De karakteristieke dorpsfeer van de kern Bleiswijk is behouden’

Bleiswijk blijft een dorp

Bleiswijk is een losliggende kern in de gemeente. Er wonen ongeveer 12.000 mensen. Het is een zelfstandige sociale eenheid. Lansingerland wil de dorpse sfeer in Bleiswijk behouden en waar

mogelijk versterken. Woningbouw vindt er beperkt plaats. Voorzieningen zijn op het niveau van het dorp en grootschalige voorzieningen in de kern worden geweerd.

‘In het noordelijke deel ligt een modern aaneengesloten glastuinbouwgebied’

De glastuinbouw met grootschalige en kleinschalige bedrijven

De tuinbouw is bestendig. Het belang en de kracht van de glastuinbouw ligt in de productie van voedsel en sierteelt, de internationale handelspositie, de directe en indirecte werkgelegenheid, de warmtevoorziening voor omliggende industrie- en woonlocaties, de spin-off in bouw-, warmte- en werktuigbouwkundige technieken.

Deze factoren worden zo belangrijk gevonden dat het glastuinbouwcomplex gekoesterd wordt. Het omzetten van glastuinbouw naar andere functies zal sporadisch voorkomen.

De schaalvergroting zet zich ook in de glastuinbouw door. In het ruimtelijk beleid wordt aandacht geschonken aan de vestiging van kleine glastuinbouwbedrijven die producten leveren voor specifieke nichemarkten.

‘Rond station Bleizo ligt een dynamisch kantoren- en bedrijvenpark’

Belangrijke schakel in de economie van regio Haaglanden en stadsregio Rotterdam

De meeste bedrijventerreinen in de gemeente zijn in de periode tot 2020 ruimtelijk uitontwikkeld en er vindt continue vernieuwing plaats. Bleizo is door een intensieve samenwerking met Zoetermeer een veelbelovende ontwikkelingslocatie. De toplocatie met zicht vanaf de A12 is strategisch gelegen (bij de A12, Rijn-Gouwelijn, HSL, Oosterheemlijn, ZoRolin, nabij Gouda en Zoetermeer). Als de bouw van het treinstation gereed is en de hoogwaardige openbaar vervoerverbindingen zijn doorgetrokken, is het een A-locatie. De potentie van Bleizo moet daarom volledig benut worden en zoveel mogelijk geïntensiverd.

Bij Bleizo zijn RegioRail, het landelijke railnet, de A12 en busvervoer verknoopt. De HSL-lijn ligt ook bij Bleizo. Dit biedt goede mogelijkheden voor een HSL-station Bleizo. Nergens in Nederland op de HSL-lijn ligt een station met zulke ruime parkeermogelijkheden en met een zo intensieve openbaar vervoerverknooping als bij Bleizo. Lansingerland zet in op een HSL-station Bleizo.

‘De woningvoorraad sluit aan op de behoefte van de inwoners’

Heroverweging van het woningbouwprogramma binnen Vinex-opdracht

In het kader van de Vinex-opdracht worden de komende 10 jaar nog ongeveer 9.000 woningen gebouwd. Bij de ontwikkeling tot 2015 is voornamelijk rekening gehouden met afspraken met de stadsregio over de hoeveelheid sociaal bereikbare huurwoningen en de marktvrage. Dit heeft geleid tot een zekere eenduidigheid in typering van woningen en opzet van woongebieden.

De resterende bouwopgave binnen Vinex moet daarom worden herzien en sterker toegespitst op een grotere variatie van het woningaanbod, afgestemd op de bevolkingsontwikkeling en een evenwichtige opbouw van de wijken. De woningbouwproductie wordt verdeeld over een langere periode,

zodat het aanbod beter kan worden afgestemd op de bevolkingsontwikkelingen. Wijken krijgen op termijn een groener karakter.

Na de Vinex-opgave richt de gemeente zich op woningbouw binnen de bebouwde kom en herstructurering van bestaande wijken. Uitbreiding van woongebieden vindt alleen plaats aan de randen, met bijzondere aandacht voor de inpassing in de karakteristiek van de gemeente. Verdichting binnen de kernen van Bergschenhoek en Berkel en Rodenrijs en bij de openbaar vervoerknooppunten wordt nagestreefd vanwege de vergroting van de leefbaarheid en de handhaving van het voorzieningenniveau.

‘De lintbebouwingen zijn nog duidelijk herkenbaar in de gemeente’ **Lintenstructuur draagt bij aan historisch besef**

Een ontwikkeling die het historisch dorpse karakter sterk aantast is de woningbouw in, aan en achter de linten. De karakteristieke lintbebouwing wordt onherkenbaar door kleine woonwijken die in en achter het lint worden gebouwd. Deze bebouwing past in het huidige beleid. Om de verdere aantasting van deze historisch waardevolle structuur stop te zetten, wordt dit beleid op korte termijn herzien.

De inwoners van Lansingerland moeten ook in 2040 vanuit de structuur de geschiedenis van het gebied kunnen lezen. Dit historisch besef levert een belangrijke bijdrage aan de sociale binding met de gemeenschap. Daarnaast draagt het bij aan de ruimtelijke oriëntatie van bezoekers en inwoners van de gemeente.

‘Er is veel openbaar groen en ruimte in de woonwijken’ **Parkstad heeft ook betrekking op groen in de wijken**

Bewoners hebben behoefte aan openbaar groen in de woonwijk. Meer groen binnen de wijk geeft inwoners een gevoel van ruimte, speelmogelijkheden voor kinderen en het gevoel in een mooie wijk te wonen. Bij de planontwikkeling moet meer ruimte voor groen in de wijk worden gereserveerd. Dit gaat ten koste van woningdichtheid en de grootte van de tuin bij woningen. Aan groen in de wijk wordt echter zoveel waarde toegekend, dat de gemeente de mogelijkheden gaat onderzoeken om deze ontwikkeling in de lopende plannen nog in te brengen.

‘Waterberging gecombineerd met andere functies’

Water moet worden opgevangen

Bij alle bovengenoemde ontwikkelingen moet rekening worden gehouden met de wateropgave van de hoogheemraadschappen: in totaal 30 hectare oppervlaktewater, verspreid over het grondgebied van Lansingerland. In overleg met de hoogheemraadschappen zoekt de gemeente naar mogelijkheden om deze wateropvang te combineren met andere functies, waarmee het groene en recreatieve karakter van Lansingerland wordt versterkt.

‘Grote groengebieden met een recreatieve functie maken onderdeel uit van de gemeente’ Natuur- en recreatiegebieden intensief gebruikt

De functie van groen- en recreatiegebieden wordt periodiek bijgesteld. Momenteel zijn vijf gebieden in ontwikkeling. De recreatiegebieden vervullen een belangrijke regionale functie. De recreatiemogelijkheden in de verstedelijkte Randstad zijn immers beperkt. In de natuur- en recreatiegebieden levert dit een hoge gebruiksdruk op.

Door in deze gebieden grote recreatieconcentratiepunten te realiseren, is de druk rond deze punten het hoogst en ontstaan er op enige afstand rustige gebieden. Dit moet niet verward worden met rust- en/of stiltegebieden. Deze zijn in de groen- en recreatiegebieden van Lansingerland niet aanwezig.

‘De capaciteit van het wegennet is verhoogd en het openbaar vervoer heeft een impuls gekregen’ Openbaar vervoer heeft de toekomst

De gemeente Lansingerland geeft de komende 10 jaar ruim baan aan ontwikkelingen binnen het openbaar vervoer. De initiatieven worden afgestemd met de stadsregio Rotterdam en het stadsgewest Haaglanden. Na 2020 worden de inspanningen van de gemeente voor de ontwikkeling van openbaar vervoer geïntensiveerd.

Verbeteringen en uitbreidingen van het rijkswegennet en de provinciale wegen worden ondersteund. Lansingerland wil alleen een aansluiting op de A16/A13 ter plaatse van de kruising met de N471. Door

het ontwerp van de wegenstructuur moet sluijverkeer door de gemeente worden voorkomen en moet rekening worden gehouden met het aanwezige fiets- en wandelnetwerk. Verwacht wordt dat door de stijgende brandstofprijzen de automobilitet tussen 2030 en 2040 niet meer groeit of zelfs afneemt. Fietsen is belangrijk voor woon-werkverkeer over korte afstanden en recreatie. In de Structuurvisie worden ook de fietsnetwerken opgenomen.

Bijlage 1 Geraadpleegde informatiebronnen

Begroting 2008, Pijler Bestuurlijke zaken en dienstverlening, Rotterdam 2007

Bevolkingsdaling, Gevolgen voor bestuur en financiën - Rob-Rfv, maart 2008

Bewust bouwen, Volkskrant, 3 januari 2008

CBS, bevolkingsgegevens Berkel, Bergschenhoek, Bleiswijk en Lansingerland

De recreant in Lansingerland, Surveyonderzoek Vrijtijdsbesteding en Vrijtijdsvoorzieningen, 22 november 2007

Fact finding Kernenergie, SER, september 2007

Gebiedvisie Midden-Delfland 2025, 11 november 2005

Geen seniorenstad, wél een eenvoudig aanpasbare eengezinswoning, NAW #23 winter 2006

Gemeentelijke revoluties in communicatie en dienstverlening aan de burger, H.H. Huizendveld, A.Zuurmond en N. Herbold, Samson 1998

Groen en Recreatie Lansingerland, Visie op samenhangende ontwikkeling van groen- en recreatiegebieden, 28 april 2008

Het geheim van Veenendaal, Strategische visie Veenendaal 2025, september 2004

Hoe leven we over dertig jaar?, Intermediair, 25 januari 2008

Intergemeentelijk Structuurplan Zuidplas, Projectbureau driehoek RZG-zuidplas, 2006

Krimpen kan wel sexy zijn, Volkskrant, 1 april 2008

Lansingerkrant, september 2007

Leven in NL 2007, Feiten en ontwikkelingen in lokaal Nederland - CBS en VNG, 2007
Masterplan Poptahof, Gemeente Delft, 2003

Meer investeren in wat er al is, Dossier buiten bouwen is maatwerk, dr. Dirk Brounen

Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport - projectenboek 2009, Ministerie van Verkeer en Waterstaat, 2008

MFA Koloriet, speciale wijknieuwsbrief, gemeente Dordrecht, 02-02-2007

Noordas samenhangend uitvoeringskader, Stadregio Rotterdam, 2008

PIT, Toekomstvisie Pijnacker-Nootdorp, 2 juni 2004

Plankaart RR 2020, stadsregio Rotterdam, 12 oktober 2005

Publieke dienstverlening professionele gemeenten, Visie 2015, Commissie Gemeentelijke Dienstverlening/Commissie Jorritsma, 2005

Randstad in een globaliserende wereld, Commissie Brugmans, Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, 2008

Rapport Horizonscan 2007, naar een toekomstgerichte beleids- en kennisagenda, Commissie van Overleg Sectorraden, december 2007

Regionaal Structuurplan Haaglanden, 14 november 2007

Revolutionaire toekomst voor de woningbouw, Building business, Hugo Priemus, september 2005

Ruimtelijke verkenning Lansingerland, Stadregio Rotterdam, mei 2007

Seniorenstad, Inbo Adviseurs Stedenbouwkundigen Architecten en anderen, 2006

Stadsvisie Rotterdam, ruimtelijke ontwikkelingsstrategie 2030, 29 november 2007

Structuurvisie Randstad 2040, Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, 2008

To C or not to C, that's the question, ROM Rijnmond, 17 december 2003

Toekomstvisie Pijnacker-Nootdorp, 2 juni 2004

Tracékeuze ZoRo: los zien van HSL?, DHV, 27 december 2001

Verstedelijkingsstrategie Zuidvleugel, Metropolitaan wonen in de Zuidvleugel van de Randstad in 2040, concept december 2007

Visie greenport Westland 2020, 26 april 2005

Visie op samenhangende ontwikkeling van groen- en recreatiegebieden - Peter Verkade, gemeente Lansingerland

Warmtebedrijf - Leverancier van schone warmte voor de Zuidvleugel, Warmtebedrijf, oktober 2005

Welvaart en leefomgeving, Ruimtelijk Planbureau, 30 september 2006

Welvaart en leefomgeving. Een scenariostudie voor Nederland in 2040. - CPB, Ruimtelijk planbureau, 2006

Wereldstad aan Zee, Structuurvisie Den Haag 2020, 28 juni 2005

Winkelen in megaland. David Evers, Anton van Hoorn & Frank van Oort, RPB, 2005

Woningbouwproductie Lansingerland - afdeling Projecten en EZW, 2008

Bijlage 2 Trends inwoners Lansingerland

Om een inzicht te krijgen hoe de bevolking van Lansingerland zich gaat ontwikkelen, is een rekenmodel gemaakt. Het rekenmodel is gebaseerd op historische gegevens, trends en diverse prognoses. In het kort:

- historische bevolkings- en woningbouwgegevens van de 3B-gemeenten
- een prognose van de bouw van woningen
- geboorten, gerelateerd aan de bevolkingsgegevens van 1997-2009
- sterfte, gerelateerd aan de trend bevolkingsgegevens van 2003-2009
- saldo verhuizingen

Op basis van historische bevolkingsgegevens en een prognose van de woningbouw is een trend voor de bevolkingsgrootte en -samenstelling vastgesteld. Deze prognose geeft een indicatie van wat er zou kunnen gebeuren bij **ongewijzigd beleid**. Dit is besproken met de afdelingen Onderzoek en Statistiek van zowel Amsterdam als Rotterdam.

Onzekerheid en waarschijnlijkheid

Omdat niet alle gegevens te herleiden zijn, zijn daar waar nodig aannames gedaan. De onzekerheid van het rekenmodel is daarom te relateren aan:

1. onzekerheid over aannames
2. onzekerheid over het extrapoleren van historische waarden

Deze prognose probeert een zo goed mogelijke indicatie te geven van de ontwikkeling van de bevolking van Lansingerland. Tot 2025 is de grootste onzekerheid de woningbouwproductie. De toename van de bevolking is daarvan sterk afhankelijk. Een geringere bouwproductie betekent dat de bevolking minder hard zal groeien. De bouw van op senioren toegespitste woningen kan tot een wijziging in de samenstelling leiden.

Voor de periode 2025-2040 is uitgegaan van een migratiesaldo 0 per leeftijdsgroep. Het uitgangspunt is dat slechts weinig senioren zullen verhuizen naar buiten de gemeente, en vrij lang eensgezinswoningen zullen blijven bewonen. Dit betekent een beperking van doorstroming en vergroening.

De prognoses

De prognoses zijn eenvoudig van opzet:

- het is een progressief model: ieder jaar schuift er 1/5 deel van een leeftijdsgroep door naar de volgende (betreft de leeftijd van 0-65 jaar)
- het aantal geboortes is gerelateerd aan de omvang van de groep vrouwen van 20-40 jaar, waarbij de nadruk ligt op de leeftijd rond 30 jaar. Hierbij is gerekend met geboorte- en leeftijdsgegevens van de afgelopen 10 jaar van de drie gemeenten en een relatie met de Nederlandse TFR.
- De aanwas die in de nieuwbouw komt te wonen is gebaseerd op een analyse van de afgelopen 10 jaar. De grootste groep is 25-45 jaar met de bijbehorende kindershare van 0-15 jaar.

- Voor de leeftijd boven 65 is aangenomen dat het saldo van verhuizingen 0 is, en alleen wordt gerekend met een (overigens afnemend) sterftecijfer.
- Na 2025 wordt gerekend met een migratiesaldo van 0 per leeftijdsgroep, dus dat er ook geen verjonging intreedt. Deze aanname is gebaseerd op de volgende aannames:
 - De gemiddelde Nederlandse bevolking zal vergrijzen;
 - De gemeente Rotterdam gaat zich sterker richten op het vasthouden van jonge gezinnen, dus daar zullen waarschijnlijk minder jonge gezinnen vandaan komen;
 - Omliggende gemeenten als Pijnacker-Nootdorp en Waddinxveen zijn gelijksoortig aan Lansingerland, en bouwen voor een zelfde doelgroep. Waddinxveen ligt overigens in een gebied waar bevolkingskrimp te verwachten is.
- De afname van de bevolking heeft te maken met de veroudering en de verdunning van de huishoudens. Het uitgangspunt hierbij is dat er na 2025 nagenoeg niet meer wordt gebouwd, en dat het saldo verhuizingen per leeftijdsgroep 0 is (zie hierboven). Vanwege het stabiele aantal woningen zal de bevolking afnemen.

Trends uit de periode 1997-2009 en de wijze van toepassen in de prognose

De leeftijdsgroepen zijn ingedeeld in blokken van 5 jaar. Er is dan ook gekeken wat de absolute aantallen van leeftijden waren in 1997, 2002 en 2007 (cq. 1998, 2003 en 2008 cq 1999, 2004 en 2009). Hiermee kan worden bepaald wat de aanwas of krimp per groep is in die perioden (aanwas/krimp in de groep tot 65 jaar voornamelijk bepaald door verhuizingen van en naar de gemeente). Dit geeft een indicatie van wat de woningbouwproductie heeft opgeleverd aan aanwas in een bepaalde leeftijdsgroep.

Er zijn een paar bijzondere trends te ontdekken:

- de afgelopen 5 jaar zijn er relatief meer mensen in de groep 25-30 jaar in Lansingerland komen wonen. Dat heeft mogelijk te maken met de bouw van sociale huurwoningen.
- De groep van 30-40 jaar is sterk vertegenwoordigd in de nieuwkomers
- Het aantal kinderen van 5-10 jaar dat met de nieuwkomers meeverhuist, neemt in de loop van de jaren iets af
- Het aantal geboortes lijkt in Lansingerland stabiel te zijn, tegen de landelijke trend in
- Ongeveer 1/5 van de 20-25-jarigen vertrekt uit Lansingerland.

Een te verwachten trend is dat in de hogere leeftijdsgroepen mensen pas op een hogere leeftijd overlijden.

Historische bevolkings- en woningbouwgegevens van Lansingerland en de 3B-gemeenten

De afdeling EZW heeft de historische gegevens van bevolking en aantal woningen verzameld. Deze gegevens zijn gehanteerd voor de opbouw van de bevolking in Lansingerland in de periode 1987-2006, in blokken van 5 jaar.

Voor 2007 en 2008 zijn deze gegevens aangevuld op basis van de door het CBS gecorrigeerde cijfers. Voor 1 januari 2009 is gebruik gemaakt van de eigen gegevens. De definitieve getallen zullen in de loop van het jaar nog worden gecorrigeerd.

Beschermd wonen

Het beschermd wonen is gebaseerd op gegevens van eind 2006 van Lansingerland. De percentages van de verschillende groepen die niet meer zelfstandig kunnen wonen:

29,9%	van de 85+'ers
6,8%	van de 75-85 jarigen
8,7%	van de 50-75 jarigen
1,6%	van de 0-50 jarigen

Het betreft mensen met een lichamelijke of geestelijke handicap.

De aantallen in Lansingerland zijn:

2008	424 mensen
2020	750 mensen
2030	1000 mensen
2040	1300 mensen

De groei heeft als oorzaak de groei van de bevolking (+ 50%) en de relatief nog grotere toename van het aantal senioren van 75+.

Voor de woningvoorraad is aangenomen dat er een lineair verband is tussen het aantal mensen in beschermd wonen en het effect op het aantal beschikbare woningen. Er is gerekend dat het aantal woningen dat vrijkomt, 50% is van de toename ten opzichte van 2007.

Bijvoorbeeld: in 2020 zijn er 750-400 = 350 mensen extra die beschermd wonen. Vanwege verhuizingen naar verzorgingstehuizen zijn er dan sinds 2007 175 woningen vrijgekomen.

Saldo verhuizingen

Tot 2025 is er een groei van bevolking, samenlopend met de toename van de woningbouw. In 2025-2030 is er een stabiele situatie, waarna er (indien er niet meer gebouwd wordt) een krapte kan ontstaan op de woningmarkt. Deze krapte is gebaseerd op de volgende aannames:

- het verhuissaldo van de bevolkingsgroep boven de 50 is nul
- de samenstellingen van de huishoudens in diverse leeftijdsgroepen blijft constant.

Er zijn geen direct herleidbare cijfers voorhanden van de samenstelling van huishoudens in Lansingerland in de periode van 1990 - 2007. Daarom zijn de volgende aannames gedaan:

0-25 jaar:	kinderen, geen eigen huis, inwonend
25-50 jaar:	gezinnen met kinderen, gemiddeld 3,3 personen/huishouden
50-75 jaar:	kinderen het huis uit, gemiddeld 1,8 personen/huishouden
75-85 jaar:	gemiddeld 1,4 personen/huishouden
85+:	gemiddeld 1,1 personen/huishouden

De eventuele krapte aan huisvesting na 2025 wordt gelijk verdeeld over de bovengenoemde groepen van huishoudens.

Prognose van de bouw van woningen

De cijfers zijn gebaseerd op de volgende aannames:

- de totale omvang woningbouw in VINEX-locaties
- de aangepaste prognose woningbouw VINEX van januari 2009
- sloop van huizen en solitaire bouw is niet meegerekend
- de realisatie van niet in de VINEX opgenomen locaties, zoals bijvoorbeeld: Merenweg, driehoek Noordpolder, Hoekeindseweg, et cetera.

Geboorten, gerelateerd aan de historische bevolkingsgegevens van de 3B-gemeenten

In 1996, vlak voordat de eerste grote bouw golf kwam, waren er in Lansingerland 527 geboorten. Het aantal vrouwen in de leeftijd 20-40 jaar bedroeg toen ongeveer 5250. Met de VINEX-locaties ging het geboortecijfer omhoog. Er was een piek in 1999: 735 geboorten, en het aantal vrouwen in de leeftijd 20-40 was 5850.

De TFR ligt in Lansingerland een stuk hoger dan in Nederland, ten minste zolang er nieuwbouw wordt gepleegd. Daarom is een aanname gedaan voor de TFR, gerelateerd aan het aantal geboortes in de periode 1998-2007, en het huidige Nederlands gemiddelde. Er is een daling aangenomen van de TFR van 1,25 x het Nederlandse gemiddelde nu, tot het Nederlandse gemiddelde in 2020.

Leeftijd vrouw	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44
Nederland heden	0,5%	3,5%	10,0%	13,0%	6,5%	1,0%
L'land 2008	0,6%	4,8%	12,0%	16,8%	7,8%	1,2%
L'land 2009-2010	0,6%	4,5%	11,5%	15,9%	7,5%	1,1%
L'land 2011-2015	0,6%	4,2%	11,0%	14,9%	7,2%	1,1%
L'land 2016-2019	0,5%	3,9%	10,5%	14,0%	6,8%	1,0%
L'land 2020-2040	0,5%	3,5%	10,0%	13,0%	6,5%	1,0%

Sterfte, gerelateerd aan de historische bevolkingsgegevens van de 3B-gemeenten
Voor de prognose zijn de mutaties van de periode 2002-2007, 2003-2008 en 2004-2009 aangehouden.

De mutaties van de leeftijdsgroepen boven de 55 jaar zijn als volgt gedefinieerd: Het verschil tussen aantallen inwoners in een leeftijdsgroep van 5 jaar is de resultante van verhuizingen en overlijden.

Uit CBS-gegevens blijkt dat de sterfte tot 55 jaar binnen de gemeente Lansingerland zeer gering is, en weinig invloed zal hebben op de bevolkingsprognose.

Daarna is gekeken hoe een leeftijdsgroep (bijvoorbeeld van 60-65 jaar) na 5 jaar is veranderd. Deze veranderingen zijn voor de prognose geëxtrapoleerd.

Het resultaat daarvan:

55 - 60 jaar: na 5 jaar is deze groep met 1,3% afgenomen

60 - 65 jaar: na 5 jaar is deze groep met 1,2% afgenomen

65 - 70 jaar: na 5 jaar is deze groep met 3,1% afgenomen

70 - 75 jaar: na 5 jaar is deze groep met 7,5% afgenomen

75 - 80 jaar: na 5 jaar is deze groep met 19,3% afgenomen

80 - 85 jaar: na 5 jaar is deze groep met 33,8% afgenomen

85 - 90 jaar: na 5 jaar is deze groep met 46,9% afgenomen

Ten opzichte van de periode 1996-2001 is waar te nemen dat de afname van de groepen tot 80 jaar veel geringer is geworden. Mensen worden dus ouder, of vertrekken wellicht minder naar buiten de gemeentegrenzen.

Saldo verhuizingen

Op basis van historische gegevens kan worden gedestilleerd wat voor effect de nieuwbouw van woningen op de bevolkingssamenstelling heeft. Er zijn een paar duidelijke ontwikkelingen:

1. Van de 15-20 jarigen is na 5 jaar 18% vertrokken (studie, huisvesting in de stad).
2. Er is een redelijk eenduidige verdeling van nieuwkomers naar leeftijdsklasse te maken:

0-5 jaar	8,9%
5-10 jaar	8,3%
10-15 jaar	4,8%
15-20 jaar	1,6%
20-25 jaar	0%
25-30 jaar	7,8%
30-35 jaar	26,5%
35-40 jaar	22,6%
40-45 jaar	10,4%
45-50 jaar	5,4%
50-55 jaar	2,3%
55-60 jaar	1,4%

Verder is aangehouden dat de gemiddelde gezinsomvang bij inhuizen 2,3 is.

Per 100 nieuw gebouwde huizen komen er dus $26,5\% \times 100 \times 2,3 = 61$ mensen in de leeftijd van 30-35 jaar bij.

Verdeling mannen-vrouwen

De verhouding man-vrouw in Lansingerland is ongeveer 50%-50% tot de leeftijd van 70 jaar; de afwijkingen van deze verdeling zijn te gering om daar separaat mee te rekenen.

Na het 70^e jaar wordt de verhouding tussen het aantal mannen en vrouwen afwijkend. Er is gerekend met het Nederlandse gemiddelde van 2008:

Verhouding	man	vrouw
70-75 jaar	47%	53%
75-80 jaar	42%	57%
80-85 jaar	37%	63%
85-90 jaar	30%	70%
90+	22%	78%

In Lansingerland zijn de verhoudingen in de groep van 70-85 jaar iets meer in balans dan de landelijke cijfers, maar voor de prognose is er rekening mee gehouden dat dat richting het Nederlandse gemiddelde trekt. De verhouding bij mensen boven de 85 jaar komt overeen met de gegevens in Lansingerland.

Bijlage 3

Rondetafelgesprekken inwoners

Rondetafelgesprek Maatschappelijke Zorg, 14 april 2008 in de Leeuwerik te Bleiswijk

Naam	Contactpersoon
St. Kwadraad	Mevrouw W. Wubben
GGZ	Mevrouw L. de Bruin
Steunpunt mantelzorg, ouderenadviseur	Mevrouw D. van IJzendoorn
Stichting Welzijn Sebioren Lansingerland	Mevrouw H. Vliet-Vlieland
Stichting Steinmetz-De Compaan	Mevrouw H. de Bruin
Stichting Humanitas	Mevrouw M. Bovens
3B belangenver. Sociale zekerheid	De heer B. Huurman
Vierstroomzorging	Mevrouw A. Jaszmann
GGZ Delfland	De heer G. Ockeloen
Zorgimpuls	De heer P. Rijnbeek
Comwonen	Mevrouw I. Wilson
Gemeente Lansingerland	De heer E. van Vliet
Gemeente Lansingerland	De heer N. Boedhoe
Gemeente Lansingerland	De heer H. Verbunt

Rondetafelgesprek Milieu, energie en Water, 6 mei 2008 bij Van der helm milieubeheer te Berkel en Rodenrijs

Naam	Contactpersoon
LTO/glaskracht	De heer I. Bos
Flora Holland	De heer A. van den Enden
Hoogheemraadschap Delfland	De heer J.J.M. van de Burg
Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard	De heer N.M. de Rooij
DCMR	Mevrouw D. Wijngaard-ten Raa
WLTO	De heer Ir. A.C.M. Willemsen
OCAP	De heer J. Limbeek
Eneco	Mevrouw B. Boverhoff-van der Meer
Eneco	De heer B. van Roon
Gebr. A. en G. van den Bosch	De heer R van den Bosch
Van der Helm bedrijven	De heer C. van der Helm
Van der Helm bedrijven	De heer J. Fuijkkink
ROM Rijmond, k. 03/120	De heer ir. G. van de Hoef
Gemeente Lansingerland	De heer E. van Vliet
Gemeente Lansingerland	De heer H. de Rijke
Gemeente Lansingerland	De heer J. den Uil
Gemeente Lansingerland	De heer H. Verbunt

Rondetafelgesprek Wonen en Volkshuisvesting, 3 april 2008 in de Oudelandsehof te Berkel en Rodenrijs

Naam	Contactpersoon
Bureau Stedelijke planning	Mevrouw M. Hermsen
Stadsregio Rotterdam	Mevrouw J. Fix
3B wonen	De heer F. Weterings
MAB Bouwfonds	De heer H.G. te Selle
Rabobank 3B	Mevrouw K. de Jong
Huurdersvereniging 3B-gemeenten	Mevrouw B. van Kampen
Woonzorgcentrum Oudelandsehof	Mevrouw W. Tuentert
MDL Architecten	Mevrouw I. Boost
Buro SRO	De heer J. van der Scheer
ir. H. Döll	De heer ir. H. Döll
Gemeente Lansingerland	De heer E. van Vliet
Gemeente Lansingerland	De heer H. Verbunt

Rondetafelgesprek Sociaal, Kunst en Cultuur en Onderwijs, 2 april 2008 in het Melanchton te Bleiswijk

Naam	Contactpersoon
Catalpa BV	Mevrouw S. Kloos
Kern Kinderopvang	De heer J. Boskma
Prot. Chr. Basisonderwijs	De heer A. van Zanten
Melanchton de Blesewic	De heer R. Meijster
We4you	Mevrouw D. Bal
Jeugdsoos Pecto's	Mevrouw M. van der Meer
3B Bibliotheken	Mevrouw P. Hornuing
Vluchtelingenwerk 3B	De heer T. van der Jagt
Oudheidkamer/museum Bleiswijk	De heer D. Luijendijk
Stg. Rottepop	Mevrouw L. Beld
Hofpleintheater	Mevrouw A. Janssen
Zadkine onderwijs	De heer P. Lamers
St. Vrienden van de Dorpskerk Bleiswijk	De heer J. Dirker
Stichting Pluspunt	Mevrouw W. Hilverda
Stichting Jeugd en Jongerenwerk	De heer D. Beans
Gemeente Lansingerland	De heer E. van Vliet
Gemeente Lansingerland	De heer W. ten Kate
Gemeente Lansingerland	De heer N. Boedhoe
Gemeente Lansingerland	De heer H. Verbunt

Rondetafelgesprek recreatie, sport en groen, 1 april 2008 bij Outdoor Valley te Bergschenhoek

Naam	Contactpersoon
Vereniging Hogelanders	De heer J.T.C. Thoen
Sportfondsen	Mevrouw V. Welzenis
Outdoor Valley	De heer E. Rövenkamp
Outdoor Valley	De heer K. van Raalte
S.V. TOGB	De heer A. Koot
Omnisport 2B	De heer R. Schuring
Groenservice Zuid-Holland	De heer E. Rumpff
Politie	De heer L. de Vries
Politie	De heer E. Klasens
Stichting Natuurbescherming Vlinderstrik	De heer J.H. Ochtman
Natuur en Vogelwacht "Rotta"	De heer J.J. van Lien
Natuur en Vogelwacht "Rotta"	Mevrouw R. Visser
Stichting Rotte-Verband	De heer R. v.d. Hoek
KNVB district west II	De heer M. Klok
Koninklijke Nederlandse Hockeybond	Mevrouw C. Mies
NebasNsg geh.sport/lid NOC/NSF	De heer V. Langerak
Scouting Olave St. Clair	De heer D. van der Burg
Gemeente Lansingerland	De heer E. van Vliet
Gemeente Lansingerland	De heer W. ten Kate
Gemeente Lansingerland	De heer N. Boedhoe
Gemeente Lansingerland	De heer H. Verbunt

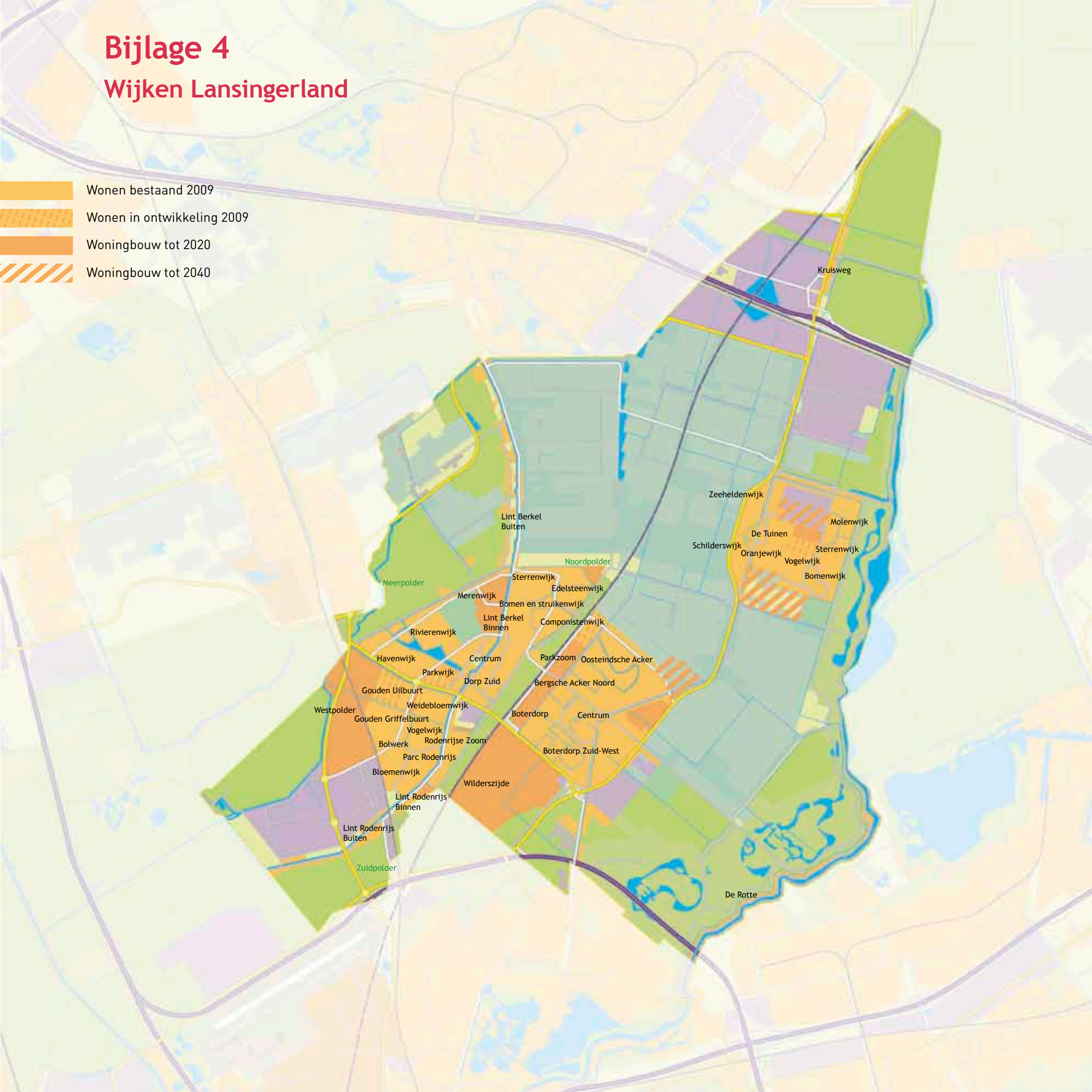
Rondetafel gesprek Economie, bereikbaarheid en mobiliteit, 22 april 2008 bij Ruiter Seeds te Bergschenhoek

Naam	Contactpersoon
Rotterdam Airport	De heer S. van der Kleij
Kamer van Koophandel	De heer P.J.M. Luijkx
Flora Holland/bloemenveiling	De heer T. Huges
Promax Information Technologie/VNO NCW	De heer C.J. van der Wel
Paprika kwekerij De Bleiswijkse zoom	De heer M. Ammerlaan
Bunnik Plants	De heer D. Fiere
Vervoer Coördinatie centrum Rijnmond	De heer R. Beljon
Veilig Verkeer Nederland, afdeling Lansingerland	De heer P. van Vliet
De Ruiter Seeds	De heer W. de Ruiter
Ondernemend 3B	De heer G. Schaap
BRO	De heer F. Ripken
Gemeente Lansingerland	De heer E. van Vliet
Gemeente Lansingerland	De heer H. de Rijke
Gemeente Lansingerland	De heer D. van Vliet
Gemeente Lansingerland	De heer H. Verbunt

Bijlage 4

Wijken Lansingerland

- Wonen bestaand 2009
- Wonen in ontwikkeling 2009
- Woningbouw tot 2020
- Woningbouw tot 2040

Colofon

Gemeente Lansingerland afdeling Strategische Ontwikkeling

Projectteam gemeente Lansingerland: Ruud Emous, Anita Stellaard, Bart Waasdorp, Hans Verbunt

Redactie: Bliksems BV
Fotoredactie: Bliksems BV
Fotografie (o.a.): Mark de Rouw
Marko Keijzer
Trees Borkus
Emmelie Mijs
Ronald Buitenhok
Van Heeswijk Architecten (pag. 27)
Vormgeving: Mijs Cartografie en Vormgeving
Cartografie: Mijs Cartografie en Vormgeving
Oplage: 1000

april 2009